

Implementatiehandleiding HL7v3 Basiscomponenten

Stichting HL7 Nederland
W. Barentszstraat 1
3902 DE Veendam

Telefoon : +31 (0)318 - 548869
Fax : +31 (0)318 - 548090
E-mail : info@hl7.nl

*Deze publicatie is mede tot stand gekomen
met ondersteuning van **NICTIZ**.*

Versie : 2.2
Datum : 10 december 2009

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Doel en doelgroep	5
1.2	Versie, status en wijzigingshistorie	5
1.3	Achtergrond	5
1.4	Reikwijdte	6
1.5	Structuur	6
1.6	Samenhang met andere documenten	6
1.7	Revisies	7
2	Uitgangspunten	9
2.1	Normatieve referenties	9
2.2	Informatieve referenties	9
2.3	Afkortingen	9
2.4	Begrippen	9
3	Identificatiemechanismen	10
3.1	Inleiding	10
3.2	Object Identifiers (OID's)	11
3.3	Uitgiftemechanisme OID's	12
3.4	Identificatiemethode	14
3.5	Identificatiesystemen OID Referentietabel	17
4	Vocabulaire voor berichtspecificaties	19
4.1	Inleiding	19
4.2	Vocabulaires in HL7v3	19
4.3	HL7 Vocabulary Domain Values	20
4.4	Vocabulaires OID-Referentietabel	23
5	OID gerelateerde implementatieaspecten	24
5.1	Inleiding	24
5.2	Gevolgen van OID's voor GBZ applicaties	25
6	Datatypes	27
6.1	Inleiding	28
6.2	Algemene toelichting op het gebruik van XML	28
6.3	XML-representatie van modelklassen en -attributen	30
6.4	Cardinaliteit, "mandatory" en conformance	32
6.5	Ontbrekende gegevens: nullFlavors	34
6.6	ANY (het generieke datatype)	38
6.7	BL (Boolean – true/false)	39
6.8	BIN (Binary data - binaire gegevens)	40
6.9	ED (Encapsulated Data - ingekapselde gegevens)	41
6.10	ST (String of Characters - reeks tekens)	44
6.11	SC (String with Code - reeks tekens voorzien van code)	45
6.12	CD (Concept Descriptor - gecodeerde gegevens)	46
6.13	CE (Coded with Equivalents - gecodeerde gegevens, met equivalenten)	47
6.14	CV (Coded Value - gecodeerde waarde)	50
6.15	CO (Coded Ordinal - sorteerbare gecodeerde waarde)	51
6.16	CS (Coded Simple - eenvoudige code)	52
6.17	II (Instance Identifier - objectidentificatie)	53
6.18	URL (Universal Resource Locator)	55

6.19	TEL (Telecommunication Address - telecommunicatiecontact).....	56
6.20	AD (Postal Address - adres).....	58
6.21	PN (Person Name - persoonsnaam)	60
6.22	ON (Organization Name - organisatiennaam).....	74
6.23	QTY (Quantity - hoeveelheid)	77
6.24	INT (Integer Number - geheel getal)	78
6.25	REAL (Real Number - getal met decimalen).....	79
6.26	PQ (Physical Quantity - kwantitatieve weergave van fysieke grootheden)	80
6.27	MO (Monetary Amount - hoeveelheid geld).....	82
6.28	TS (Time Stamp - tijdstip).....	83
6.29	BAG (Bag – verzameling met mogelijke dubbeln).....	85
6.30	SET (Set – verzameling zonder dubbeln).....	85
6.31	SXCM (Set Component – deelverzameling)	85
6.32	IVL (Interval)	86
6.33	IVL_TS (Interval of Time Stamps - tijdsinterval).....	87
6.34	IVL_INT (Interval of Integers – numeriek interval)	90
6.35	IVL_PQ (Interval of Physical Quantities - hoeveelheidsinterval).....	91
6.36	RTO (Ratio - onderlinge verhouding tussen twee gegevens).....	92
6.37	GTS (General Timing Specification - generieke tijdspecificatie).....	93
6.38	PIVL (Periodic Interval of Time - periodiek herhalend tijdsinterval)	96
7	CMET's	109
7.1	Inleiding	110
7.2	Algemene beschrijving van CMET varianten	110
7.3	R_Patient NL (patiënt).....	112
7.4	E_Person NL (persoon)	125
7.5	R_AssignedPerson (zorgmedewerker)	147
7.6	R_AssignedOrganization (zorginstelling).....	153
7.7	R_AssignedDevice (apparaat)	157
7.8	R_AssignedEntity (“verantwoordelijke”)	159
7.9	E_Organization (organisatie).....	160
7.10	E_Place (plaats).....	163
7.11	R_LocationLocatedEntity (locatie).....	164

1 Inleiding

1.1 Doel en doelgroep

De HL7 versie 3 [HL7v3] standaard beschrijft onder andere een reeks artefacten (componenten en structuren) die in vele berichten toegepast worden. CMET's en datatypes worden in elk HL7v3 bericht toegepast. De diverse HL7 versie implementatiehandleidingen bevatten tot nu toe elk een beschrijving van de daarin gebruikte datatypes en CMET's. Om herhaling te voorkomen maar ook om reden van consistentie werd in mei 2005 besloten om dit onderwerp in een aparte implementatiehandleiding onder te brengen.

Dit document heeft als doel de meestgebruikte datatypes en CMET's nader te verklaren en te specificeren voor toepassing in de Nederlandse zorgsector. Dit document dient gezamenlijk met de HL7 versie 3 standaard documentatie te worden gelezen. Dit document is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de Technische Stuur Commissie van HL7 Nederland. Dit document is vooral bedoeld voor softwareontwikkelaars van zorgapplicaties en zorg-infrastructurele applicaties, die op grond de HL7 versie 3 communicatiestandaard en op grond van dit document hun berichtschema's en berichten willen definiëren. Deze gids is mede ontwikkeld om gebruikt te worden voor de implementatie van HL7v3 berichten binnen de landelijke basisinfrastructuur AORTA.

1.2 Versie, status en wijzigingshistorie

Dit is versie 2.2 van het document "Implementatiehandleiding HL7v3 Basiscomponenten versie 2.2 NL". Deze versie van dit document is normatief voor alle documenten die normatief naar deze versie van dit document verwijzen. Deze versie van dit document is niet van toepassing op documenten die naar eerdere versies van dit document verwijzen.

De status van deze versie is "Definitief". Er wordt ten sterkste aanbevolen om indien mogelijk altijd gebruik te maken van de laatste, definitieve versie van dit document.

1.3 Achtergrond

Dit document bevat een aantal Nederlandse aanwijzingen bij het toepassen van HL7 versie 3. Dit document dient als toevoeging op (en niet als vervanging van) de internationale HL7 versie 3 materialen. In geval van tegenstrijdigheden tussen de internationale standaard en dit document geldt hetgeen bepaald is in deze richtlijn.

Dit document legt een aantal beperkingen op aan de vrijheden zoals deze in de internationale standaard bestaan; het is een "conformance profile". Partijen die versie 3 implementeren op basis van de internationale HL7 versie 3 standaard voldoen daarmee dus niet aan het "HL7 Nederland conformance profile". Zorgaanbieders en leveranciers die gegevens willen uitwisselen via de nationale infrastructuur moeten voldoen aan de "HL7 Nederland conformance profile".

Indien niet specifiek anders vermeld zijn in Nederland de vocabulaires (code tabellen) van toepassing zoals deze in de internationale standaard beschreven zijn. Indien u in de

Nederlandse situatie gebruikt wenst te maken van een HL7v3 datatype of CMET dat in strijd is met de Nederlandse richtlijnen, en dat niet in strijd is met de internationale HL7 versie 3 standaard, dan kunt u een voorbeeld gebruiksscenario (de use-case) aanmelden bij HL7 Nederland met een verzoek tot aanpassing van dit document.

1.4 Reikwijdte

Dit document biedt een fundament voor alle toepassingen van HL7 versie 3 binnen Nederland, met name binnen de nationale basisinfrastructuur AORTA. Het overstijgt een specifieke toepassing of project, maar dient te worden gezien als achtergrondinformatie, met een **bindend karakter**, bij elke andere HL7 versie 3 implementatiehandleiding.

Daar waar sprake is van overlap (en mogelijk daaruit voortkomende inconsistentie) tussen dit document en enige andere HL7 versie 3 implementatiehandleiding, dient dit document als leidend te worden gezien. Zodra een dergelijke inconsistentie bekend wordt, zal ernaar worden gestreefd zo snel mogelijk te komen tot harmonisatie.

1.5 Structuur

Dit document bestaat uit een beschrijving van de belangrijkste datatypes en CMET's, waarbij uitsluitend die onderdelen worden beschreven die in de Nederlandse situatie van toepassing zijn. Indien er specifieke aanwijzingen zijn hoe iets (wellicht in afwijking van de internationale standaard) in Nederland geïmplementeerd moet worden dan is dit in de tekst aangegeven.

HL7 artefacts worden in dit document aangeduid door hun officiële identificatie volgens de HL7 versie 3 ballot. De meeste van deze artefacts zijn conform ballot #7 van maart 2004, maar gaandeweg zijn ook onderdelen uit nieuwere ballots toegevoegd. In een later stadium zal waarschijnlijk integraal harmonisatie plaatsvinden met een actuele release. Enkele van de in deze implementatiegids beschreven HL7 artefacts bestaan (nog) niet in de internationale HL7 standaard. Deze artefacts worden in dit document in detail beschreven, omdat zij niet in het HL7 materiaal gedocumenteerd zijn. Als voorbereiding op een eventueel latere opname in de wereldwijde standaard zijn de namen van deze HL7 artefacts in het Engels gesteld. Aan nieuwe artefacts is een identificatie toegekend volgens de HL7v3 naam- en identificatieconventie. De (voorlopig) Nederland-specifieke artefacts zijn voorzien van een "NL" code. Alle nieuwe artefacts zullen ter beoordeling worden voorgelegd aan de internationale HL7 organisatie ter opname in de internationale standaard. Als zij eenmaal zijn opgenomen komt de "NL" code te vervallen.

1.6 Samenhang met andere documenten

Diverse NICTIZ documenten bevatten beschrijvingen voor datatypes en CMET's. Dit document is een nadere, niet context-afhankelijke, uitwerking van de in de NICTIZ documentatie opgenomen aanbevelingen. Dit document is tevens aan de nieuwe inzichten aangepast.

Reeds gepubliceerde implementatiehandleidingen blijven gerelateerd aan de CMET's en datatypes, die in de implementatiehandleidingen opgenomen waren. Toekomstige publicaties zullen wel naar een versie van de implementatiehandleiding voor CMET's en datatypes gelinkt worden.

1.7 Revisies

De volgende wijzigingen zijn doorgevoerd sinds versie 2.0 van 31 mei 2007:

- Verwijderd: paragraaf 5.3 Afgeleide root-OID's omdat dit de indruk zou wekken dat OID's ontleed moeten worden bij ontvangst
- Gewijzigd: hoofdstuk 7 volgorde CMET's zodat ze logischer op elkaar volgen
- Nieuw: paragraaf 7.8 R_AssignedEntity ("verantwoordelijke")
- Verwijderd: hoofdstuk 8 Appendix: UZI-pasgegevens, omdat deze AORTA-specifiek is
- Toegevoegd: paragraaf 2.2 [NIWrappers]
- Gewijzigd: paragraaf 3.5 notitie bij BSN verwijderd, omdat BSN nu definitief is
- Gewijzigd: paragraaf 3.5 notitie bij UZOVI toegevoegd
- Gewijzigd: paragraaf 4.3 01.004 Apotheekhoudende huisarts
- Gewijzigd: paragraaf 4.3 RoleCodeNL aangevuld
- Verwijderd: paragraaf 4.3 DrugEntity
- Gewijzigd: paragraaf 6.2.2 opmerking bij apostrof
- Toegevoegd: paragraaf 6.3.1 opmerking over verschil tussen modelattributen en XML-attributen
- Gewijzigd: paragraaf 6.4 tekst bij Conformance aangescherpt
- Gewijzigd: paragraaf 6.6 toelichting instantiatieprincipe verbeterd
- Gewijzigd: paragraaf 6.9 typen text/rtf, application/pdf en application/dicom toegevoegd
- Gewijzigd: paragraaf 6.12 eerste deel van datatypebeschrijving herschreven en aangevuld met overzicht van attributen voor CD en afgeleiden
- Gewijzigd: paragraaf 6.19 verplichting en gebruik van het value attribuut nader toegelicht
- Gewijzigd: paragraaf 6.20 verwijzingen naar incorrecte ISO-3166 OID "2.16.1" vervangen door de juiste "1.0.3166.1.2.2" voor landen
- Gewijzigd: paragraaf 6.20 verwijzing naar OID voor gemeenten toegevoegd
- Gewijzigd: paragraaf 6.20 verbeterde toelichting bij additionalLocator
- Gewijzigd: paragraaf 6.21 richtlijn op zoveel mogelijk opdelen in naamdelen expliciet gemaakt
- Gewijzigd: paragraaf 6.21 verbod op lege naamdelen expliciet gemaakt
- Gewijzigd: paragraaf 6.21 toelichting bij qualifier "BR" in relatie tot name part family aangepast zodat deze niet meer afhangt van geboorte
- Gewijzigd: paragraaf 6.32 toegevoegd "een ondergrens <low> en een breedte <width>"
- Gewijzigd: paragraaf 6.33 sterk verbeterde tekst op alle elementen, twee informatieonderdelen toegevoegd, tekst boven voorbeelden aangescherpt en voorbeeld 6) en 7) toegevoegd
- Gewijzigd: paragraaf 6.35 sterk verbeterde tekst op alle elementen en tekst boven voorbeelden aangescherpt
- Gewijzigd: paragraaf 7.3.2 toelichting voor lokale situaties toegevoegd
- Gewijzigd: paragraaf 7.3.2 richtlijn voor Confidentiality toegevoegd
- Gewijzigd: paragraaf 7.3.2 richtlijn voor VeryImportantPersonCode toegevoegd
- Gewijzigd: paragraaf 7.3.3 relatie tot [universal] toegelicht
- Gewijzigd: paragraaf 7.5.2 code attribuut wordt nu wel gebruikt
- Gewijzigd: paragraaf 7.4.2 model geheel vervangen door vernieuwde en uitgebreide versie
- Gewijzigd: paragraaf 7.4.3 extra toelichting op namen
- Gewijzigd: paragraaf 7.4.3 gewijzigde toelichting op multipleBirthInd
- Gewijzigd: paragraaf 7.4.3 gewijzigde toelichting op MaritalStatus code S

- Gewijzigd: vele kleinere tekstuele verbeteringen van de consistentie en/of leesbaarheid

2 Uitgangspunten

2.1 Normatieve referenties

De onderstaande documenten zijn beschouwd als leidend voor dit document:

Referentie	Document(en)	Bron
[HL7v3]	HL7 Version 3 Ballot 11, September 2005 Normative Edition 2005	http://www.hl7.org
[XMLSC]	World Wide Web Consortium. XML Schema.	http://www.w3.org/TR/xmlschema-0/ http://www.w3.org/TR/xmlschema-1/ http://www.w3.org/TR/xmlschema-2/
[XML]	World Wide Web Consortium. Extensible Markup Language, 1.0, 2nd Edition.	http://www.w3.org/TR/REC-xml

2.2 Informatieve referenties

De onderstaande documenten hebben gediend als bron voor dit document:

Referentie	Document(en)	Bron
[NIInfraDom]	NICTIZ Implementatiehandleiding generieke berichten	http://www.nictiz.nl
[NIWebSvPrf]	NICTIZ Implementatiehandleiding berichttransport	http://www.nictiz.nl
[NIWrappers]	NICTIZ Implementatiehandleiding berichtwrappers	http://www.nictiz.nl

2.3 Afkortingen

Alle afkortingen die relevant zijn voor het voorliggende document zijn opgenomen in [\[Verklarende woordenlijst\]](#).

2.4 Begrippen

Algemene begrippen die relevant zijn voor het voorliggende document zijn opgenomen in [\[Verklarende woordenlijst\]](#).

Overal in dit document waar de voornaamwoorden "hij", "hem" of "zijn" staan, wordt "hij of zij" resp. "hem of haar" resp. "zijn of haar" bedoeld.

3 Identificatiemechanismen

3.1 Inleiding

Standaardiseren van gegevensuitwisseling betekent enerzijds het afspreken van een berichtstructuur (grammatica), maar het betekent ook dat dezelfde aanduiding voor objecten en concepten gehanteerd moet worden. Het heeft immers weinig zin om precies af te spreken hoe (qua formaat en betekenis) een patiënt wordt aangeduid, als de identificatie van die patiënt vervolgens niet wordt begrepen door de ontvangende partij.

Binnen een instelling is het meestal wel duidelijk welke 'stamtabel' bedoeld wordt voor identificatie en codering. Als een opname binnen een ziekenhuis wordt uitgewisseld, dan weten alle ontvangers dat de opnamenummers degene zijn die zijn uitgegeven door het ZIS. Als een arts wordt geïdentificeerd, dan zal bekend zijn of dit gebeurt met lokale nummers óf eventueel met landelijke VEKTIS nummers. Van laboratoriumbepalingen zal bijv. bekend zijn dat de onderzoeken worden aangeduid met lokaal gedefinieerde codes.

Dit geldt zeer waarschijnlijk niet in een transmuraal geïntegreerd zorgnetwerk, waar zender en ontvanger elkaars context niet per definitie 'kennen'. In zo'n setting kunnen er namelijk geen aannames meer gedaan worden over de aard van de gebruikte identificatie over codering. Die moet dus expliciet worden doorgegeven. Een tweetal voorbeelden:

Regionale gegevensuitwisseling ziekenhuizen:

- Er worden kruistabellen bijgehouden van de nummers van een patiënt bij verschillende ziekenhuizen (MPI functie).
- Patiëntnummer 3268774 wordt (bijv. bij onderlinge dienstverlening) verzonden van ziekenhuis A naar B.
- Bedoelt ziekenhuis A nu een eigen nummer of heeft het een nummer van ziekenhuis B gebruikt?

Landelijke aanvraag van labonderzoeken:

- Een ziekenhuis stuurt een aanvraag voor onderzoek 'B345' naar een landelijk opererend laboratorium.
- Bedoelt de aanvrager nu een eigen code, een code uit de specifieke tabel van het laboratorium of een algemene code?

Het eerste voorbeeld zal na invoering van het BSN niet (meer) spelen, omdat patiënten dan landelijk uniek identificeerbaar zijn. Maar hetzelfde probleem speelt ook bij de identificatie van bijvoorbeeld medicatieverstrekkingen of andere brongegevens in het (landelijk) EPD. Het blijft dus nodig om identifiers en codes uniek aan te duiden.

Er is overigens vaak verwarring over het onderscheid tussen de termen *identifier* (ID) en *code*. De kreten worden soms door elkaar gebruikt, terwijl hun betekenis fundamenteel verschilt:

- Een ID (identificatie) duidt een **specifiek object** aan: een bepaalde patiënt, een ziekenhuis, een arts, een labaanvraag, een röntgenfoto, een medicatieverstrekking. Kortom, iets of iemand waarvan er maar één is en waar je als het ware een volgnummer aan kunt hangen.
- Een code duidt een **generiek concept** aan: een soort patiënt, een type zorginstelling, een artstype, een soort labonderzoek, een medicatietype. Hier gaat het niet om één 'object', maar om een categorie objecten die bepaalde kenmerken met elkaar gemeen hebben.

Merk op dat als men het dus heeft over 'de artscode' van Dr. Jansen, dit feitelijk onjuist is. Het gaat dan immers om de identificatie van Dr. Jansen als 'object' (oftewel individu) en 'het artsnummer' zou dan ook de juiste benaming zijn.

3.2 Object Identifiers (OID's)

Object Identifiers (OID's) is een concept dat wordt gebruikt door ISO (de wereldwijde standaardisatie-organisatie) om te komen tot unieke identificatie van een systeem waarbinnen zelf weer identifiers of codes worden uitgedeeld en beheerd.

Het achterliggende idee daarbij is dat elke identificatie en elke code onderdeel is van een systeem waarbinnen deze gedefinieerd is, een identificatie- resp. coderingssysteem, bijv.:

- Patiëntnummers van ziekenhuis ABC
- Zorgverleneridentificatie o.b.v. AGB-Z
- Laboratoriumbepalingen volgens LOINC

In alle drie deze voorbeelden is sprake van een identifier (eerste twee gevallen) resp. een code (laatste situatie) en van een systeem waarbinnen deze worden uitgedeeld en beheerd. In het eerste geval is het een ziekenhuis dat de nummers uitdeelt (of liever: een softwaresysteem dat door het ziekenhuis wordt gebruikt). In het tweede geval gaat het om een landelijke zorgverlener tabel (beheerd door VEKTIS) en in het derde geval zelfs om een internationaal beheerd systeem voor het coderen van laboratoriumbepalingen.

De truc is nu om dat identificatie/coderingssysteem zelf een unieke identificatie te geven: deze identificatie is de **OID van het identificatie- of coderingssysteem**. Als de OID van het systeem **globaal uniek** is en de identificatie of code is uniek *binnen* dat systeem, dan is de combinatie van die twee dus een unieke aanduiding voor de identificatie/code.

De achterliggende systematiek zorgt ervoor dat het identificatie- of coderingssysteem een OID heeft die gegarandeerd **wereldwijd en eeuwig** uniek is. Met andere woorden: een OID is niet alleen uniek, maar ook persistent. Er zal nergens ooit dezelfde OID worden toegewezen aan een andere identificatie- of coderingssysteem. Dit wordt later toegelicht.

Een aardige analogie is die met nummertjesautomaten, waarin bonnetjes zitten die uniek zijn voor de betreffende automaat. Als ik nu een bonnetje trek uit twee verschillende automaten, dan zou het nummer daarop best gelijk kunnen zijn. Maar stel nu dat de automaat zelf een sticker met daarop een OID bevat. De OID is dan dus een unieke

identificatie van de nummertjesautomaat zelf. De combinatie van de OID van de auto-maat met het nummer op het bonnetje is nu gegarandeerd wereldwijd en eeuwig uniek.

In het geval van de identificatie van personen, organisaties of andere stoffelijke zaken wordt gebruik gemaakt van bestaande (HL7-externe) identificatiesysteem (zoals bijvoorbeeld Nederlands Rijbewijsnummer, SOFI-nummer, Ziekenhuisnummer binnen het St. Josef Ziekenhuis, UZI nummer van de zorgverlener). Ieder identificatiesysteem (Engels: identification scheme) wordt op zijn beurt uniek geïdentificeerd door een bepaalde OID.

In het geval van vocabulaires/terminologieën heeft een bepaalde organisatie (zoals de WHO, HL7 zelf, Z-Index, Prismant, SNOMED) één of meer vocabulaires (coderingssysteem/"tabellen") ontwikkeld. Iedere tabel wordt eenduidig geïdentificeerd door een bepaalde OID.

Voorbeeld: 2.16.840.1.113883.2.4.6.12 is de OID voor het identificatiesysteem van Nederlandse rijbewijzen. Het Rijbewijsnummer van Jan Janssen is 93632988. Dan wordt de persoon Jan Jansen eenduidig geïdentificeerd door de combinatie van a) de OID van het identificatiesysteem (2.16.840.1.113883.2.4.6.12) en b) de extensie daarvan (Engels: extension), een nummer binnen het identificatiesysteem (hier 93632988).

In een HL7 versie 3 bericht ziet dit er als volgt uit:

```
<id root="2.16.840.1.113883.2.4.6.12" extension="93632988"
  assigningAuthorityName="Rijksdienst voor het wegverkeer"/>
```

Voorbeeld: 2.16.840.1.113883.5.1 is de OID voor het HL7 codesysteem *Administrative-Gender*. Binnen die tabel staat de waarde "M" voor 'Mannelijk'. Dan wordt het concept 'Mannelijk' eenduidig geklassificeerd door de combinatie van a) de OID van het codesysteem (2.16.840.1.113883.5.1) en b) een code binnen dat systeem (hier "M").

In een HL7 versie 3 bericht ziet dit er als volgt uit:

```
<cd code="M" codeSystem="2.16.840.1.113883.5.1"
  codeSystemName="AdministrativeGender" displayName="Male"/>
```

3.3 Uitgiftemechanisme OID's

De opbouw van OID's is gebaseerd op het principe van **gedelegeerde verantwoordelijkheid**, d.w.z. dat de instantie die een OID beheert kan bepalen dat een andere organisatie zelf weer OID's mag uitdelen *onder* de OID die hen is toegewezen.

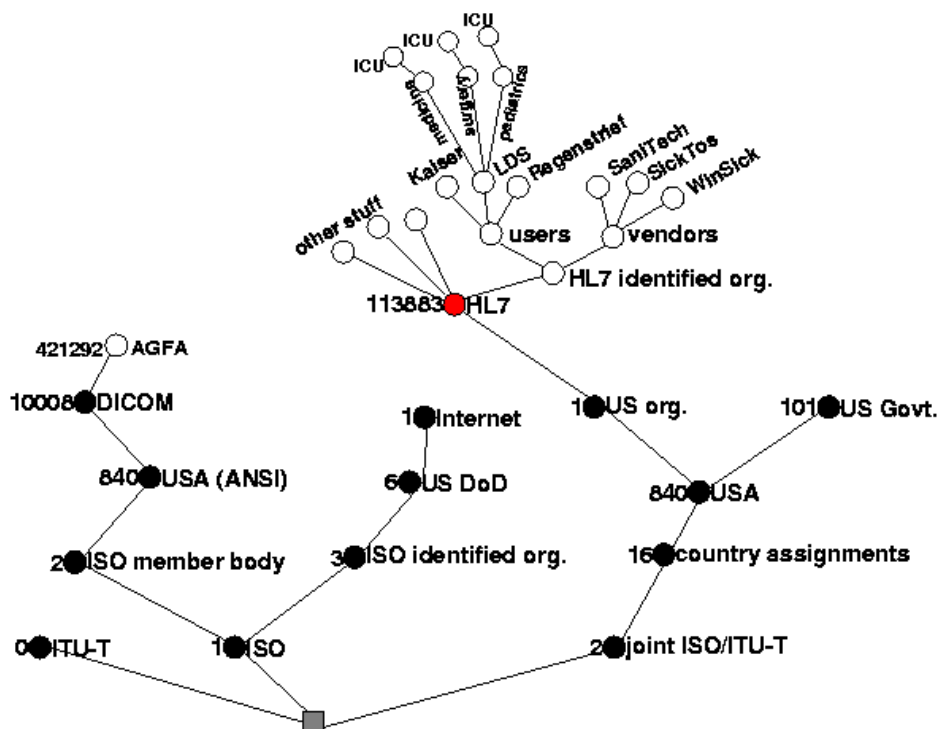
Alle OID's worden uitgedeeld volgens een **boomstructuur**, met **knopen (nodes) en takken**, zodat een hiërarchie ontstaat. Het allereerste niveau is ooit bepaald door ISO, dat daaronder nodes heeft toegewezen aan allerlei (categorieën van) organisaties.

Nodes horen bij een '**assigning authority**' die een identificatie- of coderingssysteem beheert (bijv. HL7 zelf, VEKTIS of een specifieke zorginstelling). Deze assigning authority kent sub-OID's (oftewel nieuwe takken) toe onder de 'eigen' root node.

Bij elke nieuwe tak wordt een assigning authority geacht te controleren of er al een OID bestaat voor hetzelfde identificatie- of coderingssysteem. Op die manier wordt zoveel mogelijk voorkomen dat voor hetzelfde systeem (dezelfde 'nummertjesautomaat') meer dan één OID gebruikt wordt. Dit aspect is echter niet 100% waterdicht, omdat er geen centrale registratie bestaat. Het gevolg daarvan is dat het zou kunnen dat er meerdere OID's voor één identificatie- of coderingssysteem bestaan. Het blijft echter zo dat een OID altijd een **unieke aanduiding voor één specifiek systeem** is (en dus als basis kan dienen voor identifiers of codes die binnen dat systeem worden uitgedeeld en beheerd).

Een OID is altijd een unieke aanduiding voor één specifiek identificatie- of coderingssysteem. Een OID kan nadat zij is toegewezen nooit meer aan iets anders worden toegewezen. Een OID blijft ook geldig en bruikbaar **als de assigning authority niet meer bestaat**. Het gaat er immers om dat de OID persistent is, dus ook als een andere assigning authority het beheer overneemt, moet de OID voor alles onveranderd blijven.

Teneinde het gebruik van OID's in HL7 berichtimplementaties te vergemakkelijken hebben de internationale HL7 organisatie en HL7 Nederland elk een OID root bij ISO verkregen. Binnen deze OID roots kan HL7 op verzoek OID's uitdelen.

Figuur 15: OID boomstructuur

Een OID bestaat uit een keten van nodes. De nodes zijn **getallen met punten ertussen**: n1.n2.n3.n4. Er is in principe geen beperking aan de lengte die een OID kan hebben (hoewel in de praktijk vaak een maximum van 100 posities wordt aangehouden).

Een OID node mag **geen voorlooppunten** bevatten, hoewel een node wel gewoon uit het getal 0 mag bestaan. Dus 1.01.2567 is geen geldige OID, maar 1.1.2567.0 is dat wel.

Een OID is slechts bedoeld om de uniciteit te borgen en de **structuur van de OID heeft geen betekenis**. OID's mogen dus niet opgedeeld worden, bijv. om te bepalen welke assignering autoriteiten betrokken zijn bij het ontstaan van de keten van nodes.

Elke tak onder een root in de boomstructuur correspondeert met een domein waarbinnen een assignering authority de uitgave van OID's beheert. Indien een OID binnen deze tak wordt uitgegeven aan een andere organisatie, dan vormt die OID de OID root van de daaraan gerelateerde organisatie (die weer een assignering authority kan zijn).

Voor meer informatie over OID's, zie de site www.oid-info.com, waar veel OID's terug te vinden zijn (op basis van actieve registratie of door koppelingen met andere registers).

3.4 Identificatiemethode

Binnen HL7 berichten is een identificatie systeem noodzakelijk waar het gaat om personen, systemen, instellingen en andere stoffelijke zaken. Daarbij wordt gebruik gemaakt van bestaande (HL7-externe) identificatiesystemen (zoals bijvoorbeeld 'Nederlands rijbewijsnummer', SOFI-nummer, Ziekenhuisnummer binnen het St. Josef Ziekenhuis, UZI nummer van de zorgverlener) die op zijn beurt uniek geïdentificeerd wordt door een bepaalde OID.

Hieronder volgt per gegevenscategorie een tekstuele toelichting van de te gebruiken identificatiemethoden, alfabetisch gesorteerd op gegevenscategorie. Na deze lijst volgt een tabel met alle aangehaalde OID's.

Berichten: Een HL7 versie 3 bericht. Berichten dienen te worden voorzien van een uniek nummer door de zendende softwareapplicatie.

Indien 2.16.840.1.113883.2.4.6.6.945 de OID van de zendende applicatie is (Zie *softwareapplicatie* in deze lijst), dan mag deze applicatie binnen de OID-tak 2.16.840.1.113883.2.4.6.6.945 zelf unieke nummers uitdelen. Als YYYY een oplopend nummer per bericht is, en de applicatie de OID tak '1' gebruikt om berichten verzonden door de applicatie te identificeren, dan vormt 2.16.840.1.113883.2.4.6.6.945.**1** met extensie YYYY een unieke identificatie van het bericht.

Voorbeeld: De applicatie met OID 2.16.840.1.113883.2.4.6.6.940 staat op het punt een nieuw bericht te verzenden. Het te verzenden bericht krijgt het unieke nummer 8700333 (dit nummer mag slechts één keer worden gebruikt gedurende de levensduur van de zendende applicatie).

De applicatie kan binnen haar eigen OID-tak zelf unieke nummers uitdelen. Als 8700333 het te verzenden bericht aangeeft, en de organisatie er voor heeft gekozen OID tak 1 te gebruiken om berichten te identificeren, dan vormt 2.16.840.1.113883.2.4.6.6.940.1 met extensie 8700333 een unieke identificatie van het bericht.

```
<id root="2.16.840.1.113883.2.4.6.6.940.1" extension="8700333"
  assigningAuthorityName="ApplicatieNaam"/>
```

Softwareapplicatie: Met een softwareapplicatie wordt een applicatie bedoeld, die als 'fysieke' zender of ontvanger van berichten optreedt, eventueel namens functionele applicatiemodules binnen de softwareapplicatie. Hieronder vallen de diverse XIS-systemen. Zie tevens Appendix D "Adresseren van dossiers en postbussen" in het document *Specificatie van de basisinfrastructuur in de zorg, versie 2.4* voor een beschrijving van het identificeren en adresseren van applicaties.

Softwareapplicaties worden door middel van een door de verantwoordelijke organisatie uit te geven OID geïdentificeerd. Dit is mogelijk door of een OID af te leiden uit de OID van de organisatie die de applicatie beheert, of door het aanvragen van een aparte OID bij HL7 Nederland voor de applicaties binnen de eigen instelling. De identificatie heeft in principe geen enkele relatie met het UZI nummer van het systeemcertificaat van een GBZ; een relatie kan alleen aan de hand van een koppeltabel gelegd worden.

Indien de applicatie een GBZ is (of een deel daarvan) dan wordt op moment van aansluiting van de GBZ een identificerende OID door de LSP uitgegeven en in de ZIM vastgelegd.

Voorbeeld: indien de OID 1.2.3.4.26 met extensie 22 een softwareapplicatie identificeert (zie hierboven voor een definitie van softwareapplicatie), dan mag deze softwareapplicatie binnen de OID 1.2.3.4.26.22 zelf unieke nummers uitdelen. Als YYYY een olopend nummer per softwaremodule binnen de softwareapplicatie is, en de OID-tak 56 wordt gebruikt ter identificatie van modules in de softwareapplicatie, dan vormt 1.2.3.4.26.**22.56** met extensie YYYY een unieke identificatie van de softwaremodule.

FAQ: Gegeven dat elke softwareapplicatie een Systeempas met een certificaat voorzien van een uniek UZI nummer verkrijgt voor authenticatiedoeleinden, kan dat UZI nummer niet hergebruikt worden als unieke identificatie van de softwareapplicatie? Nee, systeemcertificaten dienen periodiek (elke drie jaar) te worden vernieuwd en verkrijgen dan een nieuw UZI nummer. Om deze reden wordt de identificatie van softwareapplicaties door middel van het UZI nummer van de Systeempas afgeraden.

FAQ: De identificerende OID van een applicatie kan vrijelijk worden gedefinieerd. Een uitzondering wordt gevormd door een GBZ en applicaties binnen een GBZ die voor communicatiedoeleinden bekend zijn bij de verwijzindex. Deze verkrijgen, na aanmelding en registratie bij de LSP, een identificerende OID die verplicht is in alle communicatie met de landelijke infrastructuur. De root van de door de LSP uitgegeven identificaties is 2.16.840.1.113883.2.4.6.6.

NOOT: Bovenstaande identificatiemethode voor applicaties is alleen van toepassing in de context van aansluiting op het Landelijk Schakelpunt in de infrastructuur van NICTIZ.

Patiënt/cliënt: Persoon die zorgservices afneemt van zorgverleners of zorgverlenende instellingen. Patiënten worden landelijk uniek geïdentificeerd door middel van het Burger Service Nummer (BSN).

De OID van het BSN identificatie systeem is: 2.16.840.1.113883.2.4.6.3. Naast de BSN-identificatie (die indien deze bekend is in ieder geval verzonden moet worden) kan gebruik worden gemaakt van het identificatienummer zoals bekend binnen een zorgregio of de instelling zelf.

Voorbeeld: Een patiënt heeft BSN 700434 en de lokale (instellingsinterne) identificatie 830760. Er van uitgaande dat het HL7-bericht een identificerend data-element bevat wat herhalend voor mag komen, kan dit er in het bericht als onderstaand voorbeeld uitzien. Indien de OID 2.16.840.1.113883.2.4.6.1.100702 de identificatie van de organisatie is, dan mag een applicatie binnen haar OID-tak zelf unieke nummers uitdelen. Als 830760 een organisatie-intern patiëntnummer is, en de organisatie er voor heeft gekozen OID tak 12 te gebruiken om patiënten te identificeren, dan vormt 2.16.840.1.113883.2.4.6.1.100702.12 met extensie **830760** een unieke identificatie van de patiënt.

```
<id root="2.16.840.1.113883.2.4.6.3" extension="000700434"
  assigningAuthorityName="Ministerie van BiZa"/>

<id root="2.16.840.1.113883.2.4.6.1.100702.12" extension="830760"
  assigningAuthorityName="Ons Ziekenhuis"/>
```

Zorgverlenende Organisaties: Organisaties (of organisatiedelen) die op enigerlei manier bij het zorgproces of daaraan verwante processen betrokken zijn. Deze organisaties dienen binnen AORTA landelijk uniek geïdentificeerd te worden door middel van:

1. het CIBG UZI-Register-Abonneenummer ([URA](#)). Dit nummer is aanwezig op de UZI pas, het gebruik ervan binnen AORTA is feitelijk verplicht.
2. indien de organisatie geen (CIBG) [URA](#) bezit: de (Vektis) AGB-Z code.

Indien van een organisatie meerdere identificaties worden verstuurd dient tenminste of de (CIBG) [URA](#) of de (Vektis) AGB-Z code aanwezig te zijn.

Het begrip organisatie is in Nederland tevens van toepassing op zorgverleners die als zelfstandig ondernemer werkzaam zijn (ongeacht of zij bij de Kamer van Koophandel ingeschreven zijn). Voorbeeld: "Huisartspraktijk Dr. T. de Vries" wordt beschouwd als een organisatie, ongeacht of dit in de formeel-juridische zin een organisatie is.

De Vektis AGB-Z zorginstelling identificatie OID is: 2.16.840.1.113883.2.4.6.1
De UZI-Register-Abonneenummer ([URA](#)) Zorginstelling identificatie OID is: 2.16.528.1.1007.3.3. Naast het primaire identificatiesysteem kunnen tevens alternatieve identificaties gebruikt worden. De Prismant (SIG) Zorginstelling identificatie OID is: 2.16.840.1.113883.2.4.6.2

Zorgverleners: Personen die op enigerlei manier bij het zorgproces of daaraan verwante processen betrokken zijn. Deze personen worden landelijk uniek geïdentificeerd in het [UZI-register](#).

De OID ten bate van identificatie van personen door middel van een UZI is: 2.16.528.1.1007.3.1. Naast de UZI-identificatie (die indien zij bekend is in ieder geval verzonden moet worden) kan gebruik worden gemaakt van andere regionale identificatiesystemen. Veelal wordt het Vektis AGB-Z nummer van de zorgverlener gehanteerd. De Vektis AGB-Z Zorgverlener identificatie OID is: 2.16.840.1.113883.2.4.6.1

Voorbeeld: Een zorgverlener heeft UZI 100434, Vektis AGB-Z nummer 2032988, en een locale (organisatie interne) code "WEE". Er van uitgaande dat het HL7-bericht een identificerend data-element bevat wat herhalend voor mag komen kan dit er in het bericht als onderstaand voorbeeld uitzien. Indien 100330 het Vektis AGB-Z nummer van de organisatie is, dan mag deze organisatie binnen de OID 2.16.840.1.113883.2.4.6.1.100330 zelf unieke nummers uitdelen. Als 160 een organisatie-interne zorgverlenercode is, en de organisatie heeft besloten OID tak 6 te gebruiken om zorgverleners binnen de organisatie te identificeren, dan vormt 2.16.840.1.113883.2.4.6.1.100330.6 met extensie **WEE** een unieke identificatie van deze zorgverlener.

```
<id root="2.16.528.1.1007.3.1" extension="000100434"
  assigningAuthorityName="UZI Register"/>

<id root="2.16.840.1.113883.2.4.6.1" extension="2032988"
  assigningAuthorityName="Vektis"/>

<id root="2.16.840.1.113883.2.4.6.1.100330.6" extension="WEE"
  assigningAuthorityName="Ons Ziekenhuis"/>
```

3.5 Identificatiesystemen OID Referentietabel

De volgende tabel bevat een overzicht met de in Nederland gebruikte OID's voor gangbare identificatiesystemen. De getoonde tabel is niet volledig. Zie de website van HL7 Nederland voor een up-to-date en compleet overzicht van de uitgegeven OID's.

OID	Identificatiesysteem	Omschrijving
2.16.840.1.113883.2.4.6.1	VEKTIS AGB-Z	Dient ter identificatie van zorgverleners en zorgverlenende organisaties
2.16.840.1.113883.2.4.6.2	Prismant/SIG code	Dient ter identificatie van zorgverlenende organisaties
2.16.528.1.1007.3.1	Zorgverlener UZI	Dient ter identificatie van zorgverleners (natuurlijke personen) in de Nederlandse zorgsector. Het UZI nummer wordt uitgegeven na opname in het ZorgaanbiederRegister (ZR). Formaat: 9N, met voorloopnullen indien korter dan 9 cijfers.
2.16.528.1.1007.3.2	Systeem UZI	Dient ter identificatie van systemen (applicatiesoftware) in de Nederlandse zorgsector. Formaat: 9N, met voorloopnullen indien korter dan 9 cijfers.
2.16.840.1.113883.2.4.6.3	BSN(1)	Landelijk Nederlands Burger Service Nummer, dient ter identificatie van patiënten of zorgcliënten. Formaat: 9N, met voorloopnullen indien korter dan 9 cijfers.
2.16.840.1.113883.2.4.6.4	UZOVI(2)	Unieke identificatie van een zorgverzekeraar. (1)
2.16.528.1.1007.3.3	UZI-Register-Abonnummer (URA)	Dient ter identificatie van zorgorganisaties in de Nederlandse zorgsector. Het betreft zorgorganisaties (inclusief zelfstandigen) die tenminste één UZI

		pas bezitten. Formaat: 8N, met voorloopnullen indien korter dan 8 cijfers.
2.16.528.1.1007.5.1	BIG-ID	BIG-Register (ID van in BIG Register opgenomen entiteiten)
2.16.840.1.113883.2.4.6.6	Applicaties binnen de nationale infrastructuur	Identificeert applicaties aangesloten op de landelijke infrastructuur, waaronder de ZIM en alle GBZ applicaties.

Noot:

1. Deze OID duidde voor 15 September 2005 de Vektis ZV-tabel aan, en na die datum de UZOVI tabel. De identificatienummers in beide tabellen zijn gelijklopend.

- **Identificatie van ministeries**

Deze tabel bevat door HL7 Nederland uitgegeven identificaties voor Nederlandse Ministeriële Departementen (Ministeries). Deze identificaties worden gebruikt als organisatie identifiers. Het ministerie-identificatiesysteem zelf heeft de OID 2.16.840.1.113883.2.4.6.5. Deze tabel wordt nog nader aangevuld.

Extensie	Omschrijving
1	BZK – Ministerie van Binnenlandse Zaken
2	VWS – Ministerie van VWS

4 Vocabulaire voor berichtspecificaties

4.1 Inleiding

Eenheid van taal c.q. standaardisatie van taal is een belangrijk terrein waarop zowel nationaal als internationaal veel werk dient te worden verzet. Binnen het brede begrip "eenheid van taal" is met name de standaardisatie van zorg- en behandelinhoudelijke taal en coderingen een der belangrijkste voorwaarden voor o.a. elektronische zorgdossiers en het uitwisselen van eenduidige zorg- en behandelinformatie tussen zorgprofessionals. Zowel internationaal als nationaal (Nictiz, NEN) is het belang onderkend om aandacht te besteden aan de relatie tussen taalstandaarden en HL7. De wetenschappelijke verenigingen spelen hierin een cruciale rol. Aangezien de HL7 standaard zich strikt genomen primair richt op het bieden van berichtenstructuren waarin informatie op een gestandaardiseerde wijze kan worden afgebeeld, behoren "taalstandaarden" zeker inhoudelijk niet tot het werkgebied van HL7.

Taalstandaarden vormen vanuit de HL7 standaard "externe content", vergelijkbaar met diverse andere externe coderingen en classificaties die inhoudelijk door derden worden ontwikkeld en beheerd. Met betrekking tot "standaardisatie van taal" houdt HL7 zich niet bezig met de inhoudelijke standaardisatie van taal, maar met het afbeelden en weergeven daarvan in de HL7 structuur.

Dit document bevat beschrijvingen van de vocabulaire domeinen toegevoegd (of gewijzigd) voor gebruik in de Nederlandse situatie. Indien een vocabulaire in dit document niet genoemd wordt, zijn er geen specifieke Nederlandse richtlijnen van toepassing en wordt verwezen naar de vocabulaires zoals opgenomen in de internationale HL7 standaard.

4.2 Vocabulaires in HL7v3

Aan alle HL7 modelattributen van een gecodeerd datatype is een "Vocabulary Domain" gekoppeld. Een vocabulaire domein (Vocabulary Domain) wordt beschreven door middel van een tabel met waarden, of een referentie naar een HL7-externe terminologie.

In de HL7 versie 3 materialen wordt soms in de R-MIMs ($\leq$ *MyVocabularyDomain*), maar in ieder geval in de HMDs per modelattribuut de van toepassing zijnde vocabulaire aangehaald, bijvoorbeeld "**MyVocabularyDomain**" (**CWE**). Hierbij geeft CWE (Coded With Exceptions) aan dat er naast waarden uit het vocabulaire domein ook andere waarden mogen worden gebruikt (zoals waarden uit Nederland-specifieke tabellen). Indien CNE (Coded, No Exceptions) is aangegeven, dient de gebruikte waarde uit het vocabulaire domein te worden gekozen, en zijn er geen uitzonderingen mogelijk.

- **Structuur van een Vocabulary Domain table**

MyVocabularyDomain

This table contains values related to ... etc.

Level	Type, Domain name and/or Mnemonic code (2)	Base OID / Externe terminologienaam (1)	Mnemonic (2)	Definition/description

Noten:

1. De externe terminologienaam wordt ter informatie gegeven indien de code afkomstig is uit een bestaande HL7-externe terminologie.
2. In het geval van een verwijzing naar een externe terminologie kunnen deze velden leeg zijn. In dat geval verwijst de tabel naar alle mogelijke waarden in de externe terminologie.

4.3 HL7 Vocabulary Domain Values

Indien de waarden binnen een vocabulaire geen aanpassingen/inperkingen behoeven in de Nederlandse situatie wordt volstaan met een verwijzing naar de vocabulaire documentatie binnen de HL7 materialen (wel wordt de OID van de desbetreffende vocabulaire gedocumenteerd).

HL7 Nederland streeft ernaar zo min mogelijk vocabulaires voor Nederland te definiëren. Indien mogelijk wordt gebruik gemaakt van in de internationale standaard opgenomen vocabulaire tabellen en (indien dat niet mogelijk is) van tabellen gedefinieerd door Nederlandse standaardisatie organisaties.

- **RoleCodeNL - zorgverlener type (natuurlijke personen)**

Dit codesysteem bevat waarden die het roltype bepaalt van een zorgverlener of andere medewerker in de gezondheidszorg. De onderstaande tabel is een invulling van het HL7v3 vocabulaire domein "RoleCode" en wel specifiek het concept "AssignedRoleType". Deze tabel is specifiek voor Nederland en niet onderhevig aan harmonisatie met HL7.

Dit codesysteem heeft de **OID 2.16.840.1.113883.2.4.15.111**.

Lvl	Type, Domain name and/or Mnemonic code	Mnemonic	Definition/Description
1	A: AssignedRoleType		Een roltype wordt gebruikt om een entiteit verder aan te duiden, die een rol speelt met <i>AssignedEntity</i> als modelattribuut <i>RoleClass</i> .
2	S: Arts	01.000	Arts
3	L: (01.002)	01.002	Internist-Allergoloog
3	L: (01.003)	01.003	Anesthesioloog
3	L: (01.004)	01.004	Apotheekhoudende huisarts
3	L: (01.008)	01.008	Arts arbeid gezond. / bedrijfsarts
3	L: (01.010)	01.010	Cardioloog
3	L: (01.011)	01.011	Cardiothoracaal chirurg
3	L: (01.012)	01.012	Dermatoloog
3	L: (01.013)	01.013	Gastro-enteroloog
3	L: (01.014)	01.014	Chirurg
3	L: (01.015)	01.015	Huisarts
3	L: (01.016)	01.016	Internist

3	L: (01.018)	01.018	Keel- neus- en oorarts
3	L: (01.019)	01.019	Kinderarts
3	L: (01.020)	01.020	Arts klinische chemie
3	L: (01.021)	01.021	Klinisch geneticus
3	L: (01.022)	01.022	Klinisch geriater
3	L: (01.023)	01.023	Longarts
3	L: (01.024)	01.024	Arts-microbioloog
3	L: (01.025)	01.025	Neurochirurg
3	L: (01.026)	01.026	Neuroloog
3	L: (01.030)	01.030	Nucleair geneeskundige
3	L: (01.031)	01.031	Oogarts
3	L: (01.032)	01.032	Orthopedisch chirurg
3	L: (01.033)	01.033	Patholoog
3	L: (01.034)	01.034	Plastisch chirurg
3	L: (01.035)	01.035	Psychiater
3	L: (01.039)	01.039	Radioloog
3	L: (01.040)	01.040	Radiotherapeut
3	L: (01.041)	01.041	Reumatoloog
3	L: (01.042)	01.042	Revalidatiearts
3	L: (01.045)	01.045	Uroloog
3	L: (01.046)	01.046	Gynaecoloog
3	L: (01.047)	01.047	Verpleeghuisarts
3	L: (01.048)	01.048	Arts arbeid gezond. / verzekeringsarts
3	L: (01.050)	01.050	Zenuwarts
3	L: (01.055)	01.055	Arts maatschappij en gezondheid
3	L: (01.056)	01.056	Arts verstandelijk gehandicapten
2	S: (02.000)	02.000	Tandarts
3	L: (02.053)	02.053	Orthodontist
3	L: (02.054)	02.054	Kaakchirurg
2	S: (03.000)	03.000	Verloskundige
2	S: (04.000)	04.000	Fysiotherapeut
2	S: (16.000)	16.000	Psychotherapeut
2	S: (17.000)	17.000	Apotheker
3	L: (17.060)	17.060	Ziekenhuisapotheker
2	S: (25.000)	25.000	GZ-psycholoog
3	L: (25.061)	25.061	Klinisch psycholoog
2	S: (30.000)	30.000	Verpleegkundige
2	S: (83.000)	83.000	Apothekersassistent
2	S: (85.000)	85.000	Tandprotheticus
2	S: (86.000)	86.000	Verzorgenden in de individuele gezondheidszorg (VIG-ers)
2	S: (87.000)	87.000	Optometrist
2	S: (88.000)	88.000	Huidtherapeut
2	S: (89.000)	89.000	Diëtist
2	S: (90.000)	90.000	Ergotherapeut
2	S: (91.000)	91.000	Logopedist
2	S: (92.000)	92.000	Mondhygiënist
2	S: (93.000)	93.000	Oefentherapeut Mensendieck
2	S: (94.000)	94.000	Oefentherapeut Cesar
2	S: (95.000)	95.000	Orthoptist
2	S: (96.000)	96.000	Podotherapeut
2	S: (97.000)	97.000	Radiodiagnostisch laborant
2	S: (98.000)	98.000	Radiotherapeutisch laborant

Toelichting:

- Deze codes zijn gebaseerd op de Certification Practice Statement (CPS) van het [UZI-register](#), die weer verwijst naar de tabellen voor "Beroepstitels, opleidingstitels en specialismen". Deze sluiten aan op artikel 3 en artikel 34 uit de wet BIG.
- De waarde "00.000" (geen beroepstitel) komt als waarde op de UZI-pas voor, maar wordt binnen HL7 versie 3 niet gebruikt.
- De in het verleden voor testdoeleinden gebruikte codes 833 (Apotheker) en 638 (Huisarts) dienen te worden vervangen door resp. de codes 17.000 en 01.015.

- **RoleCodeNL - zorgaanbiedertype (organisaties)**

Dit codesysteem bevat waarden die het roltype bepaalt van een organisatie die als zorgaanbieder optreedt. De onderstaande tabel is een invulling van het HL7v3 vocabulaire domein "RoleCode" en wel specifiek het concept "AssignedRoleType". Deze tabel is specifiek voor Nederland en niet onderhevig aan harmonisatie met HL7.

Dit codesysteem heeft de **OID 2.16.840.1.113883.2.4.15.1060**.

Lvl	Type, Domain name and/or Mnemonic code	Mnemonic	Definition/Description
1	A: AssignedRoleType		Een roltype wordt gebruikt om een entiteit verder aan te duiden, die een rol speelt met AssignedEntity als modelattribuut RoleClass.
2	L: (V4)	V4	Ziekenhuis
2	S: (X3)	X3	Verplegings- of verzorgingsinstelling
3	L: (R5)	R5	Verpleeghuis
3	L: (M1)	M1	Verzorgingstehuis
2	A: Apotheekinstelling		
3	L: (J8)	J8	Openbare apotheek
3	L: (K9)	K9	Zelfstandig opererende ziekenhuisapotheek
2	A: Huisartsinstelling		
3	S: (Z3)	Z3	Huisartspraktijk (zelfstandig of groepspraktijk)
4	L: (K3)	K3	Apotheekhoudende huisartspraktijk
3	L: (N6)	N6	Huisartsenpost (t.b.v. dienstwaarneming)

Toelichting:

- Deze codes zijn binnen NICTIZ zelf bedacht en hebben geen relatie met het CIBG. Het codesysteem is voorlopig beperkt tot de codes die nodig zijn voor de pilots EMD en WDH, maar wordt later uitgebreid met andere zorgaanbiedertypen.
- Deze codes komen niet voor op de UZI-pas, waar wel het [URA](#) nummer van de zorginstelling van de pashouder wordt aangeduid, maar niet het type organisatie.

4.4 Vocabulaires OID-Referentietabel

De volgende tabel bevat een overzicht met de in Nederland gebruikte OID's voor de identificatie van vocabulaires (code tabellen), met in ieder geval de OID's van een groot aantal Nederland-specifieke vocabulaires. De onderstaande tabel is niet volledig. Zie de website www.hl7.nl voor een up-to-date en compleet overzicht van de uitgegeven OID's.

OID	Identificatie-mechanisme	Omschrijving
2.16.840.1.113883.2.4.4.1	G-Standaard GPK	Medicatie. Generieke productcode (GPK,GPC). Werkzame stof (inclusief sterkte), farmaceutische vorm (doseervorm) en de toedieningsweg. Voorbeeld: Diazepam 5 mg/st, tablet, oraal. (1)
2.16.840.1.113883.2.4.4.2	Medicatie dosering WCIA Tabel 25	Medicatie dosering (precoordinated), bestaande uit een reeks 'aanelkaargeplakte' Tabel 25 codes.
2.16.840.1.113883.2.4.4.3	Tijdseenheden - WCIA Tabel 25	Toedieningstijdseenheden (numcode)
2.16.840.1.113883.2.4.4.4	Eenheden gebruiksadvies -WCIA Tabel 25	Eenheden (numcode)
2.16.840.1.113883.2.4.4.5	Tekstcategorien - WCIA Tabel 25	
2.16.840.1.113883.2.4.4.6	Aanvullende teksten - WCIA Tabel 25	Aanvullende teksten bij medicatie dosering (numcode)
2.16.840.1.113883.2.4.4.7	G-Standaard HPK	Medicatie. Handelsproductcode (HPK, TPC). Als GPK, verbijzonderd met (onder andere) fabrikantnummer. Voorbeeld: Valium 5mg tablet, Stesolid 5mg tablet als verschijningsvormen van Diazepam. (Zie noot 1)
2.16.840.1.113883.2.4.4.8	G-Standaard Artikel Code	Medicatie: Artikel Kode, Artikelnummer. Als HPK, verbijzonderd naar verpakking. Valium 5 mg tablet, 2 strip à 10 tablet, 1 verpakking à 50 EAV. (Zie noot 1)
2.16.840.1.113883.6.1	LOINC	Observation identifier, identificeert een bepaald type (laboratorium)test.
1.0.3166.1.2.2	ISO 3166-1 editie 2, 2-character codes	2-karakter country codes volgens ISO 3166-1 editie 2
2.16.840.1.113883.2.4.4.15	Nederlandse Postcodes	Lengte 6, zonder spatie
Nederlandse uitbreidingen op versie 3 vocabulaires:		
2.16.840.1.113883.2.4.15.111	HL7-NL Role Code	Zorgverlener rol typen: Identificeert de diverse rollen die een zorgverlener binnen een organisatie vervult
2.16.840.1.113883.2.4.15.4	HL7-NL Act Code (Gegevenssoort)	Gegevenssoorten, een hiërarchische value set gebruikt door de verwijzindex.

Noot:

1. In de G-Standaard kan men eigen artikelnummers gebruiken (codes 90.000.000 en hoger). Deze codes zijn leverancier- of locatiespecifiek. Bij deze codes dient gebruik gemaakt te worden van een andere OID dan de G-Standaard OID's. De G-Standaard OID's mogen dus **niet** gebruikt worden in combinatie met eigen codes.

5 OID gerelateerde implementatieaspecten

5.1 Inleiding

NICTIZ heeft gekozen voor HL7 versie 3 en gebruikt daarom OID's als onderdeel van identificaties en coderingen die voorkomen in diverse onderdelen van de HL7 berichten.

Voorbeelden van identificaties die binnen een HL7 bericht in AORTA voorkomen:

- In de **transmission wrapper**:
  - Berichten (message ID, identificatie van interacties tussen applicaties)
  - Applicaties (device ID, als zender en ontvanger van de interactie)In de transmission wrapper gaat het altijd om de adressering van de interactie.
- In de **control act wrapper**:
  - Zorginstellingen (altijd geïdentificeerd o.b.v. een [URA](#) nummer)
  - Zorgverleners (altijd geïdentificeerd o.b.v. een UZI nummer)
  - Zorgmedewerkers (ook geïdentificeerd o.b.v. een UZI nummer)
  - Zorgsystemen (geïdentificeerd o.b.v. een UZI services certificaat)In de control act wrapper gaat het altijd om een auteur of verantwoordelijke.
- In de **payload**:
  - Patiënten (altijd o.b.v. het BSN binnen de landelijke infrastructuur)
  - Zorggegevens (medicatieverstrekkingen, laboratoriumuitslagen, etc.)Daarnaast worden ook in de payload zorgverleners/zorginstellingen aangeduid.

Voor al deze identificaties geldt dat ze **uniek en persistent** moeten zijn. Dit betekent onder andere dat ze ook bestand moeten zijn tegen migraties en fusies van informatiesystemen.

Het is onmogelijk om vanuit HL7 Nederland, of welke instantie dan ook, centraal bij te houden welke OID's gebruikt worden voor lokaal gegenereerde zorggegevens. Elke applicatie die een uniek nummer bepaalt per ingevoerde order of uitgevoerde activiteit zal daarvoor een eigen unieke en persistente OID moeten hanteren, om te zorgen dat bijv. elke medicatieverstrekking te onderscheiden is van elke andere medicatieverstrekking.

Wat daarom nodig is, is een compromis met de volgende kenmerken:

- Forceer OID roots per applicatie, per zorginstelling of per softwareleverancier.
- Geef richtlijnen voor het uitdelen van nodes onder deze roots.
- Laat het beheer hiervan over aan de assigning authority (behorend bij de root).

De volgende IDs kunnen in principe als root dienen in de zorg:

- De **applicatie**, o.b.v. de door het LSP uitgedeelde applicatie ID (dit zou handig zijn, maar er is dan geen vanzelfsprekende assigning authority).
- De **zorginstelling**, o.b.v. het UZI Register Abonnee ([URA](#)) nummer (probleem is dat nog niet zeker is of [URA](#) 1-op-1 bij zorginstelling zal horen).
- Het **Goed Beheerd Zorgsysteem**, o.b.v. de daaraan uitgedeelde GBZ ID (probleem is dat de juridische definitie van een GBZ nog niet 100% zeker is).
- De **IT leverancier**, o.b.v. een nog te bepalen identificatie van de organisatie (het lijkt niet zo handig om leverancier AA te maken, bijv. i.v.m. conversie).

Implementatierichtlijnen zijn nodig om duidelijk te maken welke OID structuur gebruikt moet worden in HL7 versie 3 berichten binnen AORTA. Hierover is een beslissing genomen binnen NICTIZ, met deze richtlijn als uitkomst:

Ten behoeve van de wereldwijde uniciteit en persistentie van gegevensidentificatie wordt de zorgaanbieder geadviseerd haar [URA](#) (UZI Register Abonнеenummer) te gebruiken als basis voor de OID root van alle binnen de zorginstelling gegenereerde gegevens. Zorgaanbieders die reeds een bestaande OID hanteren, mogen deze wel blijven gebruiken.

Complicatie hierbij is dat er nu reeds pilot- en andere implementaties zijn, terwijl er nog nauwelijks UZI passen (en dus ook geen bijbehorende [URA](#) nummers) zijn uitgedeeld. Oplossing is om in de tussenliggende periode hetzelfde principe te gebruiken o.b.v. Vektis AGB-Z nummers. Dit betekent dat een ziekenhuis met AGB-Z nummer 06004212 de volgende OID root moet gebruiken: 2.16.840.1.113883.2.4.6.1.6004212. Als later een [URA](#) voor dit ziekenhuis beschikbaar komt, dan moet toch de node o.b.v. het AGB-Z nummer in gebruik blijven (de regel o.b.v. [URA](#) is alleen bedoeld voor nieuwe OID's).

Merk op dat, ondanks deze richtlijn, het LSP of een daarop aangesloten applicatie nooit iets mag afleiden (o.b.v. parsing van de nodes) uit de opbouw van een ontvangen OID.

5.2 Gevolgen van OID's voor GBZ applicaties

De volledige ID (dus extensie én OID root) moet altijd reproduceerbaar zijn

- bij opslaan opgevraagde gegevens moet volledige identifier worden bewaard
- bij opnieuw opvragen van gegevens moet dezelfde identifier worden opgeleverd

De volgende praktijksituaties moeten ondersteund worden:

- Gegevens **wijzigen van bron**
  - Er **vindt** een migratie plaats van gegevens tussen softwareleveranciers, zorgverleners of locaties
  - De ID (OID root en extensie) blijft gehandhaafd; er mag dus **niet meer omgenummerd** worden
  - Gegeven wordt afgemeld voor oude bron en aangemeld als onderdeel van nieuwe bron
- Externe gegevens worden **opgenomen in eigen dossier**
  - De ID (OID root en extensie) blijft gehandhaafd; er mag dus **geen eigen nummer** meer toegekend worden.
  - Het feit dat het gegeven extern is moet ook bewaard blijven (dit is immers niet afleidbaar uit de structuur van de OID)
  - Extern gegeven mag namelijk niet opnieuw als brongegeven worden aangemeld bij LSP
  - Mag echter wel worden opgeleverd als onderdeel van bredere context (bijv. het huisartsdossier)
- Het **fuseren of splitsen** van:
  - Zorginstellingen
  - Softwareleveranciers
  - Informatiesystemen

Momenteel wordt in implementaties vaak nog getruukt met vaste waarden voor OID's, maar juist gebruik vergt aanpassingen in minimaal de volgende applicatie-aspecten:

- **databases** (opslag root OID's)
- **configuratie** (definitie lokale roots)
- **implementatie** (uitvoering conversies)

6 Datatypes

6	Datatypes	27
6.1	Inleiding	28
6.2	Algemene toelichting op het gebruik van XML	28
6.2.1	Character Set	28
6.2.2	Speciale tekens	28
6.2.3	Algemene opbouw van een HL7 versie 3 bericht	29
6.2.4	Transport van de XML-berichten	29
6.3	XML-representatie van modelklassen en -attributen	30
6.3.1	Klassen, attributen en datatypes	30
6.3.2	Uitzonderingen met gegevens als element content	31
6.3.3	Gecombineerde datatypes	31
6.3.4	Structurele attributen	31
6.4	Cardinaliteit, "mandatory" en conformance	32
6.5	Ontbrekende gegevens: nullFlavors	34
6.6	ANY (het generieke datatype)	38
6.7	BL (Boolean – true/false)	39
6.8	BIN (Binary data - binaire gegevens)	40
6.9	ED (Encapsulated Data - ingekapselde gegevens)	41
6.10	ST (String of Characters - reeks tekens)	44
6.11	SC (String with Code - reeks tekens voorzien van code)	45
6.12	CD (Concept Descriptor - gecodeerde gegevens)	46
6.13	CE (Coded with Equivalents - gecodeerde gegevens, met equivalenten)	47
6.14	CV (Coded Value - gecodeerde waarde)	50
6.15	CO (Coded Ordinal - sorteerbare gecodeerde waarde)	51
6.16	CS (Coded Simple - eenvoudige code)	52
6.17	II (Instance Identifier - objectidentificatie)	53
6.18	URL (Universal Resource Locator)	55
6.19	TEL (Telecommunication Address - telecommunicatiecontact)	56
6.20	AD (Postal Address - adres)	58
6.21	PN (Person Name - persoonsnaam)	60
6.22	ON (Organization Name - organisatiennaam)	74
6.23	QTY (Quantity - hoeveelheid)	77
6.24	INT (Integer Number - geheel getal)	78
6.25	REAL (Real Number - getal met decimalen)	79
6.26	PQ (Physical Quantity - kwantitatieve weergave van fysieke grootheden)	80
6.27	MO (Monetary Amount - hoeveelheid geld)	82
6.28	TS (Time Stamp - tijdstip)	83
6.29	BAG (Bag – verzameling met mogelijke dubbeln)	85
6.30	SET (Set – verzameling zonder dubbeln)	85
6.31	SXCM (Set Component – deelverzameling)	85
6.32	IVL (Interval)	86
6.33	IVL_TS (Interval of Time Stamps - tijdsinterval)	87
6.34	IVL_INT (Interval of Integers – numeriek interval)	90
6.35	IVL_PQ (Interval of Physical Quantities - hoeveelheidsinterval)	91
6.36	RTO (Ratio - onderlinge verhouding tussen twee gegevens)	92
6.37	GTS (General Timing Specification - generieke tijdspecificatie)	93
6.38	PIVL (Periodic Interval of Time - periodiek herhalend tijdsinterval)	96

6.1 Inleiding

Deze sectie beschrijft de belangrijkste datatypes, waarbij uitsluitend die onderdelen worden beschreven die in de Nederlandse situatie van toepassing zijn. Indien er specifieke aanwijzingen zijn hoe iets (wellicht in afwijking van de internationale standaard) in Nederland geïmplementeerd moet worden dan is dit in de tekst aangegeven.

Alleen de binnen de modellen van deze handleiding gebruikte datatypes worden uitgelegd. Voor verdere informatie zie HL7v3 standaard/baloot materiaal, met name de hoofdstukken "abstract data types" en "XML ITS data types".

6.2 Algemene toelichting op het gebruik van XML

Het uitwisselformaat voor HL7 versie 3 berichten is (op dit moment) de Extensible Markup Language (XML, zie [XML]). Het is niet de bedoeling van deze gids, toelichting van XML in het algemeen te geven maar een paar kenmerken en vereisten worden hier wel genoemd.

6.2.1 Character Set

De encoding in de XML-proloog van een HL7 versie 3 bericht moet UTF-8 zijn.

```
<?xml version="1.0" encoding="utf-8"?>
```

of (als standaardwaarde)

```
<?xml version="1.0"?>
```

6.2.2 Speciale tekens

In XML zijn bepaalde tekens in gegevens te vervangen door combinaties van tekens (character entities) omdat ze in de XML-structuur een andere en speciale betekenis hebben. Een *XML character entity* is een "&" gevolgd door een aantal tekens en afsluitend een ";" . De sequentie wordt door de XML-processor vervangen door het speciale teken. De volgende tabel geeft een (niet volledige) overzicht over deze tekens. Voor verdere informatie zie de XML-specificatie ([XML]).

Speciale tekens in gegevens	Te vervangen door	Opmerkingen
&	&amp;	
<	&lt;	
>	&gt;	
'	&apos;	Een ' is binnen gegevenswaarden niet toegestaan als deze waarden ook door dit teken worden begrensd en moet dan worden vervangen.
"	&quot;	Een " is binnen gegevenswaarden niet toegestaan als deze waarden ook door dit teken worden begrensd en moet dan worden vervangen.

XML-voorbeeld

```

<text>Waarden &gt; 5 mg/l zijn pathologisch</text>
  → XML-processor levert: Waarden > 5 mg/l zijn pathologisch
<name>Wijkapotheek Leermans & zonen</name>
  → XML-processor levert: Wijkapotheek Leermans & zonen
<code ... displayName="'s-Gravenhage'"/> of
<code ... displayName='&apos;s-Gravenhage' />
  → XML-processor levert: 's-Gravenhage
<code ... displayName="&quot; 's-Gravenhage&quot;"/>
  → XML-processor levert: "'s-Gravenhage"

```

6.2.3 Algemene opbouw van een HL7 versie 3 bericht

HL7 versie 3 berichten hebben als root element altijd de naam van de bijhorende interactie. Zo begint een HL7 versie 3 bericht op basis van interactie "PORX_IN123456" met een XML-root element <PORX_IN123456>. De HL7v3 interactie schema's (voor toelichting W3C schema, zie [XMLSC]) hebben in het algemeen dezelfde naam als het root element.

```

<?xml version="1.0"? encoding="utf-8">
<PORX_IN123456 ...
  xmlns="urn:hl7-org:v3"
  xmlns:voc="urn:hl7-org:v3/voc"
  xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance">
  ... HL7 versie 3 bericht inclusief wrappers en payload
</PORX_IN123456>

```

Een *schemaLocation* kan de zender wel toevoegen, maar de ontvanger mag de informatie in *schemaLocation* niet gebruiken. Om te voorkomen dat schemareferenties verwerkt zouden worden, wordt het zenden ervan sterk ontraden.

In het geval van een gebundelde set HL7-interacties in een zogeheten *batch* heeft het root element de naam van de batch interactie en de verschillende interacties (deelberichten) zijn daarin opgenomen. Voor verdere informatie zie [NIWrappers].

6.2.4 Transport van de XML-berichten

In deze gids wordt niets over de feitelijke transport van de berichten gezegd, zie hiervoor de NICTIZ-gidsen ([NIInfraDom], [NIWebSvPrf]).

6.3 XML-representatie van modelklassen en -attributen

6.3.1 Klassen, attributen en datatypes

De attributen van klassen in de HL7-modellen worden op een bepaalde, vast voorgedefinieerde wijze omgezet naar de XML-representatie. [Merk overigens op dat de term 'attribuut' hier ongelukkig is, omdat verwarring kan ontstaan met *XM-attributen*. Vandaar dat buiten deze paragraaf zoveel mogelijk in XML-termen wordt gesproken.]

Voorbeeld:

Patient
classCode* : <= PAT
id* : II [1..1]
addr : AD [0..1]
telecom : TEL [0..*]

In de bijgaande klasse "Patient" zijn een aantal modelattributen opgenomen, waaronder de classCode (met als vaste waarde "PAT"), id, addr en telecom. Elk van de modelattributen heeft onder meer een naam, bijvoorbeeld id; een datatype, bijvoorbeeld AD; een cardinaliteit, bijvoorbeeld [0..*]

Met uitzondering van de structurele attributen (zie hieronder) worden de modelattributen weergegeven als XML-elementen. De elementen dragen de naam zoals in het model aangegeven. Bijvoorbeeld als het attribuut *id* is, dan is de naam van het XML-element <id/>.

```
<id ... />
<addr ... />
<telecom ... />
```

In het XML-schema is de cardinaliteit van het modelattribuut meegenomen. In bovenstaand voorbeeld is <id> verplicht [1..1], <addr> [0..1] en <telecom> [0..*] optioneel.¹

De XML-elementen hebben XML-attributen (let op het andere gebruik van de term!), die door het datatype zelf worden bepaald. De hier gebruikte notatievorm is als volgt:

@naam attribuut .....beschrijving / uitleg / betekenis (datatype / pattern)

N.B. een @ wordt hier als prefix voor XML-attributen gebruikt om het beter te kunnen onderscheiden van XML-elementnamen. Voor de datatypes zijn attributen gedefinieerd die de gegevens dragen. Zo heeft in het voorbeeld het *id* modelattribuut het datatype II (Instance Identifier). De bij dit datatype behorende attributen zijn bijvoorbeeld *root* en *extension* en worden als XML-attributen bij het element weergegeven. Zie hieronder:

```
<id root="" extension="" />
```

Verdere toelichtingen over datatypes en de bijbehorende XML-attributen zijn in de volgende hoofdstukken per datatype opgenomen.

¹ Let op: in de huidige XML-schemataal kan de cardinaliteit van een XML element vastgelegd worden maar of de "inhoud", d.w.z. de gegevens volgens de datatype specificatie aanwezig zijn of niet of de juiste combinatie hebben, is niet valideerbaar met een schema zoals ze nu uitgebracht zijn. Hier is echter een tweede validatiestap nodig als gegarandeerd moet worden dat bijvoorbeeld een II datatype altijd met een *root/extension* attribuutpaar gevuld is of een *nullFlavor* attribuut bevat. Om dit niveau van validatie mogelijk te maken zijn verdere validatiestappen nodig met zogenaamde *constraint* talen (bijvoorbeeld OCL, Schematron).

6.3.2 Uitzonderingen met gegevens als element content

Voor de meeste datatypes komen de feitelijke gegevens in de XML-attributen terecht. Er bestaan echter een aantal uitzonderingen. Voor de datatypes *Binary*, *Encapsulated Data*, *Entity Name*, *Person Name*, *Organization Name*, *Trivial Name*, *Address* en *Character String* worden de gegevens als zogenaamde 'element content' weergegeven.

Voorbeeld: de componenten van een adres worden door subelementen van het <addr> element met de gegevens als 'element content' (in het voorbeeld in rood weergegeven).

```
<addr>
  <streetName>Purmersteenweg</streetName>
  <houseNumber>42</houseNumber>
  <postalCode>1441 DM</postalCode>
  <city>Purmerend</city>
</addr>
```

6.3.3 Gecombineerde datatypes

Er bestaan een aantal gecombineerde datatypes. Zo wordt bijvoorbeeld een interval met een onder- en een bovengrens aangeduid en stelt een ratio een verhouding van twee waarden voor.

Bij gecombineerde datatypes is altijd de substructuur (bijvoorbeeld <low> en <high> bij een interval) weergegeven als subelementen van het desbetreffende datatype element.

```
<effectiveTime>
  <low value="20040507"/>
  <high value="20040909"/>
</effectiveTime>
```

Bij beschrijving van gecombineerde datatypes worden subelementen als volgt genoteerd:
 <naam subelement> ..... beschrijving / uitleg / betekenis (datatype)

6.3.4 Structurele attributen

Er is een lijst van modelattributen die niet als aparte elementen worden gerepresenteerd maar als XML-attributen van het XML-element dat hoort bij de klasse als geheel. Dit zijn:

RIM klasse	Attribuut
Act	moodCode
	classCode
	negationInd
	levelCode
ActRelationship	typeCode
	inversionInd
	contextControlCode
	contextConductionInd
	negationInd
Entity	classCode
	determinerCode

RIM klasse	Attribuut
Participation	typeCode
	contextControlCode
Role	classCode
	negationInd
RoleLink	typeCode

Voorbeeld: in de modelklasse *Observation* zijn twee modelattributen, *classCode* en *moodCode*, die structurele attributen zijn en dus niet als aparte XML-elementen verschijnen, maar als XML-attributen van het XML-element <Observation>, zoals hieronder:

```
<Observation classCode="OBS" moodCode="EVN"/>
```

6.4 Cardinaliteit, "mandatory" en conformance

In de HL7 versie 3 berichten kan bij de modelattributen gebruik gemaakt worden van verdere eigenschappen zoals de cardinaliteit van het betreffende modelattribuut. De volgende tabel geeft een overzicht van de betekenis van deze aanvullende eigenschappen.

Begrip	Verklaring / opmerkingen
Cardinaliteit	Specificeert het minimale en maximale aantal herhalingen van het betreffende modelonderdeel (d.w.z. modelattribuut of associatieve klasse) in de XML-instance. Bijvoorbeeld 1..* houdt in dat het XML-element minimaal 1 keer aanwezig moet zijn, en dat het XML-element een onbeperkt keer mag herhalen in de instance.
Mandatory	Een "mandatory" modelonderdeel moet altijd aanwezig zijn in de XML-instance en er is geen nullFlavor toegestaan. Zonder dit onderdeel is de XML-instance ongeldig. Voor "mandatory" modelonderdelen (en bijbehorend XML-element) is het aantal herhalingen (cardinaliteit) per definitie minimaal 1 (één).
Conformance	Hier wordt onderscheid gemaakt tussen R (required, vereist), NP (not permitted, niet toegestaan) en optional (optioneel). <i>R = Required</i> betekent dat zowel de zendende als de ontvangende applicatie dit modelonderdeel moeten ondersteunen. Als er gegevens beschikbaar zijn, dan moet dit onderdeel ook in de XML-instance aanwezig zijn. Als de minimale cardinaliteit 0 is en er geen gegevens beschikbaar zijn, mag het element ontbreken in de XML-instance en is het bericht toch geldig. Als de minimale cardinaliteit 1 is en er geen gegevens beschikbaar zijn, dient dit door een nullFlavor (zie paragraaf 0) aangeduid te worden. Als een zendende applicatie het optionele modelonderdeel altijd zou weglaten of als deze in het verplichte modelonderdeel altijd een nullFlavor zou zenden omdat deze het concept niet ondersteunt, dan is zo'n applicatie niet-conformant. Als een ontvangende applicatie het modelonderdeel indien aanwezig nooit zou verwerken, dan is zo'n applicatie niet-conformant. <i>NP = not permitted</i> (niet toegestaan) betekent dat het modelonderdeel niet in de instance mag voorkomen (en ook niet aanwezig is in het onderliggend schema). <i>Optional</i> (optioneel) betekent dat een modelonderdeel niet of wél aanwezig mag zijn en dat geen support door zendende en ontvangende applicaties verplicht is.
NullFlavor	Voor modelonderdelen met een minimale cardinaliteit van 1 dient een nul-

	IFlavor doorgegeven te worden als er geen gegevens voor dit element beschikbaar zijn in een zendende applicatie. Voorbeelden zijn "geen informatie" (NI – no information), "onbekend" (UNK – unknown) enz. Voor verdere toelichting zie paragraaf 0.
--	--

De onderstaande tabel vat de verschillende varianten samen (met **ROOD** voor verzenders en **BLAUW** voor ontvangers)

Conformance	Optioneel	Required	Mandatory
Cardinaliteit			
0..1	Invoer MAG mogelijk zijn Hoeveel waarden ingevoerd? 0 → GEEN XML-element 1 → 0 of 1 elementen N → 0 of 1 elementen	Invoer MOET mogelijk zijn Hoeveel waarden ingevoerd? 0 → GEEN XML-element 1 → 1 GEVULD element N → 1 GEVULD element	
	Evt. verzonden waarde MAG verwerkt worden.	Evt. verzonden waarde MOET verwerkt worden.	
0..*	Invoer MAG mogelijk zijn Hoeveel waarden ingevoerd? 0 → GEEN XML-element 1 → 0 of 1 elementen N → 0 tot N elementen	Invoer MOET mogelijk zijn Hoeveel waarden ingevoerd? 0 → GEEN XML-element 1 → 1 GEVULD element N → N GEVULDE elementen	
	Evt. verzonden waarde(n) MOGEN (evt. deels) verwerkt worden.	Evt. verzonden waarde(n) MOETEN ALLEMAAL verwerkt worden.	
1..1	Invoer MAG mogelijk zijn Hoeveel waarden ingevoerd? 0 → LEEG XML-element 1 → 1 element (evt. LEEG) N → 1 element (evt. LEEG)	Invoer MOET mogelijk zijn Hoeveel waarden ingevoerd? 0 → 1 XML-element (nullFlavor) 1 → 1 GEVULD element N → 1 GEVULD element	Invoer MOET VERPLICHT zijn Hoeveel waarden ingevoerd? 0 → NIET toegestaan 1 → 1 GEVULD element N → 1 GEVULD element
	Evt. verzonden waarde MAG verwerkt worden.	Evt. verzonden waarde MOET verwerkt worden.	Verzonden waarde MOET verwerkt worden.
1..*	Invoer MAG mogelijk zijn Hoeveel waarden ingevoerd? 0 → LEEG XML-element 1 → 1 element (evt. LEEG) N → 1 (evt. LEEG) tot N elementen	Invoer MOET mogelijk zijn Hoeveel waarden ingevoerd? 0 → 1 XML-element (nullFlavor) 1 → 1 GEVULD element N → N GEVULDE elementen	Invoer MOET VERPLICHT zijn Hoeveel waarden ingevoerd? 0 → NIET toegestaan 1 → 1 GEVULD element N → N GEVULDE elementen
	Evt. verzonden waarde(n) MOGEN (evt. deels) verwerkt worden.	Evt. verzonden waarde(n) MOETEN ALLEMAAL verwerkt worden.	Verzonden waarde(n) MOETEN ALLEMAAL verwerkt worden.

Toelichting:

- INVOER betekent hier dat het gegeven betekenis heeft binnen de applicatie. Dat betekent meestal dat de gebruiker het invoert (terwijl die zich bewust is van de betekenis), maar kan in sommige gevallen ook betekenen dat de applicatie het automatisch vult (als de waarde duidelijk is uit de context van een bepaalde functie). Wat NIET is toegestaan, is het standaard versturen van betekenisloze *dummy* waarden (dus zonder dat de betekenis geborgd is in de applicatie).
- VERWERKING betekent ook dat het gegeven betekenis heeft binnen de applicatie. Verwerken kan betekenen: opslaan, afwijzen van specifieke waarden binnen een concept, vertalen naar interne variant op het concept, tonen aan de gebruiker, etc. Het is niet per se noodzakelijk dat het gegeven reproduceerbaar wordt opgeslagen.
Voorbeeld: Een verloskundigensysteem dat geen geslacht (van wordende moeders) vastlegt omdat het altijd vrouwen zijn, maar dat wel ontvangen berichten over mannen uitfiltert en niet verder verwerkt, ondersteunt op deze manier het concept geslacht - want anders kan het systeem er ook niet op filteren.
- Een leeg XML-element heeft de vorm `<element xsi:nil="true"/>`. Een XML-element met een nullFlavor heeft de vorm `<element nullFlavor="{type NullFlavor}"/>`.

6.5 Ontbrekende gegevens: nullFlavors

Elk element in een HL7v3 XML-bericht heeft het optionele attribuut *nullFlavor*, dat gebruikt wordt om aan te geven dat de betreffende waarde in het geheel ontbreekt, inclusief mogelijk een reden voor het ontbreken.

Dit wordt gebruikt in die gevallen waar een gegeven verplicht aanwezig is in een HL7v3 instance (cardinaliteit 1..), maar waarvoor de zendende applicatie simpelweg geen waarde beschikbaar heeft. Dit betreft gegevens waarvan de conformance hoogstens *required* is, want bij *mandatory* conformance **moet** een niet-null waarde worden meegegeven.

Het attribuut *nullFlavor* kan voorkomen bij alle XML-elementen, dus zowel degene die horen bij modelklassen (inclusief associatieve klassen) als bij de bijbehorende modelattributen. Binnen Nederland wordt een *nullFlavor* echter **niet gebruikt voor 'lege modelklassen'**, maar slechts voor ontbrekende modelattributen en associatieve modelklassen.

Een *NullFlavor* kan de volgende waarden hebben:

NullFlavor			
Lvl	Type, Domain name and/or Mnemonic code	Print Name	Definition/Description

1	S: NoInformation (NI)	NoInformation	Uit het gebruik van deze nullFlavor mag geen enkele informatie worden afgeleid. Het betekent niet meer dan dat het betreffende gegeven ontbreekt, zonder reden daarvoor.
2	L: (NA)	not applicable	Er is geen waarde van toepassing binnen deze context (bijv. datum v/d laatste menstruatie bij een mannelijke patiënt).
2	S: Unknown (UNK)	Unknown	Er is wel een waarde van toepassing, maar deze is bij de verzender niet bekend (diverse specialisaties zijn mogelijk).
3	L: (NASK)	not asked	De informatie is niet 'gezocht' (bijv. als een bepaald gegeven niet aan de patiënt is gevraagd) en daardoor niet bekend.
3	S: AskedBut-Unknown (ASKU)	AskedButUnknown	De informatie is wel 'gezocht', maar niet 'gevonden' (bijv. als het wel aan de patiënt is gevraagd, maar deze het niet wist).
4	L: (NAV)	Temporarily unavailable	De informatie is momenteel nog niet vergaard, maar de verwachting is dat dit op een later moment alsnog gebeurd.
3	L: (TRC)	Trace	Er is sprake van een hoeveelheid die groter is dan 0, maar die te klein is om te worden gekwantificeerd. Deze nullFlavor wordt alleen gebruikt bij datatype PQ (Physical Quantity).
2	S: Other (OTH)	Other	Er is geen bruikbare waarde beschikbaar binnen het domein dat voor het betreffende gegeven van toepassing is (bijvoorbeeld verplicht een vocabulairedomein voor een code).
3	L: (PINF)	positive infinity	Een numerieke waarde die (positief) oneindig is.
3	L: (NINF)	negative infinity	Een numerieke waarde die (negatief) oneindig is.
2	L: (MSK)	Masked	Er is wel informatie over dit gegeven beschikbaar, maar de zender (of een gateway) heeft deze i.v.m. beveiliging, privacy of andere redenen afgeschermd. Er kan evt. een aanvullend mechanisme zijn om de informatie te verkrijgen.

XML-voorbeelden

Omdat geen enkel gegeven in een HL7v3 bericht feitelijk het datatype ANY kan hebben, wordt hier het gebruik van het attribuut nullFlavor toegelicht o.b.v. een aantal specifieke datatypes (die het attribuut nullFlavor dus overerven van ANY). Bij de beschrijvingen in het vervolg van deze implementatiegids wordt verder uitgegaan van niet-null waarden.

1) Het aanvraag/voorschrijftijdstip is verplicht aanwezig in een HL7v3 bericht, maar de zendende applicatie weet simpelweg niet wanneer de aanvraag of het voorschrift is uitgeschreven (ook al wordt het concept wel ondersteund, omdat het required is).

```
<author>
  <time nullFlavor="UNK"/>
</author>
```

2) Een applicatie kent de mogelijkheid om gegevens te registreren voor patiënten waarvan (nog) geen Burger Service Number bekend is, maar dit later alsnog aan de geregistreerde gegevens te koppelen. In dat geval kan de persoonsidentificatie (indien verplicht aanwezig in het betreffende HL7v3 bericht), als volgt zijn weergegeven:

```
<patient>
  ...
  <person>
    <id nullFlavor="NAV"/>
```

```
...
</person>
</patient>
```

3) Bij een bepaald gegeven is in de specificaties een vast vocabulary domain aangegeven, zonder de mogelijkheid om extra waarden toe te voegen. De zendende applicatie kan echter geen van de waarden in het betreffende domein toepassen (een voorbeeld van deze situatie is het doorgeven van magistraal bereide medicatie).

```
<medicationKind>
  <code nullFlavor="OTH"/>
</medicationKind>
```

In een dergelijke situatie kan wel gebruik worden gemaakt van <originalText> bij het datatype CD (en daarvan afgeleide datatypes), zie §6.12. Dit is één van de weinige situaties waarbij nullFlavor kan voorkomen in combinatie met andere gegevens.

```
<medicationKind>
  <code nullFlavor="OTH">
    <originalText>Mijn magistrale receptuur</originalText>
  </code>
</medicationKind>
```

4) Bij de specificatie van de ingrediënten van een bepaald medicijn moet worden aangegeven dat er sporen ijzer in zitten, hoewel de precieze hoeveelheid niet bekend is (en niet relevant i.v.m. de geringe hoeveelheid). In dat geval zou kunnen worden aangegeven dat sprake is van een TRC (trace) hoeveelheid van onbekende grootte.

```
<ingredient>
  <quantity nullFlavor="TRC"/>
</ingredient>
```

5) Het privacy filter van een bepaalde applicatie (of een tussenliggende gateway) heeft besloten dat een bepaald gegeven niet doorgegeven mag worden. De betreffende waarde wordt vervangen door een nullFlavor van het type MSK (masked) om het af te schermen. Let op dat de ontvanger nog wel weet dat het gegeven beschikbaar was!

```
<subject>
  <patient>
    ...
    <addr nullFlavor="MSK"/>
    ...
  </patient>
</subject>
```


Let op dat het gebruik van het nullFlavor attribuut binnen een element in een HL7v3 bericht normaal gesproken betekent dat geen enkel ander attribuut of element onder het betreffende element aanwezig mag zijn. Een nullFlavor zal dus niet samen met inhoudelijke informatie voorkomen (de aanwezigheid van het nullFlavor attribuut geeft immers aan dat deze informatie juist ontbreekt in het element). Een uitzondering op deze regel vormt het gebruik van nullFlavor "OTH" in combinatie met het element <originalText> bij datatype CD (en afgeleide datatypen).

Er is helaas binnen HL7 nog steeds onduidelijkheid over hoe *xsi:nil* moet worden gebruikt. Op zich zijn *nullFlavor="NI"* en *xsi:nil* semantisch equivalent. Sommige XML-processoren vereisen echter dat naast een *nullFlavor* ook expliciet *xsi:nil="true"* wordt aangegeven in het betreffende XML-element.

Wanneer wordt een nullFlavor gebruikt en wanneer niet?

- De cardinaliteit van een berichtonderdeel is 0.. (d.w.z. het is optioneel aanwezig).
  - als per definitie nooit een waarde beschikbaar is
→ niet meesturen
  - als soms of altijd een waarde beschikbaar is:
bepaal of het gegeven ondersteund wordt
→ zo ja, dan nullFlavor sturen als er geen waarde is
→ zo nee, dan niet meesturen
- De cardinaliteit van een berichtonderdeel is 1.. (d.w.z. het is verplicht aanwezig).
  - als per definitie nooit een waarde beschikbaar is
→ leeg meesturen
  - als soms of altijd een waarde beschikbaar is:
bepaal of het gegeven ondersteund wordt
→ zo ja, dan nullFlavor sturen als er geen waarde is
→ zo nee, dan niet meesturen

6.6 ANY (het generieke datatype)

Dit abstracte datatype is de basis voor alle andere datatypes. Geen enkele waarde binnen een HL7v3 bericht heeft feitelijk het datatype ANY, maar elk datatype binnen HL7v3 is wel een specialisatie van ANY. Dat wil ook zeggen dat elk ander datatype de attributen van ANY door overerving overneemt (zie "Ontbrekende gegevens: nullFlavor").

Het ANY type komt af en toe voor in de HL7 modellen, meestal als het gaat om de waarde van klinische bevindingen of bepalingen. Het ANY type komt echter in XML-berichten niet voor, ANY wordt altijd vervangen door een bepaald datatype in een bericht.

Een voorbeeld is de waarde van observaties (subelement *value* in een *observation*), omdat in het model nog niet bekend is welke type waarde er van toepassing is. Het datatype van de waarde is pas bij de de totstandkoming (instantiatie) van de interactie bekend. In de interactie wordt op die plaats dan ook het betreffende datatype meegegeven met behulp van het structuurattribuut `xsi:type`. Op deze wijze beschikt de ontvanger over de benodigde informatie om de waarde te kunnen valideren en verwerken.

Attributen van een element met dit datatype zijn:

@nullFlavor ..... *ontbrekende waarde (CS)*

Hieronder worden een aantal voorbeelden aangegeven, echter geldt voor elke datatype dat er een nullFlavor kan worden aangegeven (tenzij het element mandatory is).

XML-voorbeelden

1) ANY geïnstantieerd als CE

```
<value xsi:type="CE" code="N11.9" codeSystem="2.16.840.1.113883.6.3"/>
```

2) ANY geïnstantieerd als CD

```
<value xsi:type="CD" code="C1" codeSystem="2.16.840.1.113883.2.4.99"
  displayName="Waarschuwing: de gevonden naamgegevens
  wijken af van de naamgegevens in de vraag."/>
```

3) ANY geïnstantieerd als PQ

```
<value xsi:type="PQ" value="12" unit="ml"/>
```

4) ANY geïnstantieerd als ED

```
<value xsi:type="ED">dit is een tekst met de reden</value>
```

6.7 BL (Boolean – true/false)

Het datatype BL (Boolean) heeft betrekking op zogenaamde twee-waarden logica. Een gegeven van dit type kan slechts de waarden "true" of "false" bevatten, of een nullFlavor indien de conformance dit toe staat (d.w.z. als het gegeven niet mandatory is).

Elke waarde (of tweetal waarden) van het type Boolean kent de volgende bewerkingen:

Tabel voor Booleaanse logica (een nullFlavor (NULL in de tabel) betekent dat de waarde ontbreekt)											
NOT			AND	true	false	NULL		OR	true	false	NULL
true	false		true	true	false	NULL		true	true	true	true
false	true		false	false	false	false		false	true	false	NULL
NULL	NULL		NULL	NULL	false	NULL		NULL	true	NULL	NULL

Een element met datatype BL heeft (indien het niet-null is) het attribuut value. De mogelijke waarden zijn "true" of "false", wat aangeeft of het gegeven waar of onwaar is
@value..... waarde (true|false)

XML-voorbeelden

1) Een persoon (of andere 'living subject') is overleden.

```
<livingSubject>
...
  <deceasedInd value="true"/>
</livingSubject>
```

2) Een associatie is non-conductive (d.w.z.: geeft geen context door).

```
<support2 contextConductionInd="false">
...
</support2>
```

In de bovenstaande situatie is het datatype BL niet van toepassing op een XML-element, maar op een attribuut. In dat geval krijgt het betreffende attribuut direct de Booleaanse waarde (het neemt dus als het ware de rol over dat het attribuut value anders heeft).

6.8 BIN (Binary data - binaire gegevens)

BIN is het type voor multimedia data. Het BIN type komt niet zelfstandig in de berichten voor. Indien multimedia gegevens in een bericht moeten worden opgenomen, dient hiervoor het datatype Encapsulated Data (ED) gebruikt te worden.

6.9 ED (Encapsulated Data - ingekapselde gegevens)

Dit is een algemeen type voor allerlei multimediegegevens. Het zal in Nederland vooralsnog gebruikt worden voor tekst, al dan niet voorzien van (eenvoudige) opmaak. ED is een complex type: het bevat XML-elementen en attributen. De gegevens (tekst, beelden) bevinden zich binnen het ED element in de vorm die gespecificeerd is door het 'encoding' attribuut.

Het ED type kent twee vormen van gebruik:

1. *Inline data*
De volledige gegevens worden in het type verzonden. Deze vorm wordt voornamelijk gebruikt voor tekst.
2. *By reference*
Een verkorte versie van de gegevens wordt gevat in een "thumbnail", daarnaast wordt voorzien in een "reference" naar de volledige gegevens. Deze vorm zal in Nederland vooralsnog niet gebruikt worden.

	<p>Indien binnen een XML-element van datatype ED een 'embedded' XML-structuur voorkomt (afgezien van de elementen van het datatype zelf), dan dient hiervoor een aparte XML-namespace aangeduid te worden. Dit omdat de extra elementen, die een buiten HL7 bepaalde syntax hebben, strikt genomen dus niet binnen de HL7 namespace gedefinieerd zijn.</p>
--	--

@encoding..... codering (cs)

Gebruik van dit attribuut is optioneel. Er zijn twee coderingen mogelijk.

Tabel encoding attribuut waarden	
code	Definitie
TXT	Voor tekstuele gegevens. Dit is het standaardtype, als geen encoding is aangegeven wordt uitgegaan van TXT.
B64	Base 64 codering wordt gebruikt voor alle andere multimedia gegevens.

@mediaType.....soort gegevens (cs)

Dit attribuut geeft het soort gegevens aan. In Nederland worden voorlopig alleen de volgende gegevenssoorten ondersteund, zoals in de volgende tabel weergegeven:

Tabel mediaType attribuut waarden (gegevenssoorten)			
code	naam	Status	definitie
text/plain	Plain Text	verplicht	Voor willekeurige tekst. Dit is het 'default' type. In deze vorm is het gelijk aan het ST type.
text/html	HTML Text	aanbevolen	Bedoeld voor opgemaakte tekst in HTML format. HTML is voldoende voor de meeste toepassingen waarbij opmaak gewenst is. HTML is platformonafhankelijk en wordt breed gebruikt.
audio/basic	Basic Audio	verplicht	Enkelkanaals audioformaat voor spraak. Alhoewel ondersteuning van dit formaat verplicht is, zal het in Nederland nauwelijks gebruikt worden.
audio/mpeg	MPEG audio layer 3	verplicht	MPEG-1 Audio layer-3 (ook bekend als MP3) is op dit moment de standard voor gecomprimeerde audio.
image/png	PNG Image	verplicht	Portable Network Graphics (PNG)

Tabel mediaType attribuut waarden (gegevenssoorten)			
<i>code</i>	<i>naam</i>	<i>Status</i>	<i>definitie</i>
			[http://www.cdrom.com/pub/png] is een verliesloze compressie voor beeldbestanden. Waar voorheen GIF werd gebruikt, dient nu PNG te worden ondersteund.
image/jpeg	JPEG Image	verplicht	Dit formaat wordt gebruikt voor hoge resolutie foto's en andere beeldbestanden. De compressie is niet zonder verliezen waardoor dit formaat niet altijd geschikt is voor diagnostische doeleinden. JPEG zal voornamelijk worden gebruikt voor 'thumbnails' van grote (DICOM) bestanden.
video/mpeg	MPEG Video	verplicht	MPEG is een internationale standaard voor video beelden. Het is wijd gebruikt en open-source implementaties zijn beschikbaar.
text/rtf	RFT Text	facultatief	Het Rich Text Format wordt breed gebruikt om tekstverwerkerdocumenten te delen. Echter, RTF heeft de nodige compatibiliteitsproblemen, aangezien het afhankelijk is van de tekstverwerker. Kan van belang zijn als uitgewisselde documenten te wijzigen moeten zijn door de ontvanger.
application/pdf	PDF	Aangeraden	Het Portable Document Format wordt aangeraden voor geschreven tekst die compleet is opgemaakt en read-only is. PDF is platformafhankelijk, wijd gebruikt en open. Het heeft vrij verkrijgbare tools voor creatie en weergave van bestanden.
application/dicom	DICOM	aangeraden	De Digital Imaging and Communication in Medicine standaard wordt gebruikt voor bijvoorbeeld röntgenbeelden. http://www.rfc-editor.org/rfc/rfc3240.txt

Toegestane *mediaTypes* in een feitelijke implementatie kunnen verder ingeperkt worden.

	<p>Er wordt nadrukkelijk geen begrenzing aangegeven voor de maximale grootte van de waarde in een element van dit datatype. Ook bij specifieke elementen van een HL7v3 bericht gebeurt dit meestal niet, omdat de maximale grootte in principe niet door de standaard wordt ingeperkt.</p> <p>Afspraken hierover zullen meestal op implementatieniveau worden gemaakt. Zonder specifieke afspraken moet de ontvanger in staat zijn om Encapsulated Data (bijv. plain text) van willekeurige grootte te verwerken.</p>
---	---

<reference> ..... *verwijzing (TEL)*

Dit element wordt alleen in combinatie met het 'thumbnail' element gebruikt. Het bevat de verwijzing naar de volledige gegevens in de vorm van een TEL (telecom) type.

<thumbnail> ..... *verkleinde of symbolische weergave (ED)*

Dit element een verkleinde of symbolische weergave van de volledige informatie. Het 'thumbnail' element kan bijvoorbeeld gebruikt worden om een JPEG 'cover-picture' van DICOM videostreams door te geven.

Aangezien 'thumbnail' een ED type is kunnen hier alle, eerder genoemde, gegevenssoorten in geplaatst worden.

XML-voorbeelden

Simpele vrije tekst:

```
<text xsi:type="ED" mediaType="text/plain">
De patiënt heeft een lastige thuissituatie doordat kinderen op grote afstand wonen.
</text>
```

Voorbeeld van gebruik thumbnail en reference:

```
<value xsi:type="ED" mediaType="image/png" encoding="B64">
  <reference value="http://radiology.iumc.edu/xrays/128s.png">
    <useablePeriod xsi:type="IVL_TS">
      <low value="200007200845" />
      <high value="200008200845" />
    </useablePeriod>
  </reference>
  <thumbnail mediaType="image/jpeg" representation="B64">
MNYD83jmMdomSJUEdmde9j44zmMir6edjzMMIjdMDSsWdIJdksIJR3373jeu83
6edjzMMIjdMDSsWdIJdksIJR3373jeu83MNYD83jmMdomSJUEdmde9j44zmMir
...
omSJUEdmde9j44zmMiromSJUEdmde9j44zmMirMDSsWdIJdksIJR3373jeu83
4zmMir6edjzMMIjdMDSsWdIJdksIJR3373jeu83==
  </thumbnail>
</value>
```

6.10 ST (String of Characters - reeks tekens)

Dit type is bedoeld voor vrije tekst in de meest eenvoudige vorm. ST is een specialisatie van het ED type, het mediaType is vastgezet op 'text/plain' en de encoding op 'TXT'. De andere attributen en elementen van ED mogen niet gebruikt worden bij het ST type. Het ST type wordt voornamelijk gebruikt in andere datatypes zoals AD en PN. In het algemeen geldt dat voor tekst beter het ED type gebruikt kan worden aangezien dit toch gereduceerd kan worden tot een ST type door de attributen op de juiste manier te vullen.

XML-voorbeeld

Dit voorbeeld is nagenoeg gelijk aan het eerste voorbeeld bij ED, functioneel zijn ze identiek.

```
<text xsi:type="ST">  
De patiënt heeft een lastige thuissituatie doordat kinderen op grote afstand wonen.  
</text>
```

6.11 SC (String with Code - reeks tekens voorzien van code)

Dit type is een extensie van het ST type aangevuld met de attributen van het CV type. Hierdoor is het mogelijk tekst nader te specificeren door middel van een code. Op dit moment wordt het SC type nog niet gebruikt, in een volgende ballot zal het onderdeel gaan worden van het AD (adres) type. Het is dan mogelijk om bijvoorbeeld het land, naast vrije tekst, ook van een code te voorzien.

6.12 CD (Concept Descriptor - gecodeerde gegevens)

Dit datatype specificeert een concept door middel van een code en het bijbehorende codeersysteem (met uitzondering van situaties waarin geen code beschikbaar is).

Van het generieke datatype CD bestaan de nodige specialisaties, die verschillen in de eigenschappen (properties) van het datatype die al dan niet ondersteund worden:

Datatype Property	CD	CE	CV	CO	CS
code	X	X	X	X	X
codeSystem	X	X	X	X	
codeSystemName	X	X	X	X	
codeSystemVersion	X	X	X	X	
displayName	X	X	X	X	
originalText	X	X	X	X	
translation	X	X			
qualifier	X				

Omdat de CE variant in de praktijk de meest gebruikte is, zal daar de algemene toelichting voor het gebruik van de meeste properties in Nederland worden gegeven.

Het enige attribuut dat uniek is voor CD (*qualifier*) wordt hieronder kort toegelicht.

<qualifier> ..... aanvulling op de code (CR)

Het optionele qualifier bevat een nadere precisering van het concept zoals beschreven door het code attribuut. In deze versie van de implementatiegids wordt dit attribuut en het gebruikte CR datatype niet nader uitgewerkt. Er zijn op dit moment voor de Nederlandse situatie geen terminologieën bekend die dit attribuut gebruiken. Het gebruik van complexe terminologieën (bijv. SNOMED CT) is alleen mogelijk in combinatie met dit attribuut.

6.13 CE (Coded with Equivalents - gecodeerde gegevens, met equivalenten)

Dit datatype specificeert een concept door middel van een code en het bijbehorende codeersysteem (met uitzondering van situaties waarin geen code beschikbaar is). Optioneel bevat het één of meer equivalenten met behulp van andere codeersystemen.

Voorbeeld: Het concept "Mannelijk" wordt afhankelijk van het gebruikte codeersysteem geïdentificeerd door bijvoorbeeld de code "M" of de code "1". De ontvanger is alleen in staat een code eenduidig te interpreteren indien naast de code eveneens het gebruikte codeersysteem geïdentificeerd wordt. De combinaties ("M", HL7v3 Tabel *Administrative-Gender*) of de vertaling daarvan ("1", ABC-ZIS Systeem geslachtscodetabel) zijn eenduidig te interpreteren.

Attributen en elementen van dit datatype zijn:

@code..... *code (string)*

Verplicht. Bevat de code, een classificatie van het concept dat beschreven is in het in codeSystem aangegeven codeersysteem.

@codeSystem..... *codeersysteem (OID)*

Verplicht. Bevat de identificatie van het codeersysteem (tabel, terminologie). Ter identificatie wordt gebruik gemaakt van een OID.

Een ISO Object Identifier (OID) is een wereldwijd unieke string die bestaat uit nummers en punten (bijvoorbeeld "2.16.840.1.113883.3.1"). Volgens de ISO definitie bestaan OID's uit paden volgens een boomstructuur, waarbij het meest linkse getal de root en het meest rechtse getal de leaf (een blad, eindpunt) representeert. Het nummer is gegarandeerd wereldwijd uniek omdat het is gebaseerd op een systeem van gedelegeerde verantwoordelijkheid. Elke tak onder een root in de boomstructuur correspondeert met een domein waarbinnen een organisatie de uitgave van OID's beheert. De Stichting HL7 Nederland publiceert een tabel met OID's. Informeer bij twijfel bij de Stichting HL7 Nederland welke (eventueel nieuw te registreren) OID gebruikt moet worden. Zie hoofdstuk 4 voor nadere informatie over codeersystemen en OID's.

@displayName..... *conceptbeschrijving (string)*

Optioneel. Een tekstuele omschrijving van het concept. Dit is de omschrijving van de code, zoals die in het zendende systeem aan de gebruikers wordt getoond. Aan de waarde van dit attribuut mag geen betekenis worden toegekend, anders dan het tonen ervan aan een gebruiker om de code te verduidelijken. Een *displayName* kan nooit voorkomen zonder bijbehorende code en moet qua betekenis bij de code aansluiten.

Er mag nooit van de ontvanger verwacht worden dat deze de *displayName* controleert op consistentie met de bijbehorende code. De ontvanger mag zelf bepalen of de eigen omschrijving (indien aanwezig) of de *displayName* van de verzender gebruikt wordt voor weergave. Bij gebruik van een *null-Flavor* mag geen *displayName* maar wel het kindelement *originalText* gebruikt worden om een niet-gecodeerde omschrijving door te geven.

<originalText>..... *oorspronkelijke tekst (string)*

Optioneel. Een tekstuele omschrijving van het concept. Dit is de tekst op basis waarvan al dan niet een code werd toegewezen in het zendende systeem. Merk op dat dit dus an-

dersom geredeneerd is als bij *displayName*, waar de omschrijving juist bepaald wordt door de code. Dit betekent dat *originalText* ook nadrukkelijk kan voorkomen in gevallen waarin geen code toegewezen kon worden. In dat geval is de *originalText* de manier om de tekst door te geven die blijkbaar niet te vatten was in het betreffende codeersysteem.

Merk op dat *originalText* *niet als attribuut van een XML-element met type CE wordt doorgegeven, maar als **subelement***. Zie ook de XML-voorbeelden.

Er mag nooit van de ontvanger verwacht worden dat deze de *originalText* controleert op consistentie met een eventueel afgeleide code. Bij gebruik van een *nullFlavor* in dit datatype kan de *originalText* uitgewisseld worden als alternatief voor een gecodeerde waarde (zie ook voorbeeld hieronder).

@codeSystemName ..... naam van het codeersysteem (string)

Optioneel. Een tekstuele vorm van de naam van het codeersysteem dat de code bevat. Aan de waarde van dit attribuut mag geen betekenis worden toegekend, anders dan het tonen ervan aan een gebruiker om de achtergrond van een code te verduidelijken.

@codeSystemVersion ..... versie van het codeersysteem (string)

Optioneel. Een tekstuele vorm van de versie van het codeersysteem dat de code bevat. Aan de waarde van dit attribuut mag geen betekenis worden toegekend, anders dan het tonen ervan aan een gebruiker om de achtergrond van een code te verduidelijken.

Verschillende versies van een codeersysteem worden geïdentificeerd door aparte OID's in het *codeSystem* attribuut. Het ontvangende systeem mag om deze reden nooit gebruik maken van de waarde van *codeSystemVersion* om de code te interpreteren.

<translation> ..... vertalingen van de code (CD)

Optioneel kindelement. Nul of meer vertalingen van het concept met behulp van alternatieve codeersystemen.

Alle vertalingen dienen één en hetzelfde concept aan te duiden. Hierbij is het toegestaan dat de vertalingen "minder genuanceerd/gedetailleerd" zijn dan het originele concept.

Voorbeeld: Het concept "Granny Smith" kan, indien een codeersysteem niet het juiste niveau aan detail bevat, vertaald worden in het concept "Appel". Het concept "Appel" mag echter nooit worden vertaald in het meer gedetailleerde concept "Granny Smith". Het concept "Appel" mag eveneens niet worden vertaald in het concept "Groen": dit zijn wellicht gerelateerde concepten, maar qua betekenis is het geen vertaling van het originele concept.

XML-voorbeelden

```
<administrativeGenderCode code="M" codeSystem="2.16.840.1.113883.5.1"/>
```

```
<value xsi:type="CE" code="Z94.0" codeSystem="2.16.840.1.113883.6.3" displayName="Longontsteking" codeSystemName="ICD-10"/>
```

```
<code code="SF36" codeSystem="2.16.840.1.113883.2.4.4.13"/>
```



```
<code code="13715119" codeSystem="2.16.840.1.113883.2.4.4.8"
  codeSystemName="G-Standaard Artikel"
  displayName="ABSORIN ONDERLEGGER 60X90CM 120G FLUFF 60920">
  <translation code="753696" codeSystem="2.16.840.1.113883.2.4.4.7"/>
</code>
```

```
<code nullFlavor="OTH">
  <originalText>Een zelfgemaakt medicijn</originalText>
</code>
```

6.14 CV (Coded Value - gecodeerde waarde)

Dit datatype specificeert een concept door middel van een code en het bijbehorende codeersysteem (met uitzondering van situaties waarin geen code beschikbaar is). Het enige verschil tussen het CV datatype en het CE datatype is het feit dat CE vertalingen van een concept kan bevatten. Zie de beschrijving van CE, met uitzondering van het element *translation*, voor het gebruik van het CV datatype in Nederland.

XML-voorbeelden

```
<administrativeGenderCode code="M" codeSystem="2.16.840.1.113883.5.1"/>
```

```
<value xsi:type="CV" code="Z94.0" codeSystem="2.16.840.1.113883.6.3"
  displayName="Longontsteking" codeSystemName="ICD-10"/>
```

```
<code code="SF36" codeSystem="2.16.840.1.113883.2.4.4.13"/>
```

```
<code code="13715119" codeSystem="2.16.840.1.113883.2.4.4.8"
  codeSystemName="G-Standaard Artikel"
  displayName="ABSORIN ONDERLEGGER 60X90CM 120G FLUFF 60920"/>
```

```
<code nullFlavor="OTH">
  <originalText>Een zelfgemaakt medicijn</originalText>
</code>
```

6.15 CO (Coded Ordinal - sorteerbare gecodeerde waarde)

Dit datatype specificeert een concept door middel van een code en het codesysteem (de tabel) waar de code uit afkomstig is.

Het enige verschil tussen het CO datatype en het CV datatype is het feit de concepten opgenomen in het CO datatype een bepaalde volgorde bezitten, ze kunnen worden gesorteerd. Zie de beschrijving van CV, voor een beschrijving van het gebruik van het CO datatype in Nederland.

XML-voorbeeld

```
<value xsi:type="CO" code="2" codeSystem="2.16.840.1.113883.2.4.4.XX"
      codeSystemName="Barthel index"/>
```

6.16 CS (Coded Simple - eenvoudige code)

Dit datatype specificeert een concept door middel van een code uit een voorgedefinieerd codesysteem (de tabel) waar de code uit afkomstig is. Dit datatype wordt veelal toegepast daar waar het gaat om het gebruik van vaste, HL7 gedefinieerde, tabellen.

@code..... code (string)

Verplicht. Bevat de code (mnemonic), een identificatie van het concept dat beschreven is in het voorgedefinieerde codeersysteem.

XML-voorbeelden

```
<Observation classCode="OBS" moodCode="EVN" />
```

```
<statusCode code="active"/>
```

6.17 II (Instance Identifier - objectidentificatie)

Dit datatype specificeert de identificatie van objecten. Daarbij horen bijvoorbeeld identificaties voor organisaties of personen. Een element van het II datatype bevat een wereldwijde unieke identificatie van een object.

Attributen van een element met dit datatype zijn:

@root ..... *identificatiesysteem (OID)*

In Nederland is dit een verplicht attribuut. Bevat een unieke identifier (in Nederland: een OID) voor het identificatiesysteem waarbinnen de extension gegenereerd (en uniek) is. Een identificatiesysteem wordt gebruikt om personen, systemen, instellingen en andere stoffelijke zaken te kunnen identificeren. Voorbeelden zijn: 'Nederlands rijbewijsnummer', Burger Service Nummer (BSN), Ziekenhuisnummer binnen het St. Josef Ziekenhuis, Unieke Zorgverlener Identificatie (UZI), en het Vektis AGB-Z Organisatienummer. Een ISO Object Identifier (OID) is een wereldwijd unieke string die bestaat uit nummers en punten (bijvoorbeeld "2.16.840.1.113883.3.1"). Volgens de ISO definitie bestaan OID's uit paden volgens een boomstructuur, waarbij het meest linkse getal de root en het meest rechtse getal de leaf (een blad, eindpunt) representeert. Het nummer is in principe wereldwijd uniek omdat het uitgiftesysteem gebaseerd is op een systeem van gedelegeerde verantwoordelijkheid. Elke tak onder een root in de boomstructuur correspondeert met een domein waarbinnen een organisatie de uitgave van OID's beheert. De Stichting HL7 Nederland publiceert een tabel met OID's. Informeer bij twijfel bij HL7 Nederland welke (eventueel nieuw te registreren) OID gebruikt moet worden. Zie hoofdstuk 3 voor nadere informatie over identificatiesystemen en OID's.

@extension ..... *identificatie (string)*

Verplicht. Een unieke karakterreeks binnen de context van het identificatiesysteem dat wordt gedefinieerd in de root.

Een element van het datatype II dient in de Nederlandse situatie te bestaan uit een combinatie van root en extension (bijv. root="2.16.840.1.113883.2.4.6.1" met extensie "02054231"). Deze combinatie is verplicht voor de identificatie van alle objecten.

De lengte van de extensie-string, en het gebruik van eventuele voorloopnullen in de extensie, en de hoeveelheid daarvan, wordt bepaald door de beheerder van het identificatiesysteem.

Als de *extension* geen waarde is die uit de database van het verzendende systeem kan worden gehaald, maar er toch een unieke identifier nodig is, dan kan er eventueel ook een **GUID** worden aangemaakt. Een GUID is weliswaar niet gegarandeerd wereldwijd en eeuwig uniek, maar heeft wel andere voordelen boven het gebruik van een oplopende teller (bijv. de garantie dat geen dubbelen ontstaan bij restore van de back-up na een crash). Overigens doet dit niets af aan de noodzaak om een vaste, unieke root OID te hebben (die vanzelfsprekend geen GUID mag zijn) voor de II als geheel.

@assigningAuthorityName ..... *naam van de uitgevende organisatie (string)*

Optioneel attribuut. Een tekstuele vorm van de zogenaamde 'assigning authority', de organisatie die de identificatie heeft bepaald (en meestal het bijbehorende identificatiesysteem beheert). Aan de waarde van dit attribuut mag geen betekenis worden toegekend, anders dan het tonen ervan aan een gebruiker om de achtergrond van de identificatie te

verduidelijken. Voor de leesbaarheid van berichten wordt geadviseerd dat *assigningAuthorityName* wordt meegezonden.

XML-voorbeeld

```
<id extension="0004453645" root="2.16.528.1.1007.3.3.99999.12.1"/>
```

```
<id root="2.16.840.1.113883.2.4.15.3.427.1.13234453645"/>
```

```
<id extension="100197231" root="2.16.840.1.113883.2.4.6.3"  
  assigningAuthorityName="Ministerie van Binnenlandse Zaken"/>
```

```
<id extension="JANS2" root="2.16.528.1.1007.3.3.99999.14"  
  assigningAuthorityName="Alfa Ziekenhuis"/>
```

6.18 URL (Universal Resource Locator)

Dit is een telecommunicatie adres gespecificeerd volgens de Internet standaard "RFC 1738 [<http://www.ietf.org/rfc/rfc1738.txt>]". De URL geeft een protocol en een contactpunt aan, die voor dit protocol gedefinieerd zijn. Bekende voorbeelden zijn telefoon- en faxnummers, een email adres, hyperlink referenties, file transfer protocol (FTP) referenties enz.

URLs hebben een standaard representatie vorm als strings in het formaat *scheme:address*; de meest bekende *schemes* zijn opgenomen in de volgende tabel.

Het *address* gedeelte van een URL is een string waarvan het formaat bepaald is door de URL scheme.

Tabel Domain URLScheme:		
<i>code</i>	<i>name</i>	<i>definition</i>
tel	Telephone	Telefoonnummer [draft-antti-telephony-url-11.txt].
fax	Fax	Een nummer voor een fax toestel [draft-antti-telephony-url-11.txt].
mailto	Mailto	Electronic mail address [RFC 2368].
http	HTTP	Hypertext Transfer Protocol [RFC 2068].
ftp	FTP	File Transfer Protocol (FTP) [RFC 1738].
mllp	HL7 Minimal Lower Layer Protocol	Het traditionele HL7 Minimal Lower Layer Protocol. De URL heeft de vorm van een IP URL, bijvoorbeeld mllp://<host>:<port>/ met <host> als IP adres of DNS hostname en <port> als port nummer waar de MLLP dienst bereikbaar is.
file	File	computer specifieke locale bestandsnamen [RFC 1738]. Deze schemes werken alleen voor lokale bestanden. Wordt nauwelijks gebruikt omdat bij een zender / ontvanger scenario de ontvanger met een lokale bestandsnaam meestal niets kan.
nfs	NFS	Network File System Protocol [RFC 2224]. Wordt voor NFS servers gebruikt om bestanden te delen.
telnet	Telnet	Referentie naar een interactieve sessie [RFC 1738].
modem	Modem	Een telefoonnummer met een modem [draft-antti-telephony-url-11.txt].
x-hl7-applicatie	Applicatie Identificatie	OID die een HL7 berichtverzendende applicatie eenduidig identificeert. Binnen de basisinfrastructuur van NICTIZ worden hier de door het LSP uitgedeelde applicatie ID's voor gebruikt.

6.19 TEL (Telecommunication Address - telecommunicatiecontact)

Er bestaat geen aparte datatype voor telefoonnummers. Dit zijn slechts URLs die betrekking hebben op telecommunicatiefaciliteiten.

Details over de definitie van telefoonnummers zijn gedefinieerd in de Internet "RFC 2806 [<http://www.ietf.org/rfc/rfc2806.txt>] URLs for Telephone Calls". Bijvoorbeeld is

"tel:+31(299)6754-63" een telefoonnummer, "fax:+31(20)6571412-3" een faxnummer.

De globale absolute telefoonnummers met een "+" and landcode aan te geven is de voorkeur. Scheidingstekens kunnen worden toegevoegd (voor de betere leesbaarheid) maar hebben geen betekenis voor de nummers. "tel:+31299675463" en

"fax:+312065714123" zijn dus indentiek aan de bovenstaande voorbeelden.

Elementen met dit datatype hebben als attributen:

@value..... waarde (URL)

Het *value* attribuut komt **verplicht** voor en bevat een URL (zie bij dat datatype).

Dit omvat dus zowel het scheme (bijv. tel:, fax:, mailto:) als het bijbehorende adres.

@use .....gebruiksaanwijzing (CS)

Met het optionele use attribuut kunnen één of meerdere codes worden aangegeven om een systeem of gebruiker een advies te geven welk telecommunicatiecontact hij kan gebruiken afhankelijk van de doeleinden.

Tabel: Domain TelecommunicationAddressUse attribuut waarden		
Code	Naam	Definitie
HP	primary contact (woon- / verblijfadres)	Het primaire telecommunicatiecontact, om een persoon te bereiken, kan hoogstens één keer voorkomen.
HV	vacation contact (vakantie telecommunicatiecontact)	Een vakantiehuis, om een persoon te bereiken tijdens de vakantie
WP	work place (werk)	Een telecommunicatiecontact op het werk. Eerste keus voor werkgerelateerde contacten. Is voor organisaties en zorgverleners het primaire telecommunicatiecontact.
AS	Antwoorddienst	Een persoon of dienst, om berichten achter te laten.
EC	Noodgevalcontact	Een telecommunicatiecontact in een noodgeval te gebruiken
PG	Pager	Een pager toestel, geschikt om te vragen om terug te bellen of een kort bericht achter te laten
MC	Mobielcontact	Een mobiele telefoon of toestel dat de eigenaar altijd met zich mee neemt, mag andere use codes bevatten

@useablePeriod tijdsinterval (IVL_TS)

Het is mogelijk om de geldigheidsduur van een telecommunicatie contact in te perken. Het element usablePeriod kan worden gebruikt om een tijdsinterval aan te duiden

XML-voorbeeld

```
<telecom value="tel:+31.10.4765342"/>
```

```
<telecom value="tel:+31.20.4637846" use="WP"/>
```



```
<telecom value="mailto:dialyse@centrum-rotterdam.nl"/>
```

```
<telecom value="x-hl7-applicatie:2.16.840.1.113883.2.4.6.6.75023"/>
```

6.20 AD (Postal Address - adres)

Elementen van dit datatype hebben een substructuur met verschillende elementen, die in een adres kunnen voorkomen.

Een adres wordt in HL7 versie 3 weergegeven als een serie van *Address Name Parts*, bijvoorbeeld straatnaam, stad enz.² Het datatype voor alle *Address Name Parts* is coded string (SC). Op dit moment is *country* het enige element waar we codes toestaan.

Tabel: Domain AddressNamePartType element namen	
Element naam	Definitie
delimiter	Begrenzers [delimiters] worden geprint zonder witte ruimte te vormen [framing]. Wanneer er geen waardecomponent wordt geleverd, verschijnt de begrenzer als een regelonderbreking [line break].
country	Het land, bijvoorbeeld "Nederland". Het datatype van <i>country</i> is coded string (SC). Als het land gecodeerd wordt dienen de 2-karakter landcodes volgens ISO 3166-1 editie 2 (OID 1.0.3166.1.2.2) gebruikt te worden.
county	In Nederland wordt dit element gebruikt om de gemeente door te geven (in andere landen kan een ander type administratieve eenheid binnen een staat/provincie gebruikt worden). De gemeente kan, maar hoeft niet, overeen te komen met de stad. Sommige gemeenten, bijv. "Waterland", hebben een naam die geheel afwijkt van de steden die erin gelegen zijn. In het HL7 berichtenverkeer wordt de gemeente in Nederland alleen gebruikt in het kader van wettelijke identificatie van personen. Het datatype van <i>county</i> is coded string (SC). Als de gemeente gecodeerd wordt, dan dient GBA tabel 33 (OID 2.16.840.1.113883.2.4.6.14) gebruikt te worden.
city	De naam van een stad, dorp of ander woongebied of bezorgcentrum. Merk op: dit is de woonplaats, niet de eventuele gemeente waartoe de woonplaats behoort. Voorbeeld: <i>Haren</i> , gemeente Groningen.
postalCode	Een postcode, voor Nederlandse postcodes inclusief één spatie tussen numerieke code en twee letters, #### AA.
houseNumber	Het nummer van een gebouw, huis of perceel langs de straat. Ook wel "primary street number" genoemd. Dit nummert niet de straat, maar juist het gebouw, volledige huisnummer aanduiding waarop geadresseerd kan worden voor bezorging door de externe postbezorger. Een alfanumerieke toevoeging zoals bij "14a" wordt ook bij houseNumber meegezonden.
streetName	Straatnaam
additionalLocator	Aanvullende locatie-aanduiding bij het postadres. Dit kan bijv. een nummer van een appartement, suite of verdieping zijn. In de Nederlandse situatie wordt dit vaak gebruikt voor de verdieping, bijv. 'III' als het gaat om een woning op 3 hoog. Dit kan ook een aanduiding zijn die de relatie met een ander adres aangeeft. Als een woonark bijv. tegenover nummer 14 ligt, dan wordt '14' in houseNumber gezet en 't.o.' (tegenover) in additionalLocator.

De codes voor postadres worden gedefinieerd door het HL7 domein PostalAddressUse, aangegeven in het "use" attribuut van het <addr> moeder element (zie voorbeelden).

Tabel: Domain PostalAddressUse attribuut waarden		
Code	Naam	Definitie
PHYS	visit address (woon- / verblijfadres)	Fysiek adres; in de eerste plaats gebruikt voor het bezoeken van de geadresseerde. Kan in Nederland gebruikt worden om een adres door te geven dat afwijkt van het officiële adres

² In de HL7 standaard wordt de datatype AD ook toegestaan als zogenaamde "mixed content", dat betekent dat er delen van de gegevens door een *partType* element worden omsloten, delen niet (mix van tekst en XML elementen). Dit is in Nederland niet toegestaan.

Tabel: Domain PostalAddressUse attribuut waarden		
Code	Naam	Definitie
PST	postal address (postadres, postbus)	Gebruikt om post naar te sturen
HP	primary home (officiële adres)	Het adres zoals vastgelegd in officiële registers, bijvoorbeeld GBA, kan hoogstens één keer voorkomen. Is voor personen het primaire adres.
HV	vacation home (vakantie huis)	Een vakantiehuis, om een persoon te bereiken tijdens de vakantie
WP	work place (werk)	Een adres op het werk. Eerste keus voor werkgerelateerde contacten. Voor organisaties en zorgverleners het primaire adres.

Voor adresgegevens van patiënten zijn de attribuutwaarden HP, WP, PST, PHYS toegeestaan, voor Organisaties WP, PHYS, PST, voor artsen WP.

XML-voorbeelden

```
<streetName>Dorpstraat</streetName>
```


In Nederland wordt tussen de cijfers en letters van een postcode altijd een spatie ingevoegd. Dit wijkt af van de NEN Norm 5825 (waar geen spatie is opgenomen), omdat het uitgangspunt van het datatype AD is dat alles zo wordt doorgegeven als het moet worden weergegeven.

```
<addr>
  <postalCode>5099 AK</postalCode>
</addr>
```

```
<addr use="HP">
  <streetName>Purmersteenweg</streetName>
  <houseNumber>42</houseNumber>
  <postalCode>1441 DM</postalCode>
  <city>Purmerend</city>
</addr>
```

```
<addr>
  <country>Nederland</country>
</addr>
```

```
<addr>
  <country code="NL" codeSystem="1.0.3166.1.2.2">Nederland</country>
</addr>
```

6.21 PN (Person Name - persoonsnaam)

Een naam van een persoon.

Attribuut:

@use .....gebruikstype(n) (SET<CS>)

Elementen:

validTime .....geldigheidsinterval (IVL<TS>)

delimiter.....scheidingsteken(s) (PNXP)

familiy.....familienaam (PNXP)

given .....gegeven naam (PNXP)

prefix .....voorvoegsel (PNXP)

suffix .....achtervoegsel (PNXP)

Structuur: Het datatype PN is een extensie op het datatype EN (*Entity Name*) en bestaat dus uit een zogenaamde 'mixed content' inhoud, waar in principe vrije tekst kan worden gecombineerd met name parts. Voor Nederland is afgesproken om bij persoonsnamen beperkingen te stellen aan het gebruik van 'mixed content'. Toegestaan zijn:

De volledige persoonsnaam is een vrije tekst (dus er zijn geen *person name parts*), uitsluitend te gebruiken in situaties waarbij het voor de verzender niet mogelijk is om onderdelen te benoemen.

Alle onderdelen zijn als *person name part* benoemd. Er mag in dat geval dus geen tekst voorkomen die niet omgeven is door één van de hieronder beschreven tags.

In Nederland geldt de richtlijn dat persoonsnamen **zoveel als mogelijk** moeten worden opgedeeld in de juiste naamdelen en worden getypeerd met de juiste qualifier. Dit is een verantwoordelijkheid van de verzender. Een ontvanger die niet alle onderdelen expliciet kan opslaan, heeft altijd de mogelijkheid om onderdelen samen te voegen, maar andersom kan niet.

De volgorde van de *person name parts* is relevant! De richtlijn is dat deze moeten worden doorgegeven in de 'natuurlijke' volgorde bij het gebruik van de naam (zodat de ontvanger ze achter elkaar kan weergeven). De aangegeven volgorde is met name belangrijk in de volgende gevallen:

- Voorvoegsels (prefix) moeten altijd vóór de naam staan waar ze bijhoren.
- Achtervoegsels (suffix) moeten altijd ná de naam staan waar ze bijhoren.
- Voornamen (given) moeten altijd in de officiële volgorde staan.
- Achternamen (family) en een eventuele bijbehorende delimiter ('-') moeten in de volgorde staan waarin ze officieel gevoerd worden.

Dit wordt nader toegelicht bij de verschillende *person name parts*.

Het is **niet** toegestaan om **lege naamdelen** mee te geven. Om aan te geven dat een naamdeel leeg is dient het simpelweg niet te worden meegegeven in het bericht.

XML-voorbeelden

Persoonsnaam als vrije tekst

```
<name>
  Jan Jansen
</name>
```

De naam wordt zonder interne structuur doorgegeven

Persoonsnaam met name parts.

```
<name>
  <given>Jan</given>
  <family>Jansen</family>
</name>
```

De beide onderdelen van de naam worden benoemd en voorzien van een qualifier: "Jan" is een 'naam die bij de geboorte is gegeven', oftewel een voornaam (voluit), en "Jansen" is een 'familiennaam zoals bekend bij de GBA', oftewel de eigen achternaam.

Ongeldige persoonsnaam.

```
<name>
  Jan <family>Jansen</family>
</name>
```

Dit is geen geldige persoonsnaam, omdat vrije tekst en *name part* gecombineerd zijn.

@use ..... *naamgebruikstype(n)*

In principe kan van elke *Person Name* worden aangegeven in welke situatie deze gebruikt kan worden. Voor Nederland is besloten dat de volgende naamgebruikstypen voor kunnen komen:

Tabel: Domain <i>EntityNameUse</i> attribuut waarden		
Code	Naam	Definitie
L	Reguliere naam	De naam zoals die door de persoon (entiteit) gevoerd wordt. De afkorting 'L' stond oorspronkelijk voor Legal (wettelijk), maar feit is dat hier ook componenten in voor mogen komen (zoals een roepnaam), die niet wettelijk zijn vastgelegd. Dit naamgebruikstype is de de-fault als geen type wordt doorgegeven.
A	Pseudoniem	Een artiestennaam, 'schuilnaam' of tijdelijke naam voor een persoon (entiteit). Deze wijkt dus af van de regulier gevoerde naam en wordt bijv. gebruikt om iemands identiteit te maskeren (privacy) of als tijdelijke naam wanneer de echte niet bekend is ('John Doe').
OR	Wettelijk geregistreerde naam	De naam met de exacte componenten zoals deze voorkomen in het bevolkingsregister van het betreffende land. Voor Nederland is dit het GBA register of ARNI voor niet-ingezetenen. Dit is de naam zoals die wordt geretourneerd indien een BSN met succes wordt geverifieerd.

Merk op dat een naam ook twee *use* attributen mag hebben. Dit kan bijv. voorkomen als de wettelijke geregistreerde naam ('OR') ook als de reguliere naam gevoerd wordt (zie het voorbeeld hieronder). Let echter op dat dan geen enkele component mag voorkomen (zoals roepnaam of een partnaam) die geen onderdeel is van de wettelijk geregistreerde naam.

De name use code 'OR' is nog geen onderdeel van de officiële HL7 standaard. Deze is echter alvast toegevoegd vooruitlopend op internationale harmonisatie.

XML-voorbeelden

De reguliere naam als default, dus geen use attribuut

```
<name>
  <!-- Naam, onderverdeeld in componenten -->
</name>
```

Een pseudoniem voor een patiënt:

```
<name use="A">
  <!-- Naam, onderverdeeld in componenten -->
</name>
```

De wettelijk geregistreerde naam, zoals getourneerd door de [SBV-Z](#):

```
<name use="OR">
  <!-- Naam, onderverdeeld in componenten -->
</name>
```

De gevoerde naam is exact gelijk aan de wettelijk geregistreerde naam:

```
<name use="OR L">
  <!-- Naam, onderverdeeld in componenten -->
</name>
```

<validTime> ..... *geldigheidsinterval*

Dit is een **optioneel** XML-element binnen de *Person Name* en duidt de periode aan waarin deze naam 'in gebruik'/geldig was voor de betreffende persoon. De opties zijn:

- Er is geen *validTime* element: de betreffende naam is in principe onbeperkt geldig.
- Er is een onder- en een bovengrens: de naam was geldig in de aangeduide periode.
- Er is alleen een ondergrens: de naam is geldig sinds de aangeduide datum.
- Er is alleen een bovengrens: de naam was geldig t/m de aangeduide datum.

Dit element van *Person Name* kan worden gebruikt om aan te geven dat een persoon gedurende diens leven één of meer keer van naam veranderd is. Dit gebeurt o.a. bij:

- Adoptie van een baby, waarbij het de achternaam van de adoptie-ouders verkrijgt.
- Huwelijk, waarbij de partnernaam kan worden toegevoegd aan de eigen naam.
- Scheiding, waarbij een eerder aangenomen partnernaam juist weer vervalt.
- Personen die om andere redenen hun voor- of achternaam veranderen.

In elke situatie waar één of meer *Person Names* worden doorgegeven, moet minimaal de naam worden aangeduid die op het moment van verzenden geldig/actueel is. Vervallen namen kunnen dus alleen worden doorgegeven als het betreffende berichtelement herhalend is (dus met cardinaliteit > 1).

- Merk op dat veel patiëntregistratiesystemen niet echt een historie (met ingangsdatum) bijhouden van de patiëntnaam. Wel wordt vaak een 'audit trail' (wijzigingshistorie) van de patiëntgegevens in het algemeen bijgehouden. Indien gewenst zou daaruit een historie van de persoonsnaam kunnen worden afgeleid, hoewel het natuurlijk ook mogelijk is om alleen de actuele naam door te geven (en dus geen *validTime* te gebruiken).

In tegenstelling tot de situatie bij *Organization Name* is het niet toegestaan dat de ondergrens of de bovengrens van een *validTime* aanduiding bij *Person Name* in de toekomst ligt. Er kan dus geen 'geplande' nieuwe naam of het 'gepland vervallen' van de huidige naam worden doorgegeven voor persoonsnamen.

XML-voorbeelden

De actuele naam is geldig sinds 12 juli 2005

```
<name>
  <validTime>
    <low value="20050712"/>
  </validTime>
  <!-- Naam, onderverdeeld in componenten -->
</name>
```

Bovenstaande situatie kan zich bijv. voordoen bij een systeem dat alleen de actuele naam doorgeeft, maar wel de historie bijhoudt. Bovenstaande persoon kan bijv. op 12 juli getrouwd zijn en daarbij de achternaam van haar partner hebben aangenomen.

Oude namen plus actuele naam

```

<name>
  <validTime>
    <high value="19850412"/>
  </validTime>
  <!-- "Nicole de Vries" als naam van de baby voor adoptie -->
</name>
<name>
  <validTime>
    <low value="19850413"/>
    <high value="20050824"/>
  </validTime>
  <!-- "Nicolette Scheick" als naam na adoptie, maar voor huwelijk -->
</name>
<name>
  <validTime>
    <low value="20050825"/>
  </validTime>
  <!-- "Nicolette Scheick-Jansen" als naam na huwelijk -->
</name>

```

In bovenstaand voorbeeld wordt de baby Nicole de Vries geadopteerd door de familie Scheick, waarbij ze dus van achternaam verandert. Omdat de adoptie-ouders dit een leukere naam vinden, wordt haar voornaam (of in ieder geval haar roepnaam) ook veranderd in Nicolette. Na haar huwelijk neemt ze de achternaam van haar partner (Jansen) aan. Het verzendende systeem stuurt in dit geval de hele naamhistorie mee.

<delimiter> ..... *scheidingsteken(s)*

Een *delimiter* heeft geen speciale betekenis als onderdeel van een *Person Name*, anders dan het doorgeven van een (stukje) letterlijke tekst dat in de geschreven naam voorkomt.

Een *delimiter* moet altijd op de plaats in de *Person Name* staan waar de tekst ook geschreven zou worden. Er zijn geen impliciete spaties, dus als er normaal gesproken een spatie voor of achter geschreven wordt, dan moet deze expliciet worden meegegeven.

Voorbeelden van *delimiters* in *Person Names* zijn:

- Het streepje '-' tussen de eigen achternaam en de partnernaam (of andersom).
- De komma plus spatie ', ' die tussen de naam en bepaalde achtervoegsels komt.
- De tekst ', geb. ' of ', e.v. ' die soms gebruikt wordt bij eigen- resp. partnernaam.

Deze zouden als volgt gebruikt worden binnen een *Person Name* XML-berichtelement.

XML-voorbeelden

Scheider tussen partnernaam en geboortenaam


```

<name>
  <family qualifier="SP">Jansen</family>
  <delimiter>-</delimiter>
  <family qualifier="BR">Scheick</family>
</name>

```

Scheider tussen achternaam en academische titel

```

<name>
  <family qualifier="SP">Jansen</family>
  <delimiter>,</delimiter>
  <title qualifier="AC">RA</family>    <!-- registeraccountant -->
</name>

```

Zie verder de algemene voorbeelden achterin deze sectie van het document.

Een aantal voor de hand liggende vragen (en antwoorden) over *delimiters*:

- Q** Wordt een ontvangend systeem geacht een *delimiter* op te slaan?
A Een ontvangend systeem dat de afzonderlijke *person name parts* verwerkt, zal vrijwel nooit de *delimiters* opslaan in de eigen database.
- Q** Waarom zou een verzendend systeem dan ooit *delimiters* meesturen?
A Er kunnen ontvangende systemen zijn die géén of niet alle *person name parts* apart kunnen verwerken (bijv. omdat ze maar één veld voor de achternaam hebben). Deze kunnen d.m.v. de *delimiters* een volledig uitgeschreven naam overnemen. (Een voorbeeld van zo'n eenvoudige ontvanger is een web interface die binnenkomende HL7v3 berichten omzet naar HTML formaat voor directe weergave op het beeldscherm).

<family>..... *familienaam*

Attribuut:

@qualifier..... *naamsoort (CS)*

Een *person name part* van het type *family* heeft betrekking op een deel van de naam dat door familiebanden is verkregen, meestal **achternaam** genoemd. Normaal gesproken heeft dit dus betrekking op de eigen achternaam (verkregen via de ouders) en eventueel op een aangenomen achternaam na een huwelijk ('overgenomen' van de partner).

Enkele regels voor *person name parts* van type *family*:

- Ze moeten onderling altijd conform de officiële schrijfwijze geordend zijn (bijv. eerst eigen achternaam en dan achternaam van de partner of juist andersom).
- Er is altijd sprake van een impliciete spatie als tussenruimte met het erop volgende *name part*, behalve als dit een *delimiter* of een *suffix* is (zie aldaar).
- De aard van de familienaam kan verder worden aangeduid door het optionele attribuut *qualifier* te gebruiken. Zie de tabel voor daarbij toegestane waarden.
- Er mag maar één familienaam per type *qualifier* voorkomen in de naam!

qualifiers bij person name part family	
qualifier	toepassing
BR	(birth) Geboortenaam. Een achternaam, zoals die is geregistreerd in de GBA (daarin aangeduid als 'geslachtsnaam'). Deze is meestal bij geboorte verkregen, maar kan ook op een later moment in het leven zijn aangenomen. Hierbij is uitgesloten de naam die wordt overgenomen van de partner in een huwelijk (deze krijgt qualifier "SP"). Normaal gesproken is dit de geboortenaam van één de (natuurlijke) ouders, maar in sommige culturen kan dit ook een combinatie van de geboortenaamen van beide ouders of een afgeleide van de voornaam van één van de ouders zijn.
SP	(spouse) Partnernaam. Een achternaam die is 'overgenomen' van een partner in een huwelijksrelatie (meestal de geboortenaam van de partner). Er kan geen aanname worden gedaan over het geslacht van de drager, aangezien het overnemen van namen in Nederland volledig gelijkgesteld is tussen de beide partners. Ook kan geen conclusie worden getrokken over de huwelijksstaat als een partnernaam ontbreekt, aangezien iemand gehuwd kan zijn zonder de naam van de partner te voeren. Let op dat het bij het gebruik van een partnernaam niet alleen relevant is dat iemand getrouwd is, maar vooral of de betreffende persoon al dan niet met de naam van de partner wil worden aangesproken. Het toepassen van de partnernaam in de persoonsnaam staat los van het eventueel vastleggen van de partner als contactpersoon. In de huidige Nederlandse wetgeving kan na een huwelijk elke combinatie van eigenaam en/of partnernaam gevoerd worden door beide partners. Vanzelfsprekend is het geslacht van de beide partners daarbij niet relevant.

Indien een *person name part* van type *family* **zonder een qualifier** wordt gebruikt, dan wordt het simpelweg geïnterpreteerd als **achternaam**. Als de ontvanger moet kiezen tussen opslag als een geboortenaam of als een partnernaam, dan moet in zo'n geval voor de **geboortenaam** gekozen worden.

Er moet nog worden bepaald hoe moet worden omgegaan met een geboortenaam die iemand niet meer voert na een huwelijk (omdat alleen de partnernaam wordt gevoerd). De geboortenaam moet dan toch opgeslagen (en doorgegeven) worden, maar er zou daarbij kunnen worden aangegeven dat de naam '**onzichtbaar**' moet zijn. Eén oplossing zou bestaan uit het implementeren van een attribuut *invisible*. Wat sowieso kan is om de naam twee keer door te geven: één met *use* attribuut 'OR' (mét de geboortenaam) en één met 'L' (zonder).

Er moet in internationaal verband nog worden uitgezocht hoe moet worden omgegaan met een achternaam die is overgenomen van de **adoptieouders**. Volgens de huidige definitie is de *qualifier* "BR" hier niet voor bedoeld, maar het is duidelijk dat de *qualifiers* "SP" en "CL" ook niet toereikend zijn. Voorsnog is het advies om in dit geval (als überhaupt bekend is dat het om de adoptienaam gaat) geen qualifier mee te sturen. In de praktijk zal een dergelijke naam echter meestal als 'eigen achternaam' (en dus met *qualifier* "BR") worden gebruikt.

XML-voorbeelden

Jan Jansen

```
<name>
  <given>Jan</given>
  <family qualifier="BR">Jansen</family>
</name>
```

Nicolette Jansen-Scheick

```
<name>
  <given>Nicolette</given>
  <family qualifier="SP">Jansen</family>
  <delimiter>-</delimiter>
  <family qualifier="BR">Scheick</family>
</name>
```

<given>.....gegeven naam

Attribuut:

@qualifier..... naamsoort (CS)

Een *person name part* van het type *given* heeft betrekking op een deel van de naam dat, meestal door de ouders en meestal bij de geboorte, wordt gegeven aan een persoon. In Nederland wordt het meestal **voornaam** genoemd, hoewel het niet in alle culturen vóór de familienaam wordt geschreven. Ook naamdelen die zijn afgeleid van de voornaam, nl. de initialen (voorletters) en de roepnaam (informele voornaam) hebben het type *given*.

Enkele regels voor *person name parts* van type *given*:

- Een persoon kan zondermeer meerdere voornamen of initialen hebben.
- Officiële voornamen en initialen moeten altijd in de juiste volgorde staan.
- Er is altijd sprake van een impliciete spatie als tussenruimte met het erop volgende *name part*, behalve als dit een *delimiter* of een *suffix* is (zie aldaar).
- De aard van de gegeven naam kan verder worden aangeduid door het optionele attribuut *qualifier* te gebruiken. Zie de tabel voor daarbij toegestane waarden.

qualifiers bij person name part given	
Qualifier	toepassing
BR	Officiële voornaam. Een voornaam die meestal bij de geboorte is gegeven (meestal door de ouders) en die officieel is vastgelegd. Deze dienen voluit en in de juiste volgorde te worden gebruikt. Als een persoon meerdere voornamen heeft, dan moet in ieder geval de eerste naam worden doorgegeven (alleen de eerste voornaam is dus toegestaan, maar alleen de tweede niet). Als er meerdere voornamen zijn, dan kunnen deze als aparte <i>given</i> elementen worden doorgegeven maar dit kan ook in één element (gescheiden door spaties). Ook komt het voor dat de eerste voornaam voluit wordt gebruikt in combinatie met de initialen.
CL	Roepnaam. Een voornaam waarmee de persoon informeel wordt aangesproken, meestal afgeleid van één van de officiële voornamen. In tegenstelling tot de officiële voornamen kan een roepnaam eenvoudig variëren tijdens iemands leven en kan een persoon zelfs meerdere roepnamen tegelijkertijd hanteren, afhankelijk van hoe mensen hem of haar kennen. In dat geval dient de meest toepasselijke roepnaam te worden verzonden.
IN	Initialen. Meestal een afkorting van een voornaam. Dit kan een enkele letter zijn of meer dan één (bijv. 'Th.' voor Theo). Een afsluitende punt moet expliciet worden vermeld. Initialen dienen in de juiste volgorde te worden gebruikt. Als er meerdere initialen zijn, dan kunnen deze als aparte <i>given</i> elementen worden doorgegeven maar dit kan ook in één element gebeuren (gescheiden door punten). Het voordeel van deze methode is dat er geen spaties tussen de afzonderlijke initialen in de naam worden geïmpliceerd.

Indien een *person name part* van type *given* **zonder een *qualifier*** wordt gebruikt, dan wordt het simpelweg geïnterpreteerd als **voornaam**. Als de ontvanger moet kiezen tussen opslag als een officiële voornaam of als een roepnaam, dan moet in zo'n geval voor de **officiële voornaam** gekozen worden.

De *qualifiers* "BR" en "CL" kunnen ook gezamenlijk voorkomen, om aan te geven dat een officiële voornaam ook als roepnaam fungeert. Op deze manier kan voorkomen worden dat dezelfde naam 2 keer moet worden meegegeven. Als de roepnaam echter verschilt van de officiële voornamen, dan kunnen ze beide worden doorgegeven: eerst de officiële voornamen, vervolgens de roepnaam.

Als een combinatie van officiële voornaam en initialen wordt meegestuurd, dan is voor Nederland de afspraak dat deze niet mogen 'overlappen', d.w.z. dat de eerste voorletter (indien nodig) door het ontvangende systeem moet worden afgeleid uit de eerste letter(s) van de officiële voornaam (zie voorbeeld hierna).

Er moet in Nederland nog worden uitgezocht hoe moet worden omgegaan met een voornaam die is gegeven door **adoptieouders**. Volgens de huidige definitie is de *qualifier* "BR" hier niet voor bedoeld, maar het is niet duidelijk of de *qualifier* "CL" (roepnaam) wel toereikend is. De vraag is nl. of een dergelijke naam al dan niet een officieel karakter krijgt of alleen als roepnaam fungeert.

XML-voorbeelden

Hans Jansen, zonder qualifier

```
<name>
  <given>Hans</given>
  <family qualifier="BR">Jansen</family>
</name>
```

Johannes Theodorus Cornelis Jansen, officiële voornamen

```
<name>
  <given qualifier="BR">Johannes Theodorus Cornelis</given>
  <family qualifier="BR">Jansen</family>
</name>
```

Johannes Theodorus Cornelis Jansen, met roepnaam Hans

```

<name>
  <given qualifier="BR">Johannes Theodorus Cornelis</given>
  <given qualifier="CL">Hans</given>
  <family qualifier="BR">Jansen</family>
</name>

```

Johannes Th.C. Jansen, zonder duplicering van voorletter 'J'

```

<name>
  <given qualifier="BR">Johannes</given>
  <given qualifier="IN">Th.C.</given>
  <family qualifier="BR">Jansen</family>
</name>

```

Kai Uwe Heitmann, Kai is zowel officiële naam als roepnaam

```

<name>
  <given qualifier="BR CL">Kai</given>
  <given qualifier="BR">Uwe</given>
  <family qualifier="BR">Heitmann</family>
</name>

```

Conclusie uit de voorbeelden is dat allerlei combinaties van officiële voornamen, roepnamen en initialen kunnen voorkomen, afhankelijk van de opslag- en communicatiemogelijkheden van het verzendende systeem. De betekenis van elk onderdeel moet echter duidelijk zijn.

<prefix> ..... voorvoegsel

Attributen:

@code..... titelcode (CE), niet bij qualifier "VV"

@qualifier..... naamsoort (CS)

Een *person name part* van het type *prefix* heeft betrekking op een deel van de naam dat **hoort bij één of meer andere naamdelen en daar vóór wordt geschreven**. In principe zijn er twee soorten voorvoegsels, nl. **voorvoegsels bij de achternaam en titels** (die als toevoeging in de schrijfname worden opgenomen). Het letterlijke woord 'voorvoegsel' is zelfs in de internationale HL7v3 materialen geslopen, als internationale term voor voorvoegsels bij de achternaam (al was family name prefix logischer geweest).

Enkele regels voor *person name parts* van type *prefix*:

- Een *prefix* moet altijd direct vóór de naamdelen worden geplaatst waar het betrekking op heeft (d.w.z. waar het normaal gesproken wordt geschreven).
- Er is **geen impliciete spatie** als tussenruimte met het erop volgende *name part*, d.w.z. een spatie na het voorvoegsel moet expliciet worden vermeld in de tekst!
- De aard van het voorvoegsel kan verder worden aangeduid door het optionele attribuut *qualifier* te gebruiken. Zie de tabel voor daarbij toegestane waarden.

In de eerstvolgende release van de datatypes van HL7v3 wordt het mogelijk om diverse elementen die nu een 'string' zijn, optioneel ook als code aan te duiden.

Dit kan o.a. worden toegepast om titels gecodeerd te versturen, indien het verzendende systeem ze als code opslaat. Daarnaast moet echter ook altijd de tekst worden gezonden, zodat de ontvanger kan bepalen welke gebruikt wordt.

Op het moment dat deze methode beschikbaar is, moet worden bepaald welke titelcodes binnen Nederland gehanteerd zullen worden (NEN/NUFFIC/NHG?).

qualifiers bij person name part prefix	
qualifier	Toepassing
VV	Voorvoegsel bij de achternaam. Dit gaat om de in Nederland veel voorkomende naamdelen als "van ", "de ", "ten " of "el ", maar ook combinaties als "van der " of "in 't ". Een voorvoegsel hoort altijd bij het <i>person name part</i> van type <i>family</i> dat er direct achter staat (zie de XML-voorbeelden). Een voorvoegsel kan als onderdeel van de achternaam worden opgenomen, maar het is gebruikelijk om het apart op te slaan (en te verzenden) indien sorteren (en dus ook terugzoeken) plaatsvindt op basis van de achternaam zonder het voorvoegsel. Dit is in Nederland absoluut gebruikelijk, maar in België bijvoorbeeld niet. Merk op dat er meerdere voorvoegsels kunnen voorkomen in één naam, nl. zowel bij de eigennaam als bij een eventuele partnaam.
AC	Academische titel. Een titel (meestal in afgekorte vorm) die is verkregen door het voltooien van een studie of door het vervullen van een rol binnen een academische instelling. Als voorvoegsel kunnen bijv. fungeren: "Drs. ", "Ing. ", "Ir. ", "Mr. ", "Dr. ", "Prof. ", maar ook een combinatie als "Prof. Dr ".
NB	Adellijke titel. Een titel (meestal voluit geschreven) die is ontleend aan iemands aristocratische status. Voorbeelden zijn "Jonkheer ", "Graaf ", etc..
TITLE	Algemene aanhef. Dit wordt in principe gebruikt voor de aanhef bij een volledige naam (zoals gebruikt in correspondentie), bijv. "De Wedelgeleerde Heer" , "De Weledelhooggeboren Vrouwe ", maar ook simpelweg "Mevrouw ". De aard van zo'n aanhef hangt dus samen met het geslacht van de persoon en met eventuele academische en/of adellijke titels (o.b.v. afleidregels).

Indien een *person name part* van type *prefix* **zonder een qualifier** wordt gebruikt, dan wordt het altijd geïnterpreteerd als **titel**. Dit omdat veel verzendende systemen wel titels ondersteunen, maar geen onderscheid maken tussen academische en adellijke titels. Voorvoegsels bij de achternaam en algemene aanhef ("VV" resp. "TITLE") moeten dus altijd expliciet worden doorgegeven.

Indien van een titel niet bekend is of deze voor of achter de naam geplaatst moet worden, dan moet deze worden verzonden als *prefix*. Dit zal veel voorkomen bij systemen die geen plaats in de tekst bij een titel opslaan. In dat geval zullen titels dus altijd vóór de naam binnen het datatype *Person Name* staan.

Er is geen regel voor het aantal voorvoegsels dat wordt gecombineerd in één element. D.w.z. dat "van " en "der " of "Mr. " en "Drs. " apart kunnen worden doorgegeven, maar ook gecombineerd als "van der " en "Mr. Drs. ".

XML-voorbeelden

Monique van Wijk

```
<name>
  <given>Monique</given>
  <prefix qualifier="VV">van </prefix>
  <family qualifier="BR">Wijk</family>
</name>
```

Monique van Wijk-de Boer (voert ook de naam van haar partner)

```
<name>
  <given>Monique</given>
  <prefix qualifier="VV">van </prefix>
  <family qualifier="BR">Wijk</family>
  <delimiter>-</delimiter>
  <prefix qualifier="VV">de </prefix>
  <family qualifier="SP">Boer</family>
</name>
```

Nu komen er twee <prefix> elementen voor, vóór beide delen van de achternaam.

Dr. Kai Heitmann

```
<name>
  <prefix qualifier="AC">Dr. </prefix>
  <given>Kai</given>
  <family qualifier="BR">Heitmann</family>
</name>
```

In dit geval is de regel dus dat de titel ('Dr. ') voor de gehele naam wordt geplaatst, omdat dit de normale plaats is waar het in de geschreven vorm terecht zou komen.

Berend-Jan baron van Voorst tot Voorst

```

<name>
  <given>Berend-Jan</given>
  <prefix qualifier="NB">baron </prefix>
  <prefix qualifier="VV">van </prefix>
  <family qualifier="BR">Voorst tot Voorst</family>
</name>

```

In dit (reële) voorbeeld staat de titel ('baron ') tussen de voornaam en de achternaam in, omdat dit de gebruikelijke schrijfwijze is. Daarnaast is er een 'gewoon' voorvoegsel bij de achternaam ('van '). Overigens zal veel software niet in staat zijn om een (apart opgeslagen) titel op de juiste plaats te zetten, waardoor 'baron' ook vooraan kan voorkomen.

De Weledelzeergeleerde Heer Dr. William Goossen

```

<name>
  <prefix qualifier="TITLE">De Weledelzeergeleerde Heer </prefix>
  <prefix qualifier="AC">Dr. </prefix>
  <given>William</given>
  <family qualifier="BR">Goossen</family>
</name>

```

Dit is een voorbeeld waarbij het verzendende systeem de volledige titel blijkbaar heeft vastgelegd (of afleidt uit de titel) en doorgeeft als deel van de 'correspondentienaam'. Maar ook zonder titel kan het verzendende systeem een algemene aanhef meesturen (zie hieronder).

Mevr. A. Jansen

```

<name>
  <prefix qualifier="TITLE">Mevr. </prefix>
  <given>A.</given>
  <family qualifier="BR">Jansen</family>
</name>

```

<suffix>..... achtervoegsel

Attributen:

@code..... titelcode (CE)

@qualifier..... naamsoort (CS)

Een *person name part* van het type *suffix* heeft betrekking op een deel van de naam dat **hoort bij één of meer andere naamdelen en daar achter wordt geschreven**. In Nederland zijn als achtervoegsel alleen **academische titels** toegestaan.

Enkele regels voor *person name parts* van type *suffix*:

- Een *suffix* moet altijd direct achter de naamdelen worden geplaatst waar het betrekking op heeft (d.w.z. waar het normaal gesproken wordt geschreven).

- Er is **geen impliciete spatie** als tussenruimte met het eraan voorafgaande *name part*, d.w.z. een spatie voor het achtervoegsel moet expliciet worden vermeld!
- De aard van het achtervoegsel kan verder worden aangeduid door het optionele attribuut *qualifier* te gebruiken. Zie de tabel voor daarbij toegestane waarden.

In de eerstvolgende release van de datatypes van HL7v3 wordt het mogelijk om diverse elementen die nu een 'string' zijn, optioneel ook als code aan te duiden.

Dit kan o.a. worden toegepast om titels gecodeerd te versturen, indien het verzendende systeem ze als code opslaat. Daarnaast moet echter ook altijd de tekst worden gezonden, zodat de ontvanger kan bepalen welke gebruikt wordt.

Op het moment dat deze methode beschikbaar is, moet worden bepaald welke titelcodes binnen Nederland gehanteerd zullen worden (NEN/NUFFIC/NHG?).

qualifiers bij person name part suffix	
qualifier	Toepassing
AC	Academische titel. Een titel (meestal in afgekorte vorm) die is verkregen door het voltooien van een studie of door het vervullen van een rol binnen een academische instelling. Bij achtervoegsels gaat het meestal om internationale gehanteerde aanduidingen als " MSc", " PhD" of " MD".

Een *person name part* van type *suffix* dat **zonder *qualifier*** wordt gebruikt, moet worden beschouwd als een **niet nader bepaald achtervoegsel**. Ook het gebruik van (vaak Amerikaanse) termen als ' Jr.', ' Sr.' of ' III' valt in deze categorie.

Er is geen regel voor het aantal achtervoegsels dat wordt gecombineerd in één element. D.w.z. dat " MSc" en " MD" apart kunnen worden doorgegeven, maar ook gecombineerd als " MSc MD".

XML-voorbeelden

Bert Kabbes, RI

```
<name>
  <given>Bert</given>
  <family qualifier="BR">Kabbes</family>
  <suffix qualifier="AC">, RI</suffix>
</name>
```

6.22 ON (Organization Name - organisatiennaam)

Definitie: Een naam van een organisatie.

Attribuut:

@use .....gebruikstype(n) (SET<CS>), niet gebruiken in NL

Elementen:

<validTime> .....geldigheidsinterval (IVL<TS>)

Structuur: Het datatype ON is een extensie op het datatype EN (*Entity Name*) en bestaat dus uit een zogenaamde 'mixed content' inhoud, waar in principe *name parts* in kunnen zijn aangeduid. Voor Nederland is vooralsnog afgesproken om geen gebruik te maken van *organization name parts* en de naam altijd uit te drukken als **één tekst**. Dit betekent dat ON in Nederland in feite gelijk wordt aan het datatype TN (*Trivial Name*).

XML-voorbeelden

minimaal

```
<name>
  De Naam van de Organisatie
</name>
```

Merk op dat de tekst van de naam zonder quotes wordt doorgegeven.

@use .....gebruikstype(n)

In principe kan van elke *Organization Name* worden aangegeven in welke situatie deze gebruikt kan worden. Voor Nederland is echter besloten dat het onderscheid (nog) niet relevant is, zodat het advies is om het attribuut use niet te gebruiken in de XML-tag.

<validTime> .....geldigheidsinterval

Dit is een **optioneel** XML-element binnen de *Organization Name* en duidt de periode aan waarin deze naam 'in gebruik'/geldig was voor de betreffende organisatie. De opties zijn:

- Er is geen *validTime* element: de betreffende naam is in principe universeel geldig.
- Er is een onder- en een bovengrens: de naam was geldig in de aangeduide periode.
- Er is alleen een ondergrens: de naam is geldig sinds de aangeduide datum.
- Er is alleen een bovengrens: de naam was geldig t/m de aangeduide datum.

XML-voorbeelden

Onder- en bovengrens

```
<name>
  <validTime>
    <low value='20030101' />
    <high value='20041231' />
  </validTime>
  De Oude Naam van de Organisatie
</name>
```

De naam was geldig van 1-1-2003 t/m 31-12-2004.
Alleen ondergrens

```
<name>
  <validTime>
    <low value='20050101' />
  </validTime>
  De Nieuwe Naam van de Organisatie
</name>
```

De naam is geldig sinds 1-1-2005.

Alleen bovengrens

```
<name>
  <validTime>
    <high value='20051231' />
  </validTime>
  De Oude Naam van de Organisatie
</name>
```

De naam was geldig t/m 31-12-2005.

Zowel ondergrens als bovengrens van *validTime* kunnen ook in de toekomst liggen, om een geplande nieuwe naam of gepland vervallen van een bestaande naam aan te geven.

In elke situatie waar één of meer *Organization Names* worden doorgegeven, moet minimaal de naam worden aangeduid die op het moment van verzenden geldig/actueel is. Vervallen namen kunnen dus alleen worden doorgegeven als het betreffende berichtelement herhalend is (dus met max. cardinaliteit > 1).

Herhalende naam

```
<name>
  <validTime>
    <high value='20041231' />
  </validTime>
  De Oude Naam van de Organisatie
</name>
<name>
  <validTime>
    <low value='20050101' />
    <high value='20051231' />
  </validTime>
  De Huidige Naam van de Organisatie
```

```
</name>
<name>
  <validTime>
    <low value='20060101' />
  </validTime>
  De Nieuwe Naam van de Organisatie
</name>
```

6.23 QTY (Quantity - hoeveelheid)

Hoeveelheid is een abstract datatype. Het wordt gebruikt om basiseigenschappen van afgeleide types te definiëren. Deze abstractie is noodzakelijk om andere datatypes te kunnen definiëren zoals b.v. interval. Het kan dus niet als zodanig voorkomen in HL7 berichten.

6.24 INT (Integer Number - geheel getal)

Elementen van dit datatype hebben een attribuut

@value.....waarde (INT)

dat gehele getallen (integer) kan aannemen. Integers kunnen als zodanig in de berichten voorkomen. Voorbeelden zijn b.v. het aantal herhalingen van een voorschrift (repeat-Count) en het sequenceNumber in een herhaalbare actRelationship. In het algemeen geldt dat integers gebruikt worden om te tellen, dan wel te ordenen.

XML-voorbeeld

```
<number value="24"/>
```

6.25 REAL (Real Number - getal met decimalen)

Het datatype REAL kan een getal met decimalen als waarde aannemen. Decimale weergave via een punt „.”. Het type REAL komt als zodanig niet voor in berichten. Een REAL is altijd onderdeel van een ander type, meestal Physical Quantity (PQ).

6.26 PQ (Physical Quantity - kwantitatieve weergave van fysieke grootheden)

Elementen van dit datatype zijn fysieke hoeveelheden, d.w.z. een hoeveelheid die een meetbare (of telbare) waarde uit de fysieke wereld weergeeft. Dit is dus iets anders dan alleen een 'aantal', aangezien ook sprake is van een (natuurlijke) eenheid waarin de bepaalde waarde wordt uitgedrukt.

Voorbeelden:

- Een hoeveelheid afgenomen bloed van 20 ml (monstergrootte)
- Een snijwond met een lengte van 10 cm (resultaat observatie)
- Een dosis van 200 milligram per toediening (doseerhoeveelheid)
- Aflevering van 60 stuks van een tablet (verstreckte hoeveelheid)

Elementen van dit datatype hebben de volgende structuur.

Het *value* attribuut geeft de hoeveelheid aan, uitgedrukt in de eenheid *unit*.

@value ..... *grootte van de hoeveelheid (REAL)*

In *unit* staat de meeteenheid, uitgedrukt conform de *Unified Code for Units of Measure (UCUM)*. Deze tabel bevat alle natuurlijke meeteenheden.

@unit..... *meeteenheid (CS)*

Als *value* "niet telbaar", "meetbaar" is (bijv. uitgedrukt in milligram of liter) dan moet deze eenheid in dit attribuut worden opgenomen. Als *value* 'telbaar' is (bijv. tabletten) dan is dit attribuut niet aanwezig.

Voor een volledige beschrijving van de mogelijke eenheden, zie de *Unified Code for Units of Measure (UCUM)* specificatie die is opgenomen in HL7v3. UCUM is een verzameling van atomaire eenheden en prefixes en een bijhorende grammatica om geldige combinaties daarvan op te bouwen.

Als er een *nullFlavor* attribuut aanwezig is, mogen *value* en *unit* niet aanwezig zijn; als er geen *nullFlavor* attribuut is, dan moet een *value* aanwezig zijn.

Een alternatieve representatie van dezelfde fysieke hoeveelheid, uitgedrukt in een andere eenheid, mogelijk uit een ander systeem dan UCUM en mogelijk met een andere bijbehorende waarde (*value*) kan in de translation worden weergegeven.

<translation> ..... *alternatieve representatie (PQR)*

Omdat de meetwaarden het meest in samenhang met een algemene observatie worden weergegeven (Observation) waarbij het datatype voor *value* ANY is, moet in ieder geval het datatype voor de instantiatie door middel van de *xsi:type* aanduiding worden aangegeven.

XML-voorbeelden

1) Meetwaarde met UCUM eenheid (165 cm)

```
<value value="165" unit="cm"/>
```

2) Meetwaarde met UCUM eenheid (92,1 kg)

```
<value value="92.1" unit="kg"/>
```

3) Meetwaarde met UCUM eenheid (bloeddruk 120 mmHG)

```
<value value="120" unit="mm[Hg]"/>
```

Meetwaarde zonder eenheid (5)


```
<value value="5"/>
```

Meetwaarde met alternatieve representatie (1 [stuk], in HL7v3 altijd zonder eenheid, vertaald naar twee alternatieve eenheden [WCIA tabel 25 doseereenheid en G-Standaard Thesaurus 002 doseereenheid])

```
<doseQuantity>
  <center value="1">
    <translation value="1" code="245"
      codeSystem="2.16.840.1.113883.2.4.4.1.900.2"
      displayName="Stuk"/>
    <translation value="1" code="100"
      codeSystem="2.16.840.1.113883.2.4.4.1.361"
      displayName="tablet"/>
  </center>
</doseQuantity>
```

6.27 MO (Monetary Amount - hoeveelheid geld)

Elementen van dit datatype hebben twee attributen.

@value..... waarde (REAL)

@currency..... valuta (CS)

Dit datatype wordt gebruikt om een hoeveelheid (value) geld aan te duiden in een bepaalde valuta (currency). MO vertoont veel overeenkomsten met het PQ type, er is echter een essentieel verschil: Valutakoersen zijn variabel, dit in tegenstelling tot de omrekening bij fysieke eenheden, vandaar dat geld niet in een PQ type kan worden uitgedrukt.

Valuta wordt gecodeerd volgens ISO 4217.

Tabel: codes voor het currency attribuut (belangrijkste codes)		
<i>code</i>	<i>naam</i>	<i>land</i>
EUR	Euro	Europese Unie
GBP	Brits Pond	Verenigd Koninkrijk
USD	Amerikaanse Dollar	Verenigde Staten

XML-voorbeeld

```
<value xsi:type="MO" currency="EUR" value="97.32"/>
```

6.28 TS (Time Stamp - tijdstip)

Elementen van dit datatype hebben een attribuut

@value..... waarde (ST)

De 'waarde' van een tijdstip wordt vastgelegd m.b.v. de ISO 8601 notatie die gebruikelijk is binnen HL7. Een tijdstip dient volgens het volgende formaat te worden doorgegeven:

```
"YYYY[MM[DD[HH[MM[SS[.U[U[U[U]]]]]]][+|-ZZ[zz]]"
```

De betekenis van de componenten in deze syntax is als volgt:

YYYY	Het jaar volgens de Gregoriaanse kalender (waarden 0001-9999)
MM	De maand o.b.v. het volgnummer in het jaar (waarden 01-12)
DD	De dag o.b.v. het volgnummer in de maand (waarden 01-31)
HH	Het uur o.b.v. een 24-uurs notatie van de klok (waarden 00-23)
MM	De minuut binnen het uur (waarden 00-59)
SS	De seconde binnen de minuut (waarden 00-59)
UUUU	Fractie van een seconde (waarden 0-9999)
+ -	Aanduiding of de tijdzone voor of achter UTC is
ZZ	Het verschil in uren t.o.v. UTC (waarden 00-14)
zz	De bijkomende minuten verschil t.o.v. UTC (waarden 00, 30 of 45)

Noot: UTC staat voor Coordinated Universal Time. Voorheen werd dit wel aangeduid als Greenwich Mean Time (GMT). Het verschil is dat UTC niet afhangt van zomer/wintertijd, d.w.z. dat de UTC in de tijdzone van Greenwich "+01" wordt als het daar zomertijd is.

Afgezien van bovenstaande ranges voor de waarden van de componenten, geldt dat de combinatie van de componenten jaar, maand en dag een **geldige kalenderdatum** moet vormen (dus bijv. geen 30 februari).

Als een systeem niet over voldoende informatie beschikt (bijvoorbeeld: alleen het jaar is bekend), kan van rechts naar links worden afgekapt. In principe geeft HL7 daarin volledige vrijheid, maar de interpretatie die binnen Nederland wordt gevolgd is dat het alleen toegestaan is per gehele component (bijv. dat niet alleen het eerste cijfer van de minuten mag worden genoemd, maar alleen één minuten óf twee cijfers mogelijk is). Uitzondering op deze regel vormt de fractie van een seconde (UUUU component), die wel een willekeurig aantal cijfers mag hebben (met een maximum van 4 cijfers na de punt).

Een informatiesysteem mag een Time Stamp alleen doorgeven met een precisie die kleiner of gelijk is aan de precisie die het zelf gebruikt binnen de software. Het is dus niet toegestaan om 0'en toe te voegen voor seconden of fracties ervan. Met andere woorden: een component moet alleen gebruikt worden als het ook echt een reële waarde kan krijgen.

Merk op dat het zeker nuttig (of zelfs nodig) kan zijn om specifieke restricties voor het gebruik van TS aan te geven bij elementen in HL7 berichten. Zo zou bijv. bij de verzendtijd van een HL7 bericht (creationTime in de transmission wrapper) kunnen worden geëist dat minimaal seconden worden doorgegeven. Zie hiervoor de diverse implementatiehandleidingen.

Bij het opstellen van *conformance profiles* door leveranciers of instellingen is het van belang om aan te geven welke precisie wordt gehanteerd voor specifieke time stamps. Zonder nadere aanduiding daarvan is de ontvanger nl. verplicht om de volledige precisie die de verzender hanteert te kunnen verwerken, opslaan en reproduceren. Dit is vergelijkbaar met het aanduiden van de maximum lengte van strings of het aantal decimalen van reals.

Met betrekking tot de tijdzone geldt dat deze optioneel kan worden aangeduid, **indien de rest van de time stamp minimaal uren omvat**. Als een tijdzone wordt aangeduid, geldt dat deze minimaal bestaat uit een + of - en 2 cijfers (de uren van het tijdsverschil), met optioneel nog 2 cijfers (de minuten van het tijdsverschil, met "00" als defaultwaarde).

Als geen tijdzone wordt aangeduid is de aanname dat het tijdstip betrekking heeft op de tijdzone van het systeem dat de tijd heeft vastgelegd. Dit zal zelden een probleem zijn in een land als Nederland, maar kan van belang zijn i.v.m. toekomstige internationale uitwisseling.

XML-voorbeelden

```
<effectiveTime value="1967"/>          <!--1967 (alleen jaar bekend)-->
<effectiveTime value="196703"/>       <!--maart 1967 (alleen maand)-->
<effectiveTime value="19670330"/>     <!--30 maart 1967 (datum)-->
<effectiveTime value="2007050316"/>   <!--3 mei 2007, van 16 tot 17 uur-->
<effectiveTime value="200705031606"/> <!--3 mei 2007, om 16:06-->
<effectiveTime value="20070503160614"/> <!--3 mei 2007, om 16:06:14-->
<effectiveTime value="20070503160614.0843"/> <!--zelfde, met fractie-->
<effectiveTime value="2007050316+02"/> <!--tijdzone A'dam in zomertijd-->
<effectiveTime value="200705031606+0530"/> <!--tijdzone in Mumbai, India-->
<effectiveTime value="20070503160614-05"/> <!--New York in wintertijd-->
```

6.29 BAG (Bag – verzameling met mogelijke dubbelen)

Sommige modelonderdelen dragen als datatype BAG<T> met T als een discreet of continue datatype. Dit betekent een ongesorteerde verzameling van waarden, waar waarden ook meer dan eenmaal kunnen voorkomen.

In de XML-representatie wordt een BAG<T> met een cardinaliteit van n..m omgezet naar een herhaalbaar XML-element met de cardinaliteit n..*.

6.30 SET (Set – verzameling zonder dubbelen)

Sommige modelonderdelen dragen als datatype SET<T> met T als een discreet of continue datatype. Dit betekent een ongesorteerde verzameling van waarden, waar waarden maximaal een keer kunnen voorkomen.

In de XML-representatie wordt een SET<T> met een cardinaliteit van n..m omgezet naar een herhaalbaar XML-element met de cardinaliteit n..*.

6.31 SXCM (Set Component – deelverzameling)

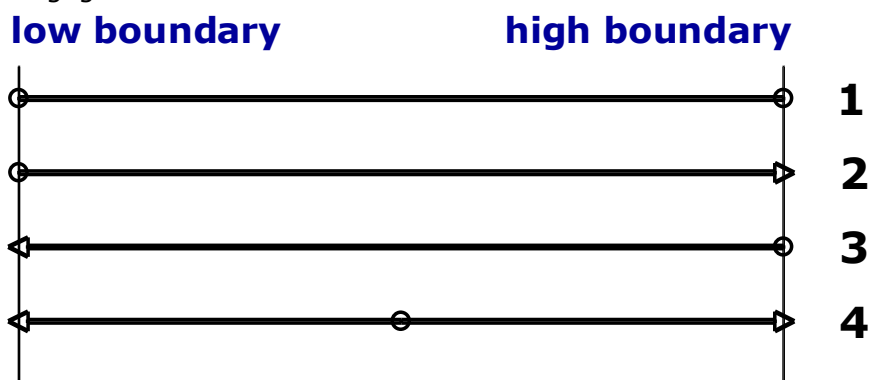
Er bestaat een generieke set component die een component representeert van een discreet of continue datatype en is bedoeld als onderdeel van een verzameling. Dit wordt in Nederland op dit moment alleen bij het datatype GTS gebruikt (zie GTS).

6.32 IVL (Interval)

In de Nederlands situatie zijn tot nu toe de volgende intervaldefinities gebruikt. Intervallen zijn alleen gedefinieerd voor datatypes met een ordinaal of interval schaaltype. Er zijn verschillende mogelijkheden, een interval te bepalen (zie onderstaande figuur): er wordt bijvoorbeeld

- een ondergrens <low> en een bovengrens <high> (1),
- een ondergrens <low> en een breedte <width> (2)
- een bovengrens <high> en een breedte <width> (3)
- of het midden <center> van het interval en een breedte <width> (4)

aangegeven.

Er zijn vanzelfsprekend nog meer mogelijkheden. Ook hoeft een interval niet altijd volledig gespecificeerd te zijn (open intervallen). Zo kan bijvoorbeeld met alleen een bovengrens een maximale dosis worden aangeduid.

Om implementatieredenen worden in de Nederlandse situatie voor het aanduiden van een interval alleen de volgende combinaties toegestaan:

- een ondergrens <low> en een bovengrens <high>
- een ondergrens <low> en een breedte <width>
- alleen een ondergrens <low>
- alleen een bovengrens <high>
- alleen het midden van het interval <center>
- alleen de breedte van een interval <width>

Voor de volgende datatypes zijn intervalspecificaties gedefinieerd.

6.33 IVL_TS (Interval of Time Stamps - tijdsinterval)

Elementen van dit datatype duiden tijdsintervallen aan. Daarbij wordt in de regel een boven- en een ondergrens als tijdstip aangeduid. Bij open tijdsintervallen (bijv. vanaf tijdstip X, of geldig tot tijdstip Y) wordt slechts één van de beide elementen aangegeven.

<low> ..... *ondergrens (TS)*

Bevat het begintijdstip van een tijdsinterval. In Nederland kan *low* op de volgende manieren worden toegepast: als enige element van IVL_TS (als het eindtijdstip niet bekend is) of in combinatie met *high* of *width* (als het eindtijdstip of de duur bekend is).

De waarde in *low* heeft als standaardinterpretatie "een begintijdstip later dan, of gelijk aan". Door expliciet op te geven dat *inclusive="false"* kan dit worden veranderd in "een begintijdstip later dan". Merk op dat de interpretatie mede afhangt van de nauwkeurigheid van het tijdstip: "na 2004" betekent "vanaf 1 Januari 2005", "na 20041201" betekent "vanaf 2 December 2004 00:00 uur", en "na 200412011200" betekent "vanaf 1 December 2004 12:01".

<high> ..... *bovengrens (TS)*

Bevat het eindtijdstip van een tijdsinterval. In Nederland kan *high* op de volgende manieren worden toegepast: als enige element van IVL_TS (als het begintijdstip niet bekend is) of in combinatie met *low* of *width* (als het begintijdstip of de duur bekend is).

De waarde in *high* heeft als standaardinterpretatie "een eindtijdstip voorafgaande aan, of gelijk aan". Door expliciet op te geven dat de bovengrens niet inclusief is kan dit worden veranderd in "een eindtijdstip voorafgaande aan". Dit wordt door het attribuut

@inclusive ..... *(true|false)*

aangeduid en kan zowel in een *<low>* en een *<high>* element worden gebruikt. Als het niet gespecificeerd is wordt als default "true" aangenomen.

Merk op dat de interpretatie mede afhangt van de nauwkeurigheid van het tijdstip: "voorafgaande aan 2008" betekent "voor 1 Januari 2008", "voorafgaande aan 20081201" betekent "voor 1 December 2008", en "voorafgaande aan 200412011200" betekent "voor 1 December 2004 12:00".

<center> ..... *midden van het tijdsinterval (TS)*

Bevat een tijdstip dat het midden vormt van het tijdsinterval. In Nederland wordt dit uitsluitend toegepast indien men (in een element van het datatype IVL<TS>) één specifiek tijdstip wil doorgeven in plaats van een tijdsinterval. *center* wordt in Nederland nooit gebruikt in combinatie met *low*, *high*, of *width*.

Merk op dat de interpretatie mede afhangt van de nauwkeurigheid van het tijdstip: "Op (in) 2005" betekent "in het jaar 2005", "op 20051201" betekent "op 1 December 2005", en "200512011200" betekent "op 1 December 2005 om 12:00 uur".

<width> ..... *tijdsduur van het interval (PQ)*

Bevat de tijdsduur van het interval. In Nederland wordt dit slechts in twee situaties toegepast: 1) als enige element van IVL_TS (in die gevallen waarin niets anders dan de duur van het interval bekend is) of 2) in combinatie met het *low* element, om aan te geven dat het interval een bepaalde duur heeft vanaf het beginmoment. Die laatste situatie is feitelijk synoniem met het gebruik van *low* in combinatie met *high*, maar is vaak handiger als de looptijd wordt aangeduid (en de einddatum daaruit afgeleid).

Het <width> element is van datatype PQ (Physical Quantity). De waarde moet natuurlijk betrekking hebben op een tijdsduur. Het is daarbij **verplicht om een tijdseenheid aan te duiden**. Hierbij zijn de eenheden 'us' (microseconde), 'ms' (miliseconde), 's' (seconde), 'min' (minuut), 'h' (uur), 'd' (dag), 'wk' (week), 'mo' (maand) en 'a' (jaar) beschikbaar.

Merk op dat ten aanzien van het gebruik van IVL_TS bij het doorgeven van doseerschema's in medicatievoorschriften (als onderdeel van het datatype GTS) aanvullende regels zijn vastgelegd binnen het NICTIZ EMD project.

XML-voorbeelden

1) vanaf 7 mei 2004 t/m 9 september 2004

```
<effectiveTime>
  <low value="20040507"/>
  <high value="20040909"/>
</effectiveTime>
```

2) vanaf 7 mei 2004

```
<effectiveTime>
  <low value="20040507"/>
</effectiveTime>
```

3) Op (gedurende) 3 januari 1975

```
<value>
  <center value="19750103">
</value>
```

4) In (gedurende) 2003

```
<value>
  <center value="2003">
</value>
```

5) vanaf 3 januari 1975, maar vóór 7 januari 1975

```
<value>
  <low value="19750103">
  <high value="19750107" inclusive="false">
</value>
```

6) gedurende 2 weken

```
<value>
  <width value="2" unit="wk"/>
</value>
```


7) gedurende 120 dagen, vanaf 1 januari 2008

```
<value>  
  <low value="20080101"/>  
  <width value="120" unit="d"/>  
</value>
```

6.34 IVL_INT (Interval of Integers – numeriek interval)

Elementen van dit datatype duiden intervallen van integer (gehele) getallen aan. Daarbij wordt in de regel een boven- en een ondergrens als getal aangeduid. Bij open intervallen (bijvoorbeeld bij een uitgifte van een herhaling "hooguit 3 keer herhalen") wordt slechts een van de beide elementen aangegeven.

<low>..... ondergrens (INT)

<high> .....bovengrens (INT)

XML-voorbeeld

1) Vanaf 3 t/m 5

```
<repeatNumber>
  <low value="3"/>
  <high value="5"/>
</repeatNumber>
```

2) hooguit 5

```
<repeatNumber>
  <high value="5"/>
</repeatNumber>
```

6.35 IVL_PQ (Interval of Physical Quantities - hoeveelhedsinterval)

Elementen van dit datatype duiden intervallen van physical quantities aan. Daarbij wordt in de regel een boven- en een ondergrens als *value-unit* paar aangeduid. Ook is het mogelijk om in plaats van <low> en <high> gebruik te maken van <center>.

<low>..... ondergrens (PQ)

Dit geeft de ondergrens van het interval aan (d.w.z. de minimale hoeveelheid).

<high> .....bovengrens (PQ)

Dit geeft de bovengrens van het interval aan (d.w.z. de maximale hoeveelheid).

<center> .....exacte waarde (PQ)

Dit element wordt gebruikt als geen sprake is van een interval, maar van een exacte waarde. Alternatief zou zijn om het datatype IVL_PQ in dat geval terug te brengen tot PQ, maar dit is bij verwerking van de XML lastiger, dus dit wordt in Nederland uitgesloten. Het element <center> mag niet in combinatie met <low> of <high> voorkomen.

XML-voorbeelden

Tussen 7,5 en 10 mmol/l.

```
<referenceRange>
  <low value="7.5" unit="mmol/l"/>
  <high value="10" unit="mmol/l"/>
</referenceRange>
```

Precies 9 stuks.

```
<doseQuantity>
  <center value="9" unit="1"/>
</doseQuantity>
```

6.36 RTO (Ratio - onderlinge verhouding tussen twee gegevens)

Elementen van dit datatype hebben twee subelementen, de teller (numerator) en de noemer (denominator) van een vergelijking (Ratio). Het QTY (Quantity) datatype is een abstract datatype en wordt in berichten vervangen door een specifiek datatype, veelal PQ of TS. De relevante structuurelementen zijn:

<numerator> ..... *teller (QTY)*

De hoeveelheid die gedeeld wordt in de ratio. De default waarde is de integer 1.

<denominator> ..... *noemer (QTY)*

De hoeveelheid waardoor de numerator gedeeld wordt in de ratio. De default waarde is de integer 1. De denominator mag niet de waarde 0 hebben. De *denominator* is veelal een tijdseenheid.

XML-voorbeelden

6 (keer/stuk) per (één) dag

```
<maxDoseQuantity>
  <numerator xsi:type="PQ" value="6"/>
  <denominator xsi:type="PQ" value="1" unit="d"/>
</maxDoseQuantity>
```

400 milligram per (één) dag

```
<maxDoseQuantity>
  <numerator xsi:type="PQ" value='400' unit='mg' />
  <denominator xsi:type="PQ" value='1' unit='d' />
</maxDoseQuantity>
```

5 per (één) uur

```
<maxDoseQuantity>
  <numerator xsi:type="PQ" value="5"/>
  <denominator xsi:type="PQ" value="1" unit="h"/>
</maxDoseQuantity>
```

1:10000 bijvoorbeeld bij epidemiologische gegevens of bij lab resultaten

```
<value xsi:type="RTO_QTY_QTY">
  <numerator xsi:type="INT" value="1"/>
  <denominator xsi:type="INT" value="10000"/>
</value>
```

6.37 GTS (General Timing Specification - generieke tijdspecificatie)

Het volgende beschrijft het GTS (Generic Timing Specification, generieke tijdsopgave) datatype, waarbij uitsluitend die onderdelen worden beschreven die in de Nederlandse situatie van toepassing zijn. Indien er specifieke aanwijzingen zijn hoe iets in Nederland geïmplementeerd moet worden dan is dit in de tekst aangegeven.

Het datatype GTS biedt een zeer rijke (maar ook complexe) structuur voor het aanduiden van tijdstippen, tijdsintervallen en tijdsschema's met een vrijwel onbeperkt complexe opbouw. De studie van GTS is een onderwerp op zich, maar gelukkig zijn de meeste toepassingen uit te drukken met een beperkte set GTS functies, zoals TS en IVL<TS>.

Veréenvoudigd is een GTS een SET<TS>. Deze kunnen worden gecombineerd tot sets van periodes en door set operaties is het mogelijk op deze manier ook complexe tijds-aanduidingen te specificeren. Het volgende plaatje schetst als voorbeeld een tijdsaanduiding van bijvoorbeeld een instructie voor medicatietoediening "op even dagen (begin met dag 0, de eerste dag dat de medicatie wordt toegediend) door de week ma t/m vr" als een set van dagen. Het set van weekdays (eerste rij) wordt met een set van de dagen ma t/m vr, gedefinieerd als een tijdsinterval doorsneden. Dit levert de derde rij. Deze wordt met een set van even dagen doorsneden en levert uiteindelijk rij vijf met het gewenste resultaat.

Er zijn verschillende XML-representaties van een element met als type GTS denkbaar, maar in Nederland heeft een volledig element van type GTS altijd het formaat:

effectiveTime

Set component 1

Set component 2

Set component ...

Het XML-element effectiveTime wordt gedeclareerd als SXPR_TS (parenthetische set expression van type TS) en de set componenten <comp> als kind-elementen toegevoegd.

Dat betekent dat binnen het XML-element gebruik gemaakt wordt van de Set Component elementen. In XML heeft dus een GTS datatype altijd het volgende patroon.

```
<effectiveTime xsi:type="SXPR_TS">
  <comp xsi:type="...">
    ...
  </comp>
  <comp xsi:type="..." operator="A">
    ...
  </comp>
</effectiveTime/>
```

Als set componenten zijn de datatypes PIVL (periodic interval of time) en EIVL (event related interval of time) toegestaan. In Nederland wordt op dit moment alleen PIVL gebruikt. Een set component wordt door de xsi:type aanduiding tot een datatype PIVL_TS, IVL_TS of TS gemaakt. De set component kan echter ook zelf weer van type SXPR_TS zijn, zodat een geneste structuur ontstaat. Voor de set componenten zijn operatoren beschikbaar (zie ook het voorbeeld boven voor de set operaties) waarmee de verschillende componenten aan elkaar kunnen worden gerelateerd: de vereniging met het voorgaande tijdschema, het verschil met het voorgaande tijdschema of de doorsnede met het voorgaande tijdschema (zie beneden bij PIVL voor een verdere toelichting).

```
<effectiveTime xsi:type="SXPR_TS">
  <comp xsi:type="IVL_TS">
    een gewone intervalaanduiding
  </comp>
  <comp xsi:type="PIVL_TS" operator="A">
    periodieke intervalaanduidingen (hier met een operator tussen de twee sets)
  </comp>
</effectiveTime>
```

Omdat GTS een superklasse van alle tijdsaanduidingen in HL7 is, kan een element van datatype GTS in een XML-instance ook tot bijvoorbeeld een interval worden gemaakt door het xsi:type attribuut te gebruiken. Stel dat effectiveTime is gedefinieerd als GTS in een model, dan zijn in de volgende XML-instanses allemaal geldige tijdsaanduidingen.

```
<effectiveTime xsi:type="IVL_TS">
  <low value="20050924"/>
  <high value="20050925"/>
</effectiveTime >
```

```
<effectiveTime xsi:type="SXPR_TS">
  <comp xsi:type="IVL_TS">
    <low value="20050901"/>
    <width value="90" unit="d"/>
  </comp>
  <comp xsi:type="PIVL_TS" operator="A">
    <period value="2" unit="d"/>
  </comp>
</effectiveTime>
```


Merk op dat ten aanzien van het gebruik van GTS bij het doorgeven van doseerschema's in medicatievoorschriften aanvullende richtlijnen (in de vorm van restricties) zijn vastgelegd binnen het NICTIZ-project Medicatiegegevens.

6.38 PIVL (Periodic Interval of Time - periodiek herhalend tijdsinterval)

Definitie: Een tijdsinterval (of tijdsmoment) dat zich periodiek herhaalt.

Attribuut:

@operator ..... bewerking op verzameling (CS)

@alignment ..... uitgelijnd op ... (CS)

@institutionSpecified ..... stiptheidsindicator (BL), niet gebruiken in NL

Elementen:

<phase> ..... basisinterval (IVL<TS>)

<period> ..... herhaalperiode PQ [time]

Structuur: Het datatype PIVL is een extensie op datatype SXCM (*Set Component*) en is dus bedoeld als onderdeel van een verzameling. In dit specifieke geval bestaat zo'n verzameling uit **tijdspecificaties** die tezamen de beschrijving geven van een bepaald tijdschema. De tijdspecificaties worden daarbij aan elkaar gerelateerd d.m.v. operatoren (set operators), zoals 'vereniging', 'verschil' en 'doorsnede'. Dit is niet eenvoudig uit te leggen zonder voorbeelden te geven, hetgeen hieronder dan ook uitgebreid zal gebeuren.

Toepassing: Berichtelementen met datatype PIVL komen alleen voor als onderdeel van het (abstracte) datatype GTS. Deze *General Timing Specification* geeft een zeer algemene methode om tijdschema's weer te geven en bestaat per definitie uit een verzameling aan elkaar gerelateerde componenten. Eén van de belangrijkste soorten componenten is het datatype PIVL. Hiermee worden terugkerende patronen in de tijd weergegeven, zoals '2x per dag', of 'om de 2 weken op maandag van 10:00 tot 10:30'.

XML-voorbeelden

2x per dag

```
<comp xsi:type="PIVL_TS">
  <period value='0.5' unit='d' />
</comp>
```

Elke 2 weken op maandag van 10:00 tot 10:30

```
<comp xsi:type="PIVL_TS" alignment='DW'>
  <phase>
    <low value='200508291000' />
    <width value='30' unit='min' />
  </phase>
  <period value='2' unit='wk' />
</comp>
```

Noot: in beide bovenstaande voorbeelden heeft het berichtelement de naam <comp>. Dit geeft aan dat het elementen zijn binnen het datatype SXPR (Parenthetic Set Expression), hetgeen de vorm is waarin PIVL meestal voorkomt. Meer uitleg over SXPR is te vinden bij het datatype GTS (General Timing Specification) elders in dit document.

@operator .....bewerking op verzameling

Zoals gezegd is PIVL bedoeld als onderdeel van een verzameling componenten. Deze componenten duiden een tijdschema aan door aan elkaar gerelateerd te worden. Dit kan het beste worden toegelicht aan de hand van een aantal voorbeelden uit de praktijk. Stel dat een medicatievoorschrift is uitgeschreven met een looptijd van 90 dagen vanaf 1-9-2005 (d.w.z. de beoogde toedieningsperiode loopt van 1-9-2005 t/m 29-11-2005). Het element *effectiveTime* in het gebruiksvoorschrift heeft datatype GTS en bestaat uit een verzameling van het datatype SXPRTS (*Parenthetic Set Expression*), die begint met het interval tussen deze twee data. Het is dus een verzameling met daarin een IVL<TS>:

XML-voorbeelden

Beoogde toedieningsperiode

```
<effectiveTime xsi:type="SXPRTS">
  <comp xsi:type="IVL_TS">
    <low value='20050901' />
    <width value='90' unit='d' />
  </comp>
</effectiveTime/>
```

Noot: In bovenstaand voorbeeld komt op zich het datatype PIVL nog niet eens voor, maar het dient als basis om uit te leggen hoe de operator in PIVL gebruikt wordt om de verzameling te definiëren. Zie verder de beschrijving bij het algemene datatype GTS.

Stel nu dat in de betreffende periode elke 2 dagen een toediening plaats moet vinden. In feite moet dan de doorsnede worden genomen van het aangegeven interval en een periodiek herhalend 'iets', waarvan alleen bekend is dat het elke 2 dagen plaatsvindt.

Elke 2 dagen binnen het aangeduide interval

```
<effectiveTime xsi:type="SXPRTS">
  <comp xsi:type="IVL_TS">
    <low value='20050901' />
    <width value='90' unit='d' />
  </comp>
  <comp xsi:type="PIVL_TS" operator="A">
    <period value="2" unit="d" />
  </comp>
</effectiveTime/>
```

De operator "A" in de hierboven toegevoegde PIVL component heeft de betekenis: 'Neem de **doorsnede** van de eerder aangeduide tijden (interval van 90 dagen vanaf 1-9-2005) met de herhaalperiode (*period*) die daarna wordt aangegeven. Het resultaat is dus 'elke 2 dagen van 1-9-2005 t/m 29-11-2005'. Dit levert dus 45 toedienmomenten op, zonder dat precies is aangegeven op welk moment van de dag deze momenten plaatsvinden.

De geldige operatoren bij PIVL_TS (en alle andere componenten van een SXPRTS) zijn:

Domain SetOperator	
code	definition
I	Neem de vereniging met het voorgaande tijdschema.
E	Neem het verschil met het voorgaande tijdschema.
A	Neem de doorsnede met het voorgaande tijdschema.

Het attribuut *operator* is **verplicht** binnen een PIVL berichtelement in alle gevallen waar het onderdeel is van een **SXPRTS verzameling** én **niet het eerste element** is. Bij 2e en verdere elementen van een SXPRTS verzameling moet immers worden aangegeven wat de relatie is met de voorgaande elementen (of liever gezegd met de tot dan toe opgebouwde verzameling).

Zie verder de algemene beschrijving bij GTS voor de toepassing van de set operator.

<phase> .....basisinterval

Het element *phase* geeft als het ware een **voorbeeld (prototype)** van het basisinterval (of basistijdstip) dat in het PIVL datatype periodiek herhaald wordt. Zo kan bijv. 'elke dag om 14:00' worden aangegeven in PIVL door als *phase* het tijdstip '14:00' op een willekeurige dag aan te duiden en bij *period* aan te geven dat dit dagelijks herhaalt.

Het element *phase* is **niet verplicht**, aangezien het ook voorkomt dat alleen een herhaalperiode moet worden aangeduid en geen basistijdstip of -interval nodig is. Zo is bij 'elke 2 dagen' in het laatste voorbeeld hierboven geen *phase* nodig, omdat niet relevant is op welk moment binnen elke 2 dagen de gebeurtenis plaatsvindt. Hieronder zullen enkele voorbeelden worden gegeven van situaties waarbij dat wel het geval is.

XML-voorbeelden

Elke dag om 8:00

```
<comp xsi:type="PIVL_TS">
  <phase>
    <center value="200509010800"/>
  </phase>
  <period value="1" unit="d"/>
</comp>
```

Merk op dat het feit dat hier 1 september 2005 wordt gebruikt feitelijk niet relevant is! De *phase* is alleen aanwezig omdat het tijdstip 08:00 moet worden doorgegeven en dient dus als een prototype van zo'n tijdstip. Daarbij moet wel een datum worden vermeld, omdat het doorgeven van een los tijdstip in HL7 versie 3 (datatype TS) niet mogelijk is! Er had dus ook `<center value='198812040800'>` kunnen staan en dan zou de verwerkende software daar exact dezelfde conclusie uit moeten trekken (elke dag om 08:00). Merk ook op dat *phase* altijd de vorm van een interval heeft (datatype IVL_TS). Als dus één enkel tijdstip (of één enkele dag) moet worden aangeduid, dan kan dat het beste gebeuren door het element `<center>` van IVL_TS toe te passen. Daarmee wordt het interval in feite gereduceerd tot een tijdstip, maar met behoud van de structuur van IVL.

Elke dag om 8:00, gedurende 10 minuten

```
<comp xsi:type="PIVL_TS">
  <phase>
    <low value="200509010800"/>
    <width value="10" unit="min"/>
  </phase>
  <period value="1" unit="d"/>
</comp>
```

Het enige verschil met het voorgaande voorbeeld is dat de *phase* nu een 'echt' interval is i.p.v. een enkelvoudig tijdstip. Dit wordt bijv. gebruikt als een medicatietoediening, een fysiotherapiebehandeling of een andere activiteit gedurende een bepaalde tijd moet worden uitgevoerd. Dit kan ook voorkomen als het tijdstip feitelijk niet relevant is:

Elke dag, gedurende 10 minuten

```
<comp xsi:type="PIVL_TS">
  <phase>
    <width value="10" unit="min"/>
  </phase>
  <period value="1" unit="d"/>
</comp>
```

In dit voorbeeld is van de *phase* alleen nog maar de duur (*width*) relevant.

@alignment ..... *uitgelijnd op*

Het attribuut *alignment* wordt gebruikt om aan te geven welk aspect van de *phase* (het basisinterval) relevant is voor de het bepalen van het herhaalpatroon. Dat klinkt in eerste instantie zeer verwarrend, maar het geeft de mogelijkheid om vrij eenvoudig herhaalpatronen als 'elke maandag' of 'elke 14^e van de maand' of 'elke 2 mei' aan te duiden.

XML-voorbeelden

Elke maandag

```
<effectiveTime xsi :type="PIVL_TS" alignment='DW'>
  <phase>
    <center value=' 20050829' />
  </phase>
  <period value="1" unit="wk"/>
</effectiveTime>
```

De *alignment* 'DW' geeft hier aan dat het relevante aspect van de aangeduide *phase* de 'day of the week' is. Aangezien 29/8/2005 een maandag was, staat hier dus niets anders dan 'elke maandag'. Zoals eerder vermeld is de precieze waarde van *phase* niet relevant.

De geldige *alignment* varianten bij PIVL_TS zijn voor Nederland beperkt tot:

Domain CalendarCycle:		
Name	code	description
day of the week	DW	elke maandag, dinsdag, woensdag, ...
day of the month	DM	elke 1e, 2e, 3e, 4e, ... van de maand
day of the year	DY	elke 1-1, 2-1, 3-1, 4-1, ... van het jaar

Merk op dat het dus alleen zin heeft om een *alignment* mee te geven als de *phase* de vorm heeft van een enkelvoudig tijdstip of van een interval dat binnen één dag valt.

Elke 15e van de maand

```
<effectiveTime xsi :type="PIVL_TS" alignment='DM' >
  <phase>
    <center value='20050915' />
  </phase>
  <period value="1" unit="mo"/>
</effectiveTime>
```

Elke 1-3 en 1-8, van 14:00 tot 16:00

```
<effectiveTime xsi :type="SXPR_TS">
  <comp xsi :type="PIVL_TS" alignment='DY' >
    <phase>
      <low value='200503011400' />
      <width value='2' unit='h' />
    </phase>
    <period value="1" unit="a"/>
  </comp>
  <comp xsi :type="PIVL_TS" operator='I' alignment='DY' >
    <phase>
      <low value='200508011400' />
      <width value='2' unit='h' />
    </phase>
    <period value="1" unit="a"/>
  </comp>
</effectiveTime>
```

@institutionSpecified .....stiptheidsindicator

Het attribuut *institutionSpecified* is bedoeld om aan te geven of de herhalende periode die door het PIVL datatype wordt aangeduid een 'harde' of 'zachte' tijdspecificatie is. Dat wil zeggen: mag de ontvanger bij een aanduiding van '3x per dag' zelf bepalen op welke tijdstippen de activiteit plaatsvindt of moet dit exact elke 8 uur (gelijke delen) gebeuren.

Er zijn drie redenen waarom dit attribuut vooralsnog in Nederland **niet gebruikt** wordt:

- Er bestaat nog de nodige discussie over de juiste interpretatie van dit attribuut.
- De naam is slecht gekozen, omdat hetzelfde fenomeen zich net zo goed voordoet bij bijv. ambulante medicatievoorschriften. In dat geval betekent *institutionSpecified* 'door de patiënt met gezond verstand te bepalen'.

<period>..... herhaalperiode

Het element *period* is **verplicht** aanwezig in elk berichtelement van datatype PIVL en geeft daarin aan wat de herhaalperiode is van de activiteit waarop het betrekking heeft.

De *period* heeft zelf het datatype PQ (*Physical Quantity*), met de beperking dat alleen aanduidingen van een **tijdsduur** mogen worden gebruikt. Het formaat is dus altijd:

<period value=[aantal] unit=[tijdseenheid]/>

De volgende tijdseenheden (conform UCUM) moeten daarbij altijd ondersteund worden:

name	unit	defined as
second	s	SI-eenheid "the duration of 9,192,631,770 periods of the radiation corresponding to the transition between the two hyperfine levels of the ground state of the caesium-133 atom at zero kelvins"
minute	min	60 s
hour	h	60 min
day	d	24 h
week	wk	7 d
year	a	365.25 d (zie noot)
month	mo	1 a/12

Noot: Merk op dat de definitie van het jaar (unit 'a', afgeleid van 'annum') gebaseerd is op de zogenaamde Juliaanse kalender (met een jaar van exact 365.25 dagen). Daar waar het belangrijk is dat een activiteit altijd op dezelfde dag van de maand of van het jaar valt, zal het alignment attribuut gebruikt worden, zodat geen misverstanden ontstaan.

In het simpelste geval kan op deze manier bijv. worden aangeduid dat een activiteit (bijv. het toedienen van medicatie) elke 2 uur moet worden uitgevoerd. Dit gebeurt zo:

XML-voorbeelden

Elke 2 uur

```
<comp xsi:type="PIVL_TS">
  <period value="2" unit="h"/>
</comp>
```

Bij medicatievoorschriften is het gebruikelijk om bijv. '3x per dag' aan te geven als frequentie voor de toediening. Dit kan binnen PIVL op twee manieren worden uitgedrukt:

3x per dag, in dagen

```
<comp xsi:type="PIVL_TS">
  <period value="0.3333" unit="d"/>
</comp>
```

3x per dag, in uren

```
<comp xsi:type="PIVL_TS">
  <period value="8" unit="h"/>
</comp>
```

In het tweede geval wordt dus omgerekend o.b.v. $1 \text{ d} = 24 \text{ h}$. Omdat in het PIVL datatype **geen frequentie, maar een herhaalperiode** wordt toegepast, is '3x per dag' alleen in gehele getallen uit te drukken als 'elke 8 uur'. Gevoelsmatig klinkt dat laatste strikter, maar wiskundig zijn de twee aanduidingen op afronding na equivalent.

Omdat de beide aanduidingen (o.b.v. dagen resp. uren) vergelijkbaar zijn, moet elke ontvangende applicatie in staat zijn om ze beide te verwerken. Binnen de verwerkende applicatie moeten ze leiden tot exact **dezelfde interpretatie**. Dit is nog niet triviaal, omdat de weergave in dagen (met een fractie) tot afrondingsfouten kan leiden. Waarschijnlijk is het dus nodig om deze 'hard' te herkennen en om te zetten naar de interne weergave.

Een zendend systeem mag zelf bepalen welke methode de voorkeur heeft. Als richtlijn geldt wel dat bij een niet-gehele *value* (zoals 0.3333 hierboven) er **maximaal 4 relevante decimalen na de punt** worden doorgegeven.

Een vergelijkbaar fenomeen doet zich voor bij herhaalperiodes van meer dan één dag:

1x per 2 dagen

```
<comp xsi:type="PIVL_TS">
  <period value="2" unit="d"/>
</comp>
```

Deze situatie is eenvoudig, maar lastiger wordt het bij '3x per week' (op twee manieren):

3x per week, in weken

```
<comp xsi:type="PIVL_TS">
  <period value="0.3333" unit="wk"/>
</comp>
```

3x per week, in dagen

```
<comp xsi:type="PIVL_TS">
  <period value="2.3333" unit="d"/>
</comp>
```

Ook hier is het mogelijk om dit om te werken naar een geheel getal, maar dan moet worden gewisseld naar 'h' als eenheid. De keuze is ook hier aan het zendende systeem, maar elk ontvangend systeem moet in staat zijn om alle drie de varianten te verwerken.

3x per week, in uren

```
<comp xsi:type="PIVL_TS">
  <period value="56" unit="h"/>
</comp>
```

Het is ook mogelijk dat een frequentie wordt aangeduid als '2x per maand'. Daarbij moet worden aangetekend dat dit geen exacte aanduiding is (door het wisselende aantal dagen per kalendermaand), maar binnen PIVL kan het worden uitgedrukt op de volgende wijze:

2x per maand

```
<comp xsi:type="PIVL_TS">
  <period value="0.5" unit="mo"/>
</comp>
```

Of als de frequentie wordt aangeduid als '3x per jaar'

```
<comp xsi:type="PIVL_TS">
  <period value="0.3333" unit="a"/>
</comp>
```


Merk op dat omrekenen van maanden of jaren naar dagen of weken niet wenselijk is, omdat dit onhandige waarden zal opleveren (als de exacte omrekenfactoren worden toegepast) of zelfs tot een andere interpretatie zal leiden (als bijv. 1 mo = 30 d of 1 mo = 4 wk als factor wordt gehanteerd).

Het is echter wel toegestaan om te rekenen tussen jaren en maanden onderling. Het voorgaande voorbeeld zou dan ook kunnen worden uitgedrukt met de volgende PIVL:

3x per jaar, in maanden

```
<comp xsi:type="PIVL_TS">
  <period value="4" unit="mo"/>
</comp>
```

Hier wordt dus gebruik gemaakt van de omrekenfactor $1 \text{ mo} = 1 \text{ a}/12$. Feit is dat dit een minder 'harde' omrekenfactor is dan degene tussen seconden, minuten, uren en weken.

Dit levert de volgende tabel op met omrekeningen die moeten worden ondersteund:

unit	s	min	h	d	wk	mo	a
unit							
s	X	X	+	+	+		
min	X	X	X	+	+		
h	+	X	X	X	+		

d	+	+	X	X	X		
wk	+	+	+	X	X		
mo						X	+
a						+	X

De "X" in deze tabel geven omrekeningen aan die door alle ontvangende systemen moeten worden ondersteund. De "+" geven omrekeningen aan die bij voorkeur moeten worden ondersteund. De niet gevulde cellen duiden op omrekeningen (van verzonden informatie naar opgeslagen interpretatie of andersom) die niet mogen plaatsvinden.

Vanaf de volgende release van de HL7v3 Data Type specification wordt het ook mogelijk om naast <period> een element <frequency> te gebruiken in PIVL. Op dat moment kunnen bovenstaande voorbeelden exact conform de intentie worden doorgegeven (waardoor bijv. het verschil tussen 3x per dag en 1x per 8 uur expliciet gemaakt kan worden).

ALGEMENE VOORBEELDEN

Om het gecombineerde gebruik van *phase* en *period* toe te lichten, worden hieronder nog enige voorbeelden gegeven waarbij er sprake is van een periodieke activiteit (bijv. een bepaalde medicatietoediening), die een vast ijkpunt en/of een vaste tijdsduur heeft. Meestal zal dit dan voorkomen in combinatie met een SXPR component die het interval aangeeft waarbinnen de activiteit plaatsvindt. De volledige *effectiveTime* wordt dan:

XML-voorbeelden

3x per dag, telkens om 06:00, 14:00 en 22:00,
gedurende 30 min., vanaf 2 sept. 2005 om 14:00

```
<effectiveTime xsi:type="SXPR_TS">
  <comp xsi:type="IVL_TS">
    <low value="200509021400"/>
  </comp>
  <comp xsi:type="PIVL_TS" operator="A">
    <phase>
      <low value="200509022200"/>
      <width value="30" unit="min"/>
    </phase>
    <period value="0.3333" unit="d"/>
  </comp>
</comp>
```

De PIVL component krijgt hier de operator "A", omdat de doorsnede genomen moet worden met het interval dat daarboven al in de IVL_TS is aangeduid ('vanaf 2-9-2005'). Merk op dat het feitelijke tijdstip in de *phase* component van de PIVL niet relevant is, d.w.z. het doet alleen dienst als ijkpunt voor de *period*, maar is verder willekeurig. Er staat op deze manier '3x per dag, gedurende 30 min.', maar daarbij wordt wel aangegeven dat deze herhaling steeds op 14:00, 22:00 en 06:00 moet vallen (aangezien 22:00 als ijkpunt voor de herhaling wordt gegeven). In combinatie met het interval erboven, levert dat de volgende momenten op waarop de activiteit moet plaatsvinden:
2 sept. 2005 om 14:00 (ook al ligt dit vóór het ijkpunt)
2 sept. 2005 om 22:00 (dit is 'toevallig' het ijkpunt)
3 sept. 2005 om 06:00
.... (en zo verder om de 8 uur)

Merk op dat als de duur van de activiteit niet relevant (of niet bekend) was geweest, de component *width* van de *phase* gewoon afwezig had kunnen blijven. Als zelfs de begintijd niet relevant (of niet bekend) was geweest, dan was de hele *phase* niet nodig geweest. Dit zou de onderstaande PIVL componenten in het eerdergenoemde voorbeeld opleveren:

3x per dag, telkens om 06:00, 14:00 en 22:00

```
<comp xsi:type="PIVL_TS" operator="A">
  <phase>
```

```

    <low value="200509022200"/>
  </phase>
  <period value="0.3333" unit="d"/>
</comp>

```

3x per dag

```

<comp xsi:type="PIVL_TS" operator="A">
  <period value="0.3333" unit="d"/>
</comp>

```

Vervolgens een vergelijkbaar voorbeeld met een herhaling op twee vaste weekdays: Elke ma en vr, om 13:00, gedurende 4 uur, tijdens sept. 2005

```

<effectiveTime xsi :type="SXPR_TS">
  <comp xsi:type="IVL_TS">
    <low value="20050901"/>
    <high value="20050930"/>
  </comp>
  <comp xsi:type="SXPR_TS" operator="A">
    <comp xsi:type="PIVL_TS" alignment="DW">
      <phase>
        <low value="200508291300"/>
        <width value="4" unit="h"/>
      </phase>
      <period value="1" unit="wk"/>
    </comp>
    <comp xsi:type="PIVL_TS" operator="I" alignment="DW">
      <phase>
        <low value="200509021300"/>
        <width value="4" unit="h"/>
      </phase>
      <period value="1" unit="wk"/>
    </comp>
  </comp>
</comp>

```

Merk op dat hier twee PIVL componenten worden gedefinieerd, die met elkaar verenigd worden (operator "I"). Gezamenlijk wordt deze subset weer doorsneden (operator "A") met het interval dat erboven is vastgelegd ('de maand september'). Dit is een voorbeeld van geneste toepassing van het datatype SXPR.

Merk tevens op dat het basisinterval van de eerste PIVL (voor de herhaling op maandag) niet eens binnen het interval ligt waarmee doorsneden wordt (29-8 wordt nl. als ijkpunt gebruikt). De relevante aspecten van het ijkpunt zijn alleen de weekday (door de combinatie met de *alignment* op "DW") en het begintijdstip (vanaf 13:00). Met andere woorden: de PIVL beschrijft in feite **elke maandag tussen 13:00 en 17:00**, van het oneindige verleden tot in de oneindige toekomst. De doorsnede zorgt voor de inperking.

Al met al levert dit de volgende lijst met door deze structuur gedefinieerde momenten:

2 sept. 2005 om 13:00 (de eerste vrijdag van september 2005)
5 sept. 2005 om 13:00 (de eerste maandag van september 2005)
9 sept. 2005 om 13:00 (de tweede vrijdag van september 2005)
....
26 sept. 2005 om 13:00 (de laatste maandag van september 2005)
30 sept. 2005 om 13:00 (de laatste vrijdag van september 2005)

Tenslotte een voorbeeld waarin een bepaald interval periodiek wordt uitgesloten:

Pilschema: 21 dagen wel, 7 dagen niet, 1x per dag om 09:00

```
<effectiveTime xsi:type="SXPR_TS">
  <comp xsi:type="IVL_TS">
    <low value="20050901"/>
    <high value="20051130"/>
  </comp>
  <comp xsi:type="SXPR_TS" operator="A">
    <comp xsi:type="PIVL_TS">
      <phase>
        <low value="200509010900"/>
      </phase>
      <period value="1" unit="d"/>
    </comp>
    <comp xsi:type="PIVL_TS" operator="E">
      <phase>
        <low value="20050922"/>
        <width value="7" unit="d"/>
      </phase>
      <period value="28" unit="d"/>
    </comp>
  </comp>
</comp>
```

Ook hier worden twee PIVL componenten gedefinieerd, waarbij het verschil tussen de eerste en de tweede component wordt bepaald (de tweede wordt als het ware afgetrokken van de eerste). Gezamenlijk wordt deze subset weer doorsneden (operator "A") met het interval dat erboven is vastgelegd ('de maanden september t/m november').

Het effect is dat een herhalend patroon ontstaat met de volgende structuur:

3 weken met dagelijks gebruik om 09:00	01-09-2005 t/m 21-09-2005
1 week zonder gebruik	22-09-2005 t/m 28-09-2005
3 weken met dagelijks gebruik om 09:00	29-09-2005 t/m 20-10-2005
1 week zonder gebruik	21-10-2005 t/m 27-10-2005
3 weken met dagelijks gebruik om 09:00	28-10-2005 t/m 17-11-2005
1 week zonder gebruik	18-11-2005 t/m 24-11-2005
6 dagen met dagelijks gebruik om 09:00	25-11-2005 t/m 30-11-2005

De dagelijkse toediening wordt bepaald door de *period* in de eerste PIVL. De week zonder toediening wordt bepaald door de tweede PIVL, met een *phase* van 7 dagen, herhalend per *period* van 28 dagen, die wordt uitgesloten binnen het patroon van de eerste PIVL.

Merk op dat het wel degelijk relevant is welke datum als begindatum van de *phase* in de tweede PIVL wordt gekozen. Deze moet nl. zodanig samenhangen met de **begindatum van het interval** (niet per se met die van de *phase* in de eerste PIVL!) dat de periode zonder gebruik steeds in de 4^e week valt (dus na een periode van 3 weken met gebruik).

7 CMET's

7	CMET's	109
7.1	Inleiding	110
7.2	Algemene beschrijving van CMET varianten	110
7.3	R_Patient NL (patiënt)	112
7.3.1	Functie	112
7.3.2	Informatiemodel R_Patient NL [universal] (COCT_RM050000NL)	113
7.3.3	Informatiemodel R_Patient NL [identified] (COCT_RM050001NL)	124
7.4	E_Person NL (persoon)	125
7.4.1	Functie	125
7.4.2	Informatiemodel E_Person NL [universal]	126
7.4.3	Klasse Person (Persoon)	128
7.4.4	Klasse Employment (Beroep)	137
7.4.5	Klasse ContactParty (Contactperso[o]n[en])	139
7.4.6	Klasse PatientOfOtherProvider (Relatie met huisarts/andere zorgverlener)	141
7.4.7	Klasse Birthplace (Geboorteplaats)	145
7.5	R_AssignedPerson (zorgmedewerker)	147
7.5.1	Identified	148
7.5.2	Identified/Confirmable	149
7.5.3	Universal (NL variant)	151
7.6	R_AssignedOrganization (zorginstelling)	153
7.6.1	Identified	153
7.6.2	Identified/confirmable	153
7.6.3	Universal	155
7.7	R_AssignedDevice (apparaat)	157
7.8	R_AssignedEntity ("verantwoordelijke")	159
7.9	E_Organization (organisatie)	160
7.9.1	Identified	160
7.9.2	Identified/Confirmable	161
7.9.3	Universal	162
7.10	E_Place (plaats)	163
7.11	R_LocationLocatedEntity (locatie)	164
7.11.1	Universal	164
7.11.2	Identified	164

7.1 Inleiding

Common Message Element Types (CMET's) zijn herbruikbare informatiemodellen (en daaruit afgeleide berichtsegmenten), die binnen HL7 versie 3 worden gebruikt om tussen berichten onderling een (interne) vorm van standaardisatie te bereiken. Door immers in alle berichten dezelfde specificaties te gebruiken voor bepaalde terugkerende onderdelen, zoals de patiënt, de zorgverlener en de zorginstelling, ontstaan de volgende voordelen:

- Er wordt geen tijd verspild aan het praten over steeds dezelfde zaken (efficiency).
- Ontwikkeling van CMET's kan aan deskundigen worden overgelaten (specialisatie).
- Software die HL7 berichten genereert of verwerkt kan hiervoor steeds dezelfde basisfunctie gebruiken, ongeacht de berichtcontext waarin de CMET voorkomt.

CMET's zijn in feite R-MIMs, net zoals die voor volledige HL7 berichten gebruikt worden, maar fungeren als **bouwstenen** voor de berichtmodellen waarin ze gebruikt worden. In die zin lijken ze meer op de datatypes die elders in dit document beschreven worden, omdat ze herbruikbare, afgebakende gegevensstructuren beschrijven. Elke CMET heeft z'n eigen **XML-schema**, waaraan wordt gerefereerd vanuit de schema's voor berichten.

7.2 Algemene beschrijving van CMET varianten

De meeste CMET's komen in meerdere varianten voor. Deze zogenaamde 'flavors' (smaken) worden toegepast afhankelijk van de informatiebehoefte in een bepaalde context. De voornaamste verschillen zitten in de 'rijkheid' aan gegevens in de CMET. In het algemeen komen vier verschillende varianten van de meeste CMET's voor:

[Universal]

Deze variant wordt gebruikt tussen zogenaamde 'loosely coupled systems', d.w.z. systemen die geen toegang hebben tot een gemeenschappelijk of gesynchroniseerd stambestand (bijv. van patiënten of zorgverleners). In deze versie van de CMET kunnen alle relevante gegevens van het betreffende object worden benoemd. Alle andere CMET varianten zijn dan ook restricties (deelverzamelingen) op dit universele informatiemodel.

[Identified]

Deze variant wordt gebruikt tussen zogenaamde 'tightly coupled systems', die volledig blind kunnen varen op het uitwisselen van een gemeenschappelijke identificatie voor het betreffende object (de 'instance identifier'). Binnen één zorginstelling is dit sowieso vaak voldoende, maar bij gebruik van landelijke identificatiesystemen, zoals AGB-Z of UZI voor zorgverleners en BSN voor patiënten, geldt dit in principe ook op landelijke schaal.

[Identified-Confirmable]

Deze variant is een tussenvorm van Universal en Identified, waarbij naast de identifier ook precies voldoende gegevens beschikbaar zijn om de identifier te kunnen verifiëren. Op deze manier kan de ontvanger de gegevens controleren met die in de eigen database. Wat er gebeurt als er verschillen zijn, hangt sterk af van de context van het bericht.

[Contact]

Deze variant wordt gebruikt in situaties waarbij het vooral belangrijk is om contact met de betreffende persoon of instantie te kunnen opnemen. Dat wil zeggen dat de nadruk ligt op adres- en telecommunicatiegegevens, incl. die van eventuele contactpersonen.

In Nederland zullen niet alle varianten gebruikt worden. Binnen elk bericht zal worden bekeken welke informatiebehoefte in de betreffende context moet worden vervuld.

7.3 R_Patient NL (patiënt)

7.3.1 Functie

De CMET *R_Patient* vormt een standaardberichtelement voor het uitwisselen van **administratieve patiëntgegevens**. Deze worden vaak aangeduid als N.A.W. (Naam Adres Woonplaats) gegevens, hoewel die term niet de hele lading dekt. Ook geboortedatum, geslacht, telefoonnummers etc. maken bijvoorbeeld deel uit van *R_Patient*.

De CMET *R_Patient* komt (in één van de mogelijke varianten) voor in de meeste HL7 versie 3 berichten, doordat het de universele manier is om de patiënt (die tenslotte meestal centraal staat) te identificeren en/of te beschrijven binnen alle domeinen.

Het is belangrijk om op te merken dat een patiënt in de context van HL7 versie 3 altijd betrekking heeft op een persoon (of ander levend wezen) als **ontvanger van zorg**. In principe is dit een 'rol' die gespeeld wordt in de context van een bepaalde zorginstelling. Op die manier wordt er onderscheid gemaakt tussen de persoon (met vaste persoonsgegevens) en diens rol als patiënt, met patiëntgegevens die in principe kunnen wisselen per zorginstelling. In de praktijk worden deze gegevens meestal gezamenlijk verzonden.

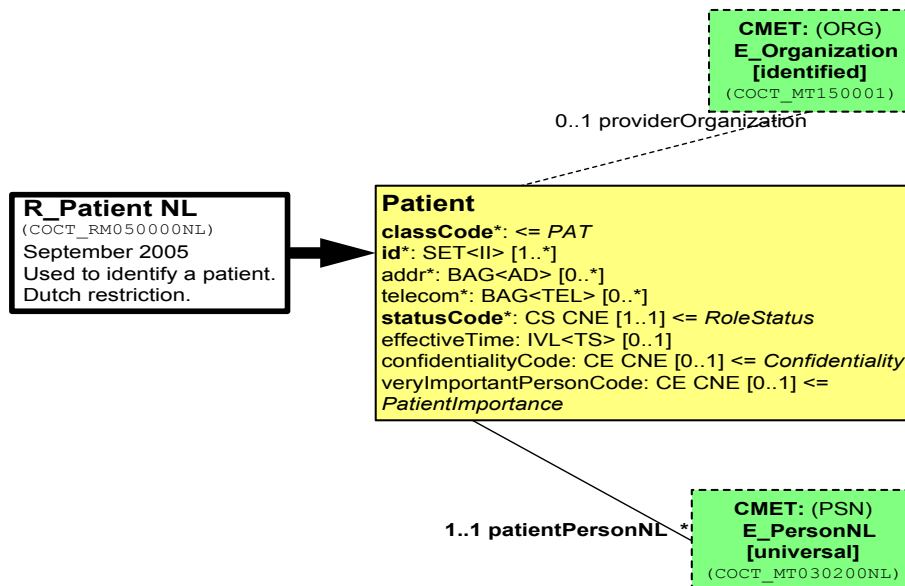
De verschillende 'smaken' van de CMET worden als volgt gebruikt:

- *R_Patient* [universal] doorgeven van algemene patiëntgegevens
- *R_Patient* [identified] identificatie van de patiënt o.b.v. nummer
- *R_Patient* [identified-confirmable] patiëntidentificatie met controlegegevens

In de volgende secties wordt een beschrijving gegeven van *R_Patient* [universal], waarna van de andere varianten de verschillen met de [universal] variant worden beschreven .

7.3.2 Informatiemodel R_Patient NL [universal] (COCT_RM050000NL)

De CMET *R_Patient [universal]* bevat de volgende gegevensklassen:

Patient	Patiëntgegevens (in de context van een zorginstelling)
CMET E_Person NL [universal]	Persoonsgegevens (onafhankelijk van de zorginstelling) (in het NL model worden dieren als patiënt nog uitgesloten)
CMET E_Organization [identified]	Zorginstelling waarbij de persoon als patiënt bekend is (in het NL model wordt alleen het instellingsnummer gebruikt)

Belangrijk kenmerk is dus dat een **patiënt** altijd een **persoon** is (dieren worden nog buiten beschouwing gelaten) en in de context van een bepaalde organisatie (potentieel) zorg ontvangt. Die organisatie zal meestal een zorginstelling zijn, waarbij de unieke identifier (*id*) van de patiënt zowel een lokaal als een landelijk nummer (BSN) kan zijn.

Patient	Patiëntgegevens
----------------	------------------------

De klasse *Patient* heeft de volgende kenmerken:

classCode	PAT (Patient) Een persoon in de rol van patiënt (in de context van een zorginstelling)
id	Patiëntidentificatie(s)
addr	Woon/verblijfadres(sen)
telecom	Communicatieaanduiding(en)
statusCode	Status van de patiëntregistratie
effectiveTime	Geldigheidsinterval
confidentialityCode	Vertrouwelijkheidsaanduiding
veryImportantPersonCode	VIP aanduiding

De klasse *Patient* heeft de volgende associaties:

1..1 patientPerson	Persoonsgegevens (onafhankelijk van de zorginstelling)
0..1 providerOrganization	Zorginstelling waarbij de persoon als patiënt bekend is

Voor een toelichting op deze associaties wordt verwezen naar de betreffende CMET's.

Patient.id..... *Patiëntidentificatie(s)*

SET<II> [1..*]

Het element *<Patient><id>* is **verplicht gevuld** binnen *R_Patient* en bevat **één of meer** patiëntnummers, d.w.z. *instance identifiers* die de patiënt onderscheiden van andere (potentiële) zorgontvangers. Deze identificatie kan een nummer zijn dat lokaal binnen een zorginstelling is gegenereerd, maar het mag ook een regionaal of landelijk nummer zijn (vanaf 1/6/2008 is het BSN als landelijk nummer beschikbaar). De gehanteerde identificaties hangen af van de context waarin de CMET wordt toegepast.

De identificatie van een patiënt moet zodanig worden doorgegeven dat deze ondubbelzinnig is voor de ontvangende applicatie. Het datatype *II (Instance Identifier)* garandeert dit door naast de *extension* van de identifier (het feitelijke nummer) ook de *root* door te geven, die het betreffende identificatiesysteem (en dus de combinatie) uniek aanduidt.

In principe zullen meestal twee soorten patiëntidentificaties gebruikt worden:

- **lokale nummers van de zorginstelling**, meestal gegenereerd door het primaire informatiesysteem (het 'XIS') van de betreffende zorginstelling;
- **het landelijke Burgerservicenummer**, zoals deze elektronisch opvraagbaar is bij de Sectorale Berichten Voorziening voor de Zorg ([SBV-Z](#)) of via het LSP.

Hieronder wordt voor beide situaties beschreven hoe het element *id* gevuld zal worden.

Het zal binnen Nederland binnenkort waarschijnlijk zo zijn (zodra het BSN is ingeburgerd) dat in ieder geval het BSN wordt doorgegeven als patiëntidentificatie, met daarnaast eventueel het eigen (lokale) patiëntnummer.

Lokaal patiëntnummer

Dit is dus bijv. het nummer dat door het ZIS van een ziekenhuis, het HIS van een huisarts of het AIS van een apotheek is uitgegeven. Om mogelijk te maken dat elke *id* van een patiënt **universeel uniek** is, wordt in het datatype *II* gebruik gemaakt van een *OID (object identifier)* o.b.v. de zorginstelling waarbinnen het nummer is uitgegeven:

root = OID o.b.v. de betreffende zorginstelling (zie de voorbeelden hieronder)
extension = lokaal referentienummer van patiënt (uniek binnen deze zorginstelling)

De *root* wordt dan samengesteld door de zorginstelling te identificeren en op basis hiervan het patiëntidentificatiesysteem daarbinnen te benoemen. Zorginstellingen (en zorgverleners) worden in Nederland meestal aangeduid d.m.v. het AGB-Z nummer, hetgeen leidt tot de volgende opbouw van de *root* (afhankelijk van het instellingstype):

Binnen een ziekenhuis:

OID segment	betekenis
2.16.840.1.113883.2.4	HL7 Nederland
.6.1	AGB-Z
.6010756	AGB-Z nummer van het ziekenhuis waarbinnen het nummer is uitgedeeld (zonder de voorloopnul !)
.1	Het ZIS binnen het betreffende ziekenhuis
.1	Patiëntnr. als identificatiesysteem binnen het ZIS

Binnen een huisartsenpraktijk:

OID segment	betekenis
2.16.840.1.113883.2.4	HL7 Nederland
.6.1	AGB-Z
.1042461	AGB-Z nr. van de huisartsenpraktijk waarbinnen het nummer is uitgedeeld (zonder de voorloopnul !)
.1	Het HIS binnen de betreffende huisartsenpraktijk
.1	Patiëntnr. als identificatiesysteem binnen het HIS

Binnen een openbare apotheek:

OID segment	betekenis
2.16.840.1.113883.2.4	HL7 Nederland
.6.1	AGB-Z
.2004321	AGB-Z nr. van de openbare apotheek waarbinnen het nummer is uitgedeeld (zonder de voorloopnul !)
.1	Het AIS binnen de betreffende openbare apotheek
.1	Patiëntnr. als identificatiesysteem binnen het AIS

Als bijv. een ziekenhuis koppelingen onderhoudt met lokale openbare apotheken, waarbij het lokale patiëntnummer, zoals gebruikt in deze apotheken, wordt bijgehouden in een kruistabel (dus gekoppeld aan het lokale patiëntnummer van het ziekenhuis zelf, of aan het BSN), dan moet het ziekenhuis de volledige instance identifier van het patiëntnummer van de apotheek gebruiken wanneer het met de apotheek communiceert. Desondanks blijft het ziekenhuis de 'scoper' van de gebruikte patiëntrol.

Nu binnenkort de UZI passen en bijbehorende nummers in gebruik genomen worden in Nederland, ontstaat daarmee ook een nieuw systeem voor het identificeren van zorgverleners én zorginstellingen. Zorginstellingen kunnen dan nl. geïdentificeerd worden op basis van het UZI abonneeregister, waarin alle instanties die UZI passen hebben aangevraagd worden bijgehouden.

Het bovenstaande principe voor de root OID van lokale patiëntnummers (en andere lokale identificatiesystemen) blijft echter volledig intact, alleen neemt het UZI abonneenummer de functie van het AGB-Z nummer over.

De OID voor UZI abonneenummers is **2.16.528.1.1007.3.3** (dus niet onder de HL7 Nederland tak) en UZI abonneenummers zelf zijn 8-cijferig. De OID voor lokale patiëntnummers binnen een ziekenhuis kan dan bijv. worden: **2.16.528.1.1007.3.3.1234567.1.1** voor een ziekenhuis met als UZI abonneenummer **01234567** (ook hier worden voorloopnullen verwijderd).

In feite bestaan er geen regels voor de opbouw van *root* OID's (de segmenten zijn betekenisloos), zolang maar de garantie bestaat dat de *extension* er een unieke context mee

verkrijgt. Bovenstaande methode wordt echter sterk geadviseerd bij het doorgeven van lokale patiëntnummers, om te zorgen voor uniforme toepassing binnen Nederland.

Burger Service Nummer

In alle berichten die worden uitgewisseld via de landelijke infrastructuur (AORTA), zal in Nederland gebruik moeten worden gemaakt van het Burger Service Nummer als primaire patiëntidentificatie. Voor het systeem van Burger Service Nummers is een vaste *OID (object identifier)* vastgelegd, zodat patiëntnummers altijd als BSN herkenbaar zijn.

De OID voor Burger Service Nummers is: 2.16.840.1.113883.2.4.6.3. Aan deze *root* van de *instance identifier* is een patiëntnummer dus altijd herkenbaar als BSN.

Aangezien het *id* element herhalend mag voorkomen binnen de R_Patient CMET, is het zonder meer toegestaan om naast het BSN van de patiënt óók een lokaal gegenereerd patiëntnummer door te geven. Dit gaat niet op als het patiëntnummer bijv. als parameter voor een query naar het LSP fungeert, maar wel in alle gevallen waarin de R_Patient CMET wordt gebruikt.

Burgerservicenummers zijn altijd 9-cijferig (evt. incl. voorloophnullen) en hebben op de laatste positie een controlecijfer op basis van een modulo-11 proef. Vanzelfsprekend moet ook dit controlecijfer worden doorgegeven.

XML-voorbeeld 1

Een patiënt is binnen het ziekenhuis met AGB-Z nummer 06010756 bekend onder het intern gegenereerde nummer 120267BA501. De *Patient.id* wordt als volgt doorgegeven:

```
<id extension="120267BA501"
  root="2.16.840.1.113883.2.4.6.1.6010756.1.1"/>
```

Noot 1: Merk op dat de *extension* niet per sé numeriek hoeft te zijn, maar ook **letters** mag bevatten. De *extension* moet worden weergegeven exact zoals in het bronsysteem.
Noot 2: Merk op dat de AGB-Z nummerreeks voor ziekenhuizen altijd begint met '06'. De **voorloophnul** vervalt altijd binnen de *OID* van de *root* (algemene regel bij *OID* gebruik).

XML-voorbeeld 2

Een patiënt is binnen de huisartsenpraktijk met AGB-Z nummer 01042461 bekend onder het intern gegenereerde nummer 018793. De *Patient.id* wordt als volgt doorgegeven:

```
<id extension="018793"
  root="2.16.840.1.113883.2.4.6.1.1042461.1.1"/>
```

Noot 1: Merk op dat eventuele voorloophnullen in de *extension* mogen, en zelfs **moeten**, blijven staan, indien deze binnen het bronsysteem ook als zodanig gebruikt worden.

XML-voorbeeld 3

Een patiënt heeft Burger Service Nummer 012345672.

```
<id extension="012345672"
```

```
root="2.16.840.1.113883.2.4.6.3"/>
```

XML-voorbeeld 4

Een patiënt heeft Burger Service Nummer 012345672, maar wordt binnen een ziekenhuis ook nog aangeduid met het intern (binnen het ZIS) gegenereerde nummer 0006756420.

```
<id extension="012345672"  
  root="2.16.840.1.113883.2.4.6.3"/>  
<id extension="0006756420"  
  root="2.16.840.1.113883.2.4.6.1.6010756.1.1"/>
```

Noot 1: Merk op dat de twee herhalingen van het *id* element gewoon achterelkaar worden weergegeven. Het BSN is voor de ontvanger herkenbaar o.b.v. de *root* OID.

Patient.addr ..... *Woon/verblijfadres(sen)*

BAG<AD> [0..*]

Het element *<Patient><addr>* is **aanwezig indien bekend** in *R_Patient* en bevat **één of meer** actuele adressen van de persoon in diens rol als patiënt. Dit gaat vrijwel altijd om een (t)huisadres, maar kan ook een vakantiewoning of ander tijdelijk adres betreffen.

Het element is *required*, hetgeen betekent dat alle applicaties die de CMET gebruiken dit element **moeten ondersteunen**. Er moet dus een waarde gestuurd kunnen worden als deze bekend is. Een ontvangend systeem moet in staat zijn de waarden op te slaan.

Men kan zich natuurlijk afvragen waarom een adres een patiëntgegeven is en geen vast persoonsgegeven. De redenatie is dat het adres afhankelijk is van de rol van de persoon als patiënt, omdat bijv. een arts een ander adres zal hanteren in zijn rol van patiënt dan in zijn rol van zorgverlener. Ook kan een patiëntadres bijv. van tijdelijke aard zijn i.v.m. medische behandeling.

Het gaat dus om de woon/verblijfadressen van de patiënt, zoals door de zorginstelling gehanteerd binnen de eigen administratie. Zie verder de beschrijving bij het datatype '**AD**'. Als er slechts één (woon)adres van de patiënt bekend is, hetgeen in vrijwel alle informatiesystemen zo is, dan wordt dit meestal aangeduid met 'HP' (Home Primary).

XML-voorbeeld

Een patiënt staat geregistreerd met (woon)adres Dorpsstraat 54, 1024 BB te Purmerend.

```
<addr use="HP">
  <streetName>Dorpsstraat</streetName>
  <houseNumber>54</houseNumber>
  <postalCode>1024 BB</postalCode>
  <city>Purmerend</city>
</addr>
```

Patient.telecom ..... *Communicatieaanduiding(en)*

BAG<TEL> [0..*]

Het element *<Patient><telecom>* is **aanwezig indien bekend** in *R_Patient* en bevat **één of meer** actuele telefoonnummers of andere communicatieaanduidingen die gebruikt kunnen worden om de patiënt te bereiken. Hieronder valt bijv. telefoonnummer thuis, telefoonnummer op het werk, mobiel nummer of fax, maar ook een **e-mail adres!**

Het element is *required*, hetgeen betekent dat alle applicaties die de CMET gebruiken dit element moeten ondersteunen. Er moet dus een waarde gestuurd kunnen worden als deze bekend is. Een ontvangend systeem moet in staat zijn de waarden op te slaan, waarbij het echter mogelijk is dat niet alle communicatieaanduidingen ondersteund worden (zo zal niet in elk systeem specifiek ruimte zijn om een e-mail adres op te slaan).

Binnen het datatype 'TEL' zijn allerlei communicatieaanduidingen mogelijk. Het advies is om binnen *R_Patient* alleen de volgende typen toe te passen:

tel: voor telefoonnummers (inclusief semafoons)

fax: voor faxapparaten

mailto: voor e-mail adressen

Voor de inhoud van de nummers cq. adressen zelf kunnen mogelijk nog nadere conventies worden afgesproken (bijv. m.b.t. landcodes en streepjes in telefoonnummers), maar momenteel is gewoon elke tekst hier geldig.

Het gaat dus om de communicatieaanduidingen van de patiënt, zoals die door de zorginstelling worden gehanteerd binnen de eigen administratie. Zie verder de beschrijving bij het datatype 'TEL'. De meest voorkomende telefoonnummertypen zijn 'HP' (telefoonnummer thuis), 'MC' (mobiel nummer) en 'WP' (telefoonnummer werk).

XML-voorbeeld

Van een patiënt worden diens telefoonnummer thuis, een mobiel nummer en een e-mail adres doorgegeven. Dit levert drie herhalingen op van het element *<Patient><telecom>*:

```
<telecom use="HP" value="tel:0299-955555" />
<telecom use="MC" value="tel:06-98686555" />
<telecom value="mailto:j.jansen@speednet.nl" />
```


Patient.statusCode.....*Status van de patiëntregistratie*
CS [1..1] <= RoleStatus

Het element `<patiënt><statusCode>` is **verplicht gevuld**, maar dit is feitelijk alleen het geval omdat het in de internationale specificaties ook aanwezig moet zijn. Normaal gesproken zal het altijd de waarde **active** hebben, ten teken dat het een patiëntregistratie betreft die actief is binnen de administratie. Als de patiëntregistratie 'vervallen' is (d.w.z. niet meer gebruikt mag worden) dan wordt als *statusCode* **terminated** meegegeven.

Als binnen de patiëntregistratie van een zorginstelling blijkt dat dezelfde persoon meerdere keren als patiënt is ingeschreven, dan is het gebruikelijk dat deze nummers aan elkaar 'gekoppeld' (of 'gelijkgesteld') worden. Daarbij wordt één van de nummers prevalent en de andere nummers vervallen.

Let op: vervallen nummers kunnen **niet in dezelfde Patient klasse** worden meegegeven als het prevalentie nummer, omdat het element `<statusCode>` betrekking heeft op de gehele klasse en niet op afzonderlijke *id* elementen.

De juiste manier om vervallen patiëntregistraties door te geven is d.m.v. de klasse *OtherIDs* binnen de *E_Person* CMET (zie elders in dit document). Deze klasse wordt echter vooralsnog niet toegepast in de Nederlandse situatie.

XML-voorbeeld

Een actieve patiëntregistratie.

```
<statusCode code="active" />
```

Patient.effectiveTime ..... *Geldigheidsinterval*
IVL<TS> [0..1]

Vooralsnog niet gebruiken in de Nederlandse situatie.

Patient.confidentialityCode ..... *Vertrouwelijkheidsaanduiding*
CE CNE [0..1] <= Confidentiality

Dit **optionele** element heeft betrekking op het vertrouwelijkheidsniveau van de betreffende patiëntgegevens. Vooralsnog wordt daarbij slechts gebruik gemaakt van drie codes uit het code system Confidentiality (2.16.840.1.113883.5.25). Zie onderstaande tabel:

Confidentiality [2.16.840.1.113883.5.25]		
Concept Code	Naam	Definitie
N	normal	Normale vertrouwelijkheidsregels (in de context van de gezondheidszorg) zijn van toepassing. Dat wil zeggen dat alleen geautoriseerde personen met een legitieme medische of administratieve reden toegang mogen hebben.
R	restricted	Beperkte toegang, bijv. alleen voor zorgverleners (of daardoor gemandateerde medewerkers) met een actuele behandelrelatie met de patiënt.
V	very restricted	Zeer beperkte toegang, zoals bepaald door de patiënt zelf of diens wettelijke vertegenwoordiger.

De default is 'N', dus als het element niet wordt meegegeven is de toegang 'normaal'.

XML-voorbeeld

De toegang tot de patiëntgegevens is beperkt.

```
<confidentialityCode codeSystem="2.16.840.1.113883.5.25" code="R" />
```

Patient.veryImportantPersonCode.....VIP aanduiding

CE CNE [0..1] <= PatientImportance

Dit **optionele** element heeft betrekking op de aard van de speciale status die de patiënt voor de zorginstelling heeft. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het binnen HL7 gedefiniëerde code system PatientImportance (2.16.840.1.113883.5.1075). Zie tabel:

PatientImportance [2.16.840.1.113883.5.1075]		
Concept Code	Naam	Definitie
BM	Board Member	Lid van de raad van bestuur van de zorginstelling.
DFM	Physician Family Member	Familielid van een lid van de medische staf.
DR	Staff Physician	Lid van de medische staf.
FD	Financial Donor	Financiële donor van de zorginstelling.
FOR	Foreign Dignitary	Buitenlandse hoogwaardigheidsbekleder.
GOVT	Government Dignitary	Hoogwaardigheidsbekleder.
SFM	Staff Family Member	Familielid van een medewerker.
STF	Staff Member	Medewerker van de zorginstelling.
VIP	Very Important Person	Andere VIP.

XML-voorbeeld

De patiënt is een lid van de medische staf.

```
< veryImportantPersonCode  
  codeSystem="2.16.840.1.113883.5.1075" code="DR" />
```

7.3.3 Informatiemodel R_Patient NL [identified] (COCT_RM050001NL)

R_Patient [identified] NL
(COCT_RM050001NL)
September 2005
Used to identify a patient.
Dutch restriction.

Patient
classCode*: <= PAT
id*: SET<II> [1..*]

De *[identified]* variant van de CMET *R_Patient* is een restrictie op de *[universal]* variant, waarin alleen de unieke patiëntidentificatie(s) zijn opgenomen in het informatiemodel. Dit wordt alleen gebruikt om een bij de ontvanger reeds bekende patiënt te identificeren, maar niet om wijzigingen door te geven. Vandaar ook het ontbreken van de statusCode.

De CMET *R_Patient [identified]* bevat de volgende gegevensklassen:

Patient	Patiëntidentificatie
----------------	-----------------------------

De klasse *Patient* heeft de volgende kenmerken:

classCode	PAT (Patient) Een persoon in de rol van patiënt
id	Patiëntidentificatie(s)

Patient.id..... *Patiëntidentificatie(s)*
SET<II> [1..*]

Zie *Patient.id* bij *R_Patient [universal]*.

7.4 E_Person NL (persoon)

7.4.1 Functie

De CMET *E_Person* vormt een standaardberichtelement voor het uitwisselen van **vaste persoonsgegevens**, zoals naam, geboortedatum en geslacht. Deze CMET wordt vooral gebruikt in combinatie met *R_Patient* en *R_AssignedPerson*, waarbinnen *E_Person* een genest onderdeel is voor de vaste persoonsgegevens van de patiënt resp. zorgverlener.

Let op dat in het HL7 versie 3 RIM (*Reference Information Model*), en dus ook in alle daarop gebaseerde informatiemodellen, **het adres en bijv. de telefoonnummers worden beschouwd als kenmerken van de rol die een persoon vervult**, bijv. de rol van patiënt of zorgverlener. Deze kenmerken komen dan ook niet voor in het model van de *E_Person* CMET.

De CMET *E_Person*, althans in de *[universal]* variant (zie hieronder), bevat de meest essentiële vaste persoonsgegevens, aangevuld met de mogelijkheid om diverse andere persoonsgebonden gegevens door te geven (zoals de huisarts en zorgverzekeringen).

Merk op dat het doorgeven van persoonsgegevens (d.m.v. *E_Person*) binnen een bepaald bericht (bijv. een Voorschriftbericht voor medicatie) geen surrogaat mag zijn voor een on-line patiëntkoppeling (zoals vaak met ADT berichten binnen ziekenhuizen wordt gebruikt). **De meegestuurde gegevens zijn alleen geldig in de context van het bericht waarin ze meekomen.** Als er later wijzigingen in de persoonsgegevens van het bronsysteem zijn, worden deze immers niet automatisch bijgewerkt in gekoppelde systemen en ze zijn ook niet apart opvraagbaar.

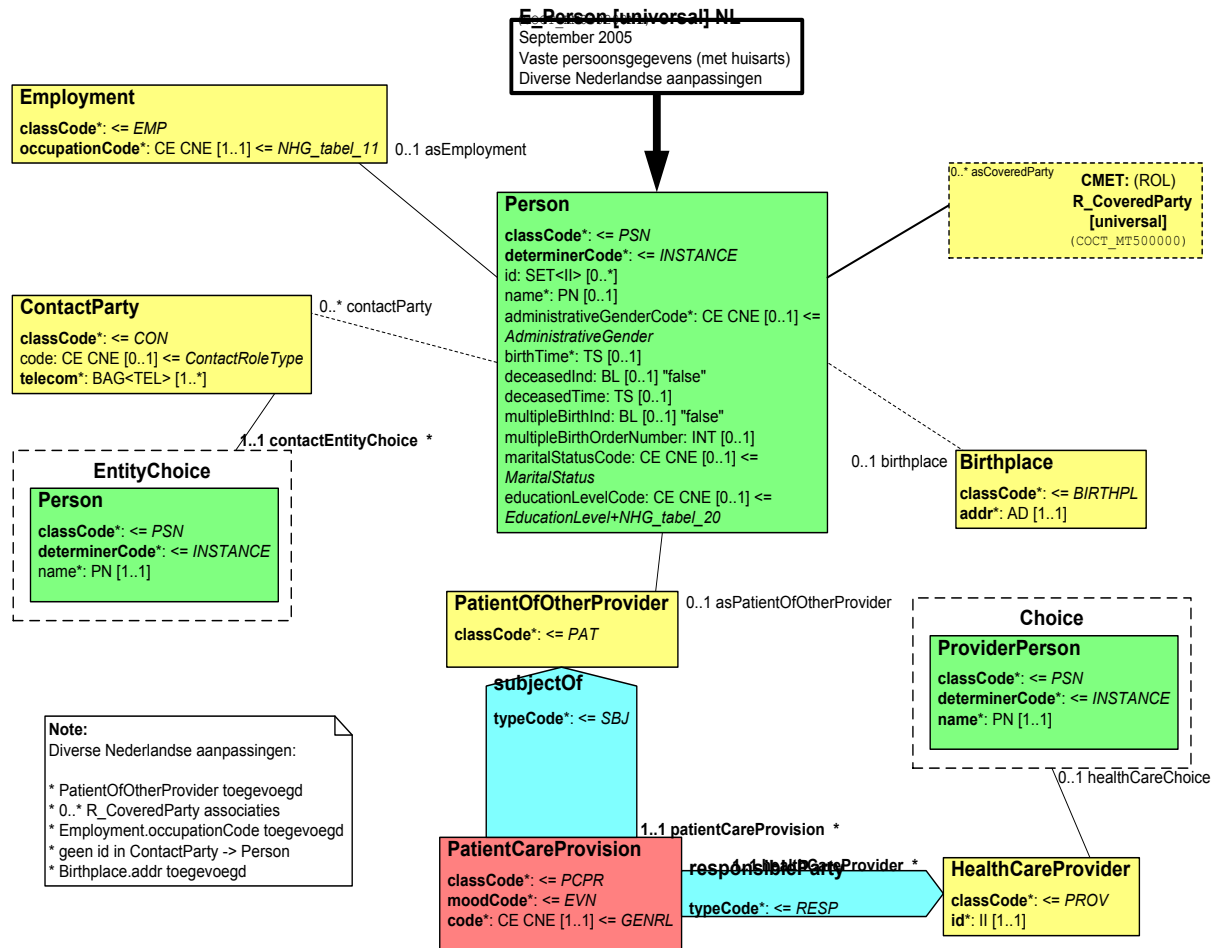
De essentiële gegevens, te weten naam, geboortedatum en geslacht, hangen natuurlijk nauw samen met het landelijke BSN register, waarin deze gegevens ook (o.b.v. de Gemeentelijke Basis Administratie) beschikbaar zijn. De CMET dwingt echter niet af dat de meegestuurde gegevens per sé consistent zijn met de GBA gegevens bij het BSN.

Merk op dat de Sectorale Berichten Voorziening voor de Zorg ([SBV-Z](#)) geen mogelijkheid biedt om het BSN register te raadplegen o.b.v. alleen het BSN nummer. Het is dus ook **niet voldoende om alleen een BSN nummer mee te sturen** en te verwachten dat het ontvangende systeem daarmee de essentiële persoonsgegevens zelf kan opvragen bij de [SBV-Z](#).

In de Nederlandse HL7 versie 3 berichten wordt tot nu toe gebruik gemaakt van de ***E_Person [universal]*** variant, die de mogelijkheid biedt om diverse persoonsgegevens door te geven.

7.4.2 Informatiemodel E_Person NL [universal]

De CMET *E_Person [universal]* bevat de volgende gegevensklassen:

Person	Persoon
Employment	Beroep(en)
ContactParty	Contactperso(n)en
PatientOfOtherProvider	Relatie met de huisarts
Birthplace	Geboorteplaats
R_CoveredParty (CMET)	Zorgverzekering(en) (zie opmerkingen voor R_CoveredParty later in dit document)

De meeste van de gegevens in het bovenstaande model zijn optioneel, aangezien de CMET ook gebruikt moet kunnen worden om simpelweg de naam, de geboortedatum en eventueel het geslacht door te geven. In de uitgebreide vorm omvat de CMET dus ook de huisarts, verzekeringen, contactpersonen en zelfs beroepsaanduidingen van de persoon.

Kort samengevat kent het berichtelement de volgende kenmerken:

- Een persoon heeft een optionele ID (BSN als persoonsnummer).
- De onderdelen naam, geslacht en geboortedatum zijn optioneel, maar wel required. Dat wil zeggen dat elk (verzendend en ontvangend) systeem ze moet ondersteunen.
- Verder zijn er optionele modelonderdelen m.b.t. de geboorteplaats, evt. overlijden, meerlingen, burgerlijke staat en zelfs opleiding (deze laatste t.b.v. huisartsdossiers).
- Een persoon heeft optioneel één of meer verzekeringspolissen.
- Een persoon heeft optioneel een zorgrelatie met één (vaste) huisarts.
- Een persoon heeft optioneel één of meer contactpersonen.
- Een persoon heeft optioneel één of meer beroepsmatige rollen.

De laatste twee gegevenscategorieën zijn weer vooral toegevoegd t.b.v. huisartsdossiers, omdat het informatie betreft die bij waarneming en overdracht uitgewisseld kan worden.

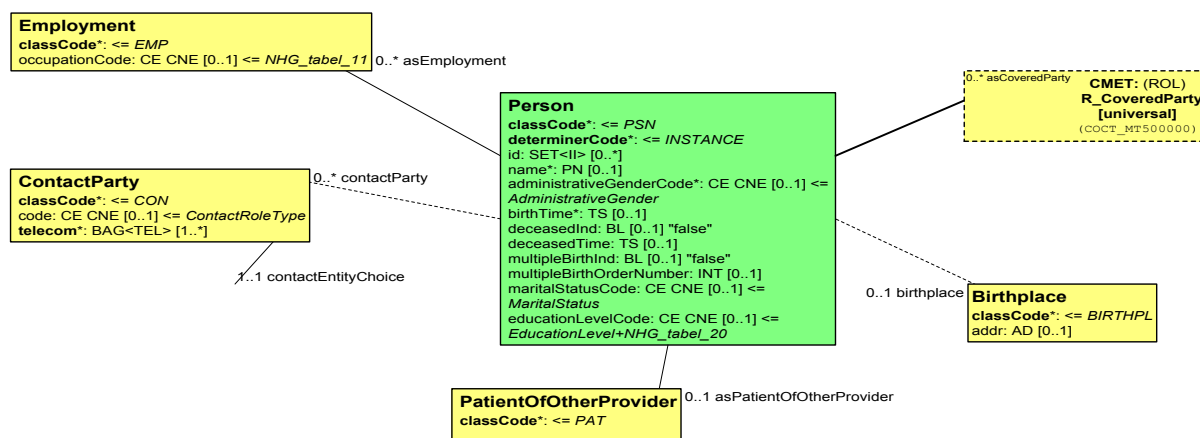
Er zijn in dit uitzonderlijke geval diverse aanpassingen en uitbreidingen gemaakt op het internationale model, aangezien dit op bepaalde punten tekort schoot voor de Nederlandse situatie. Er is een proces in gang gezet om deze Nederlandse wensen in het internationale model terug te laten komen, aangezien uitgangspunt is dat altijd harmonisatie plaatsvindt.

De aanpassingen zijn:

- De klasse **PatientOfOtherProvider** is toegevoegd om de huisarts van de persoon door te geven (via een nogal ingewikkelde constructie). Dit loopt vooruit op een internationale aanpassing en is in de toekomst ook geschikt om bijv. tandarts en (vaste)apotheek door te geven.
- De associatie met **R_CoveredParty** is herhalend (0..*) gemaakt, omdat ook meervoudige zorgverzekeringen doorgegeven moeten kunnen worden (bijv. basisverzekering plus aanvullende verzekering). Zie ook opmerkingen R_CoveredParty later in dit document.
- Het element **Employment.occupationCode** is toegevoegd, omdat dit beter aansluit bij de gehanteerde beroepscode bij huisartsen.
- Het element **Person.id** is verwijderd bij de ContactParty (terwijl het daar internationaal verplicht is), omdat contactpersonen niet geïdentificeerd hoeven te worden (maar alleen bereikbaar moeten zijn).
- Het element **Birthplace.addr** is toegevoegd, omdat anders niet het geboorteland en/of de geboorteplaats kunnen worden weergegeven.

7.4.3 Klasse Person (Persoon)

De klasse *Person* heeft de volgende kenmerken:

classCode	PSN (Person) Een persoon (mens)
determinerCode	INSTANCE Een specifiek persoon (individu)
id	Persoonsnummer
name	Naam
administrativeGenderCode	Geslacht
birthTime	Geboortedatum (en evt. -tijd)
deceasedInd	Overlijdensindicatie
deceasedTime	Overlijdensdatum (en evt. -tijd)
multipleBirthInd	Meerlingindicatie
multipleBirthOrderNumber	Meerlingvolgnummer
maritalStatusCode	Burgerlijke staat
educationLevelCode	Opleidingsniveau

De klasse *Person* heeft de volgende associaties:

0..1	Employment	Beroep
0..*	ContactParty	Contactpers(o)n(en)
0..1	PatientOfOtherProvider	Relatie met de huisarts
0..1	Birthplace	Geboorteplaats
0..*	CoveredParty	Zorgverzekering(en)

Deze associaties worden verderop in de zogenaamde 'walkthrough' nader toegelicht.

Person.id ..... *Persoonsnummer*
SET<II> [0..*]

Het element *id* is binnen de CMET *E_Person [universal]* **optioneel en herhalend**.

Het kan gebruikt worden om het Burger Service Nummer (BSN), dat in de Nederlandse zorg gaat fungeren als persoonsidentificatie, uit te wisselen tussen systemen. Meestal zal het BSN dan echter ook als patiëntidentificatie gehanteerd worden (zie CMET *R_Patient*) en is het hier dus redundant. Het element is herhalend beschikbaar omdat eventueel ook andere persoonsidentificaties, zoals het paspoort- of rijbewijsnummer, gehanteerd zouden kunnen worden, hoewel dat in de Nederlandse zorgsector zeer ongebruikelijk is.

Het BSN nummer is in principe een persoonsidentificatie (dat zelfs breder dan alleen de zorgsector wordt toegepast), maar zal in de meeste gevallen ook fungeren als patiëntidentificatie binnen zorginstellingen, die het waarschijnlijk als primaire identificatie binnen het eigen informatiesysteem gaan gebruiken.

De OID voor Burger Service Nummers is: 2.16.840.1.113883.2.4.6.3. Aan deze *root* van de *instance identifier* is een persoonsnummer dus altijd herkenbaar als zijnde een BSN.

XML-voorbeeld

Een patiënt heeft Burger Service Nummer 123456782.

```
<id extension="123456789"  
  root="2.16.840.1.113883.2.4.6.3"/>
```

Person.name ..... *Naam*
PN [0..2]

Het element *name* is binnen de CMET *E_Person [universal]* een **optioneel** gegeven, dat echter wel de conformance-indicatie **required** heeft. Dit wil zeggen dat zowel verzendende als ontvangende systemen die de CMET gebruiken in staat moeten zijn om het gegeven te verzenden (als dat gewenst is) resp. op te slaan (als het verzonden wordt).

Het datatype is **PN** (*Person Name*), hetgeen in HL7 versie 3 een vrij complexe structuur heeft. Het is een zogenaamd 'mixed content' datatype, dat in principe bestaat uit vrije tekst, maar waarin structuurkenmerken aanwezig zijn om specifieke onderdelen van de tekst te benoemen. Het datatype PN wordt uitgebreid beschreven bij de Nederlandse implementatierichtlijnen voor HL7v3 datatypes, waar ook voorbeelden te vinden zijn.

Op welke manier de naam wordt meegegeven binnen de CMET hangt sterk af van de context van het betreffende bericht en de mogelijkheden binnen het bronstelsel. Het zou kunnen dat het systeem slechts in staat is om één enkele string als naam door te geven, maar het is ook mogelijk dat de naam volledig opgesplitst in onderdelen beschikbaar is (inclusief eventuele adellijke of academische titels en mogelijk ook een aanhef).

Let op dat het bij het gebruik van een partnernaam niet alleen relevant is dat iemand getrouwd is, maar vooral of de betreffende persoon al dan niet met de naam van de partner wil worden aangesproken of aangeschreven.

Het toepassen van de partnernaam in de persoonsnaam staat los van het eventueel vastleggen van de partner als contactpersoon.

In de huidige Nederlandse wetgeving kan na een huwelijk elke combinatie van eigennaam en/of partnernaam gevoerd worden door beide partners. Vanzelfsprekend is het geslacht van de partners daarbij niet relevant.

Het BSN register, zoals dit raadpleegbaar is via de [SBV-Z](#), bevat per definitie alleen eigennamen en kent geen partnernamen.

Het is ook mogelijk om twee namen voor dezelfde persoon door te geven. Daarbij geldt voor Nederland de beperking dat dit alleen gebruikt mag worden om de combinatie van een reguliere naam en een officiële naam uit de Gemeentelijke Basis Administratie aan te duiden, hetgeen van belang kan zijn indien deze niet gelijk zijn. Eén specifieke toepassing hiervan is het doorgeven van de geboortenaam van iemand die na een huwelijk niet meer de geboortenaam als deel van de achternaam voert (deze geboortenaam blijft nl. wel deel uitmaken van de naam in de GBA).

XML-voorbeeld

Voor reguliere voorbeelden, zie de beschrijving bij het datatype PN (Person Name). Indien iemand als geboortenaam Jansen heeft, maar sinds een huwelijk alleen de naam van diens partner voert (Pietersen), ontstaat er een verschil tussen de naam in de GBA en de reguliere naam waarmee de patiënt wordt aangesproken (of aangeschreven):

```
<name use="L">
  <family qualifier="SP">Pietersen</family>
</name>
<name use="OR">
  <family qualifier="BR">Jansen</family>
</name>
```

In bovenstaand voorbeeld zijn eventuele andere naamdelen niet opgenomen.

Person.administrativeGenderCode.....*Geslacht*
CE CNE [0..1] <= AdministrativeGender

Het element *administrativeGenderCode* is binnen de CMET *E_Person [universal]* een **optioneel** gegeven, dat echter wel de conformance-indicatie **required** heeft. Dit wil zeggen dat zowel verzendende als ontvangende systemen die de CMET gebruiken in staat moeten zijn om het gegeven te verzenden resp. op te slaan (indien aanwezig).

Voor dit gegeven **moeten** de waarden worden gebruikt uit de volgende HL7 tabel:

AdministrativeGender

OID: 2.16.840.1.113883.5.1		
code	displayName HL7	Nederlandse omschrijving
F	Female	Vrouwelijk
M	Male	Mannelijk
UN	Undifferentiated	Onbepaald

De waarde "UN" moet niet gebruikt worden om aan te geven dat (nog) geen waarde voor het geslacht van een persoon bekend is. Als dat zo is, dan blijft het gegeven leeg en krijgt een zogenaamde *nullFlavor* (zie bij het datatype ANY). De waarde "UN" wordt alleen gebruikt als het geslacht wel bekend is, maar **noch zuiver mannelijk noch zuiver vrouwelijk** is. Merk overigens op dat het hier gaat om het "administratief geslacht", **zoals door de patiënt gemeld**, en niet om klinische geslachtbepaling.

XML-voorbeeld

Een vrouw.

```
<code code="F"
  codeSystem="2.16.840.1.113883.5.1"
  displayName="Vrouwelijk" />
```

Noot: het attribuut *displayName* is optioneel en mag niet door de ontvanger gebruikt worden bij verwerking.

Person.birthTime ..... *Geboortedatum (en evt. -tijd)*
TS [0..1]

Het element *birthTime* is binnen de CMET *E_Person [universal]* een **optioneel** gegeven, dat echter wel de conformance-indicatie **required** heeft. Dit wil zeggen dat zowel verzendende als ontvangende systemen die de CMET gebruiken in staat moeten zijn om het gegeven te verzenden (als dat gewenst is) resp. op te slaan (als het verzonden wordt).

Het datatype **TS** staat toe om tijdstippen met verschillende nauwkeurigheidsgraden uit te wisselen, afhankelijk van de mate van precisie waarmee deze bekend is in een systeem. Normaal gesproken zal het bij het element *Person.birthTime* een geboortedatum (d.w.z. jaar+maand+dag) betreffen, maar er mag ook een geboortetijd toegevoegd worden.

Het komt regelmatig voor dat van patiënten wel het geboortjaar maar geen exacte geboortedatum bekend is. Deze worden vaak geregistreerd onder de datum 1 januari, maar binnen HL7v3 zou dus een datum met een lagere precisie kunnen worden gebruikt om alleen het geboortjaar door te geven (en duidelijk te maken dat de exacte datum niet bekend is).

Een persoon is geboren op 30 maart 1967.

```
<birthTime value="19670330"/>
```

Een persoon is geboren op 30 maart 1967 om 06:30.

```
<birthTime value="196703300630"/>
```

Een persoon is geboren in 1967, maar de exacte datum is onbekend.

```
<birthTime value="1967"/>
```

Person.deceasedInd..... Overlijdensindicatie

BL [0..1]

Het element *deceasedInd* is binnen de CMET *E_Person [universal]* **optioneel** aanwezig. Het wordt gebruikt om aan te geven dat de betreffende persoon inmiddels overleden is. Het heeft een default waarde van *false*, hetgeen inhoudt dat het afwezig zijn van het element wordt geïnterpreteerd als aanduiding dat de betreffende persoon 'in leven' is.

Als het aanverwante element *deceasedTime* een waarde heeft, dan moet de *deceasedInd* expliciet als *true* worden doorgegeven. Als dit niet het geval is, dan heeft de meegegeven overlijdensdatum geen betekenis.

Zie voor XML-voorbeelden bij *deceasedDate*.

Person.deceasedDate..... Overlijdensdatum (en evt. -tijd)

TS [0..1]

Het element *deceasedTime* is binnen de CMET *E_Person [universal]* **optioneel** aanwezig. Het wordt gebruikt om aan te geven wanneer de betreffende persoon overleden is, hetgeen zowel specifiek (incl. tijd) als ruwweg (bijv. alleen jaar) mag worden weergegeven

Het element *deceasedTime* heeft alleen betekenis als het aanverwante element *deceasedInd* de waarde *true* heeft (d.w.z. als de persoon expliciet als overleden is aangeduid) en moet anders genegeerd worden.

De reden dat beide elementen bestaan, is dat vaak wel het feit van het overlijden bekend is, maar niet de overlijdensdatum (in dat geval blijft *deceasedDate* dus leeg of wordt expliciet een *nullFlavor* meegegeven).

XML-voorbeelden

Een persoon is overleden, maar het is niet relevant wanneer (het verzendende systeem kent het concept niet of verstuurt het nooit).

```
<deceasedInd value="true" />
```

Een persoon is overleden, maar het is niet bekend wanneer (het verzendende systeem kent het concept "overlijdensdatum" wel).

```
<deceasedInd value="true" />
<deceasedDate nullFlavor="UNK" />
```

Een persoon is overleden op 12 januari 2005.

```
<deceasedInd value="true" />  
<deceasedDate value="20050112" />
```

Person.multipleBirthInd ..... *Meerlingindicatie*

BL [0..1]

Het element *multipleBirthInd* is binnen de CMET *E_Person [universal]* **optioneel**. Het wordt gebruikt om aan te geven dat de betreffende persoon er één van een meerling is. Het heeft een default waarde van *false*, hetgeen inhoudt dat het afwezig zijn van het element wordt geïnterpreteerd als: 'de persoon is geen onderdeel van een meerling'.

De meerwaarde van de meerlingindicatie ligt in het feit dat meerlingen een veel hogere kans hebben om als personen verwisseld te worden (door de gelijke geboortedatum, eigenaam en, zeker bij kinderen, ook het adres). De meerlingindicatie werkt dan als signalering dat extra aandacht (of zelfs meer zoekcriteria) moeten worden toegepast.

Dit gegeven moet niet gebruikt worden om aan te geven dat sprake is van een meerling tijdens de zwangerschap (dus niet als kenmerk van de moeder, maar ook **niet als kenmerk van de foetus!**). Het heeft pas betekenis als **kenmerk van een pasgeborene** als sprake is geweest van meervoudige geboortes bij een bevalling (na 16 weken zwangerschap).

Als het aanverwante element *multipleBirthOrderNumber* een waarde heeft, dan moet *multipleBirthInd* als *true* worden doorgegeven. Als dit niet het geval is, dan heeft "volgnummer binnen de meerling" geen betekenis.

Zie voor XML-voorbeelden bij *multipleBirthOrderNumber*.

Person.multipleBirthOrderNumber ..... *Meerlingvolgnummer*

INT [0..1]

Het element *multipleBirthOrderNumber* is binnen de CMET *E_Person [universal]* **optioneel** aanwezig. Het wordt gebruikt om aan te geven als hoeveelste van de meerling de betreffende persoon geboren werd. De waarde is dus een geheel getal ≥ 1 .

Het element *multipleBirthOrderNumber* heeft alleen betekenis als het aanverwante element *multipleBirthInd* de waarde *true* heeft (d.w.z. als de persoon expliciet als meerling is aangeduid).

De reden dat beide elementen bestaan, is dat meestal wel bekend is dat de persoon een meerling is, maar niet in welke volgorde de geboortes plaatsvonden (in dat geval blijft *multipleBirthOrderNumber* dus leeg of wordt expliciet een *nullFlavor* meegegeven).

Het element *multipleBirthOrderNumber* is zeker niet bedoeld als medisch gegeven, maar kan evt. worden gebruikt als extra methode om meerlingen van elkaar te onderscheiden.

Er zijn geen harde regels voor de toegepaste volgnummers, zolang ze maar dienst doen als uniekmaker voor de personen die meerling van elkaar zijn. De gebruikte waarden mogen dus ook bijv. 100 en 200 zijn.

XML-voorbeelden

Een persoon is (deel van een) tweeling, maar de geboortevolgorde is niet relevant (het verzendende systeem kent het concept niet of verstuurt het nooit).

```
<multipleBirthInd value="true" />
```

Een persoon is (deel van een) drieling, maar de geboortevolgorde is niet bekend (het verzendende systeem kent het concept "meerlingvolgnummer" wel).

```
<multipleBirthInd value="true" />
<multipleBirthOrderNumber nullFlavor="UNK" />
```

Een persoon is (deel van een) tweeling en is als 2e van het stel geboren.

```
<multipleBirthInd value="true" />
<multipleBirthOrderNumber value="2" />
```

Person.maritalStatusCode..... Burgerlijke staat
CE CNE [0..1] <= MaritalStatus

Het element *maritalStatusCode* is binnen de CMET *E_Person [universal]* **optioneel**.

De burgerlijke staat van een persoon wordt in de meeste zorginstellingen niet vastgelegd (en dus ook niet uitgewisseld), maar is een gegeven dat binnen het huisartsdossier en ook in de geestelijke gezondheidszorg wel relevant is.

Voor dit gegeven **moeten** de waarden worden gebruikt uit de volgende HL7 tabel:

MaritalStatus		
OID: 2.16.840.1.113883.5.2		
code	displayName HL7	Nederlandse omschrijving
D	Divorced	Gescheiden (huwelijk ontbonden)
M	Married	Gehuwd
S	Never Married	Nooit gehuwd geweest
T	Domestic partner	Geregistreerd partnerschap
W	Widowed	Weduwe/weduwnaar

Belangrijke opmerkingen:

1. Het gaat bij bovenstaande codes om de meest recente toestand (bij 'hertrouwd' gaat 'getrouwd' boven 'gescheiden' of 'weduwe'). De patiënt bepaalt altijd zelf welke code van toepassing is.
2. Er is internationaal geen specifieke code voor 'geregistreerd partnerschap' (Domestic partner heeft de ruimere betekenis van 'samenwonen'). Voor Nederland is de definitie ingeperkt, omdat het feit dat iemand samenwoont los staat van de burgerlijke staat.

De tabel die momenteel meestal gebruikt wordt in de huisartssector is NHG tabel 6:

**NHG tabel 6: Code burgerlijke staat
NIET GEBRUIKEN IN HL7 BERICHTEN**

Code	Omschrijving	Toelichting	HL7 code
01	Gehuwd		M
02	Gescheiden		D
03	Ongehuwd		S
04	Samenwonend	bij geregistreerd partnerschap in andere gevallen	T S (of D of W)
06	Weduwstaat		W
07	LAT-relatie	bij geregistreerd partnerschap bij huwelijk in andere gevallen	T M S (of D of W)
08	Hertrouwd	zelfde als gehuwd	M
90	Onbekend		nullFlavor = "UNK"
99	Overig	geen van bovenstaande categorieën	nullFlavor = "OTH"

Het streven is om deze tabel niet meer te gebruiken binnen HL7 berichten. De codes voor samenwonend en LAT-relatie hebben geen betrekking op de burgerlijke staat, maar op het woonverband. Het onderscheid tussen hertrouwd en gehuwd is niet relevant.

Een systeem dat intern gebruik maakt van de NHG (of andere) codes (en dat zullen de meeste zijn), moet in staat zijn om een mapping te maken naar de HL7 *MaritalStatus* tabel om uitwisselbaarheid te garanderen.

XML-voorbeelden

Een persoon heeft zichzelf aangeduid als alleenstaand (d.w.z. niet gehuwd).

```
<maritalStatusCode code="S"
    codeSystem="2.16.840.1.113883.5.2"
    displayName="Ongehuwd" />
```

Een persoon heeft binnen een huisartssysteem de NHG tabel 6 code '08' (hertrouwd).

```
<maritalStatusCode code="M"
    codeSystem="2.16.840.1.113883.5.2"
    displayName="Gehuwd" />
```

Een persoon heeft binnen een huisartssysteem de NHG tabel 6 code '99' (overig).

```
<maritalStatusCode nullFlavor="OTH" />
```

Person.educationLevelCode..... Opleidingsniveau
CE CNE [0..1] <= EducationLevel + NHG_tabel_20

Het element *educationLevelCode* is binnen de CMET *E_Person [universal]* **optioneel**.

Het opleidingsniveau van een persoon wordt in de meeste zorginstellingen niet vastgelegd (en dus ook niet uitgewisseld), maar is een gegeven dat binnen het huisartsdossier en ook in de jeugd gezondheidszorg of geestelijke gezondheidszorg wel relevant is.

Voor dit gegeven kunnen twee mogelijke tabellen gebruikt worden. HL7 kent als codes:

EducationLevel OID: 2.16.840.1.113883.5.1077		
code	displayName HL7	Nederlandse omschrijving
ASSOC	Associate's or technical degree complete	
BD	College or baccalaureate degree complete	HBO voltooid
ELEM	Elementary School	basisschool (lagere school)
GD	Graduate or professional Degree complete	universiteit voltooid (is dit incl. hogeschool?)
HS	High School or secondary school degree complete	middelbare school voltooid
PB	Some post-baccalaureate education	universiteit niet voltooid (aansluitend op HBO)
POSTG	Doctoral or post graduate education	post-doctoraal
SCOL	Some College education	HBO niet voltooid
SEC	Some secondary or high school education	middelbare school niet voltooid

Binnen Nederland is echter tabel 20 van de NHG tabellenklapper in gebruik en wordt binnen alle sectoren gebruikt.

NHG tabel 20: Code opleiding OID: 2.16.840.1.113883.2.4.4.30.20			
Code	Omschrijving	Toelichting	HL7 code
01	geen opleiding		
02	lager algemeen onderwijs	basisschool (lagere school)	ELEM
03	lager beroepsonderwijs	LBO	HS
04	middelbaar algemeen onderwijs	MAVO, VMBO	HS
05	middelbaar beroepsonderwijs	MBO, incl. MEAO en MTS	
08	hoger algemeen onderwijs	HAVO, VWO (?)	HS
09	hoger beroepsonderwijs	HBO, incl. HEAO en HTS	BD
10	wetenschappelijk onderwijs	universiteit/hogeschool	GD (hogeschool?)
90	onbekend		nullFlavor = "UNK"
99	overig onderwijs	geen van bovenstaande categorieën	nullFlavor = "OTH"

Merk op dat de codes 90 en 99 in HL7 als *nullFlavor* zouden worden aangeduid. Aangezien het echter niet mogelijk is om een *nullFlavor* naast een code uit een ander codesysteem door te geven, kunnen deze *nullFlavors* alleen gebruikt worden wanneer geen NHG code aanwezig is.

Het is duidelijk dat de (internationale) HL7 tabel sterk op de Verenigde Staten is ingesteld, terwijl de Nederlandse tabel veel meer aansluit bij het systeem met verschillende niveau's van algemeen en beroepsonderwijs (MAVO, HAVO, VWO, etc).

Er zal in internationaal verband nog het volgende worden nagegaan:

- Waarom er geen code is voor 'geen enkele (voltooide) opleiding'.
- Hoe MBO onderwijs het beste in de tabel benoemd kan worden.
- Wat de beste synoniemen zijn voor de codes ASSOC, GD en PB.

Elke combinatie van bovenstaande tabellen mag worden gebruikt bij het doorgeven van het opleidingsniveau. Hoewel de NHG tabel waarschijnlijk de voorkeur zal krijgen i.v.m. bestaande implementaties, is het aan te bevelen om waar mogelijk daarnaast de bijbehorende HL7 code door te geven om zo uniform mogelijk gegevens uit te wisselen.

XML-voorbeelden

Een persoon heeft als hoogste opleidingsniveau de MAVO gedaan.

```
<educationLevelCode
  code="04" codeSystem="2.16.840.1.113883.2.4.4.30.20"
  displayName="middelbaar algemeen onderwijs" >
  <translation
    code="HS" codeSystem="2.16.840.1.113883.5.1077"
    displayName="High School or secondary school degree complete"
  />
</educationLevelCode>
```

Noot: het attribuut *displayName* is optioneel en mag niet gebruikt worden bij verwerking.

Een persoon heeft een opleiding gedaan die niet in de gebruikte codelijst(en) voorkomt.

```
<educationLevelCode nullFlavor="OTH">
  <originalText>Huishoudschool</originalText>
</educationLevelCode>
```

7.4.4 Klasse Employment (Beroep)

Employment
classCode*: <= EMP
occupationCode*: CE CNE [1..1] <= NHG_tabel_11 0..1 asEmployment

De associatie *Employment* is **optioneel** aanwezig in de CMET *E_Person*.

In het kader van de uitwisseling van huisartsdossiers komt het ook voor dat gegevens omtrent het beroep (eigenlijk de 'sociale laag') van de patiënt (oftewel de persoon) worden vastgelegd en uitgewisseld. De beroepen worden daarbij gecodeerd aangeduid.

Er zijn een aantal zaken die internationaal nog zullen worden aangepast met betrekking tot de klasse *Employment* binnen de CMET *E_Person*:

- De naam zou eigenlijk *Employee* moeten zijn, want dat is de rol die de persoon speelt. Daarmee zou de associatie ook *asEmployee* heten.
- Het element *occupationCode* komt niet voor in het internationale model. Er is wel een element *jobCode*, maar dit is bedoeld voor de interne functie-aanduiding van een werknemer en niet van het beroep.

XML-voorbeeld

```
<person>
...
<asEmployment>
...
</asEmployment>
...
</person>
```

De klasse *Employment* heeft de volgende kenmerken:

classCode	EMP (Employee) De persoon als werknemer (beroepsbeoefenaar).
occupationCode	Beroepscode

Employment.occupationCode ..... Beroepscode
CE CNE [1..1] <= NHG_tabel_11

Het element *occupationCode* is **verplicht gevuld** in elk voorkomen van de klasse *Employment*. Het geeft een gecodeerde aanduiding voor het beroep van de persoon. Omdat de voornaamste toepassing ligt in de huisartsensector, wordt daarbij gebruik gemaakt van de daar gebruikelijke NHG tabel 11, die de volgende codes bevat:

NHG tabel 11: Code sociale laag
OID: 2.16.840.1.113883.2.4.4.30.11

Code	Omschrijving
01	ongeschoolde arbeid
02	geschoolde arbeid
03	lager employée
04	kleine zelfstandige
05	middelbaar employée
06	hogere beroepen
07	zonder beroep
09	huishoudelijk werk (gezin)
90	onbekend
99	Overig

NHG tabel 11 geeft feitelijk geen aanduiding voor het beroep, maar eerder van het 'niveau' waarop de persoon professioneel actief is. Het element *jobCode* benadert echter het meest de toepassing in de huisartsensector.

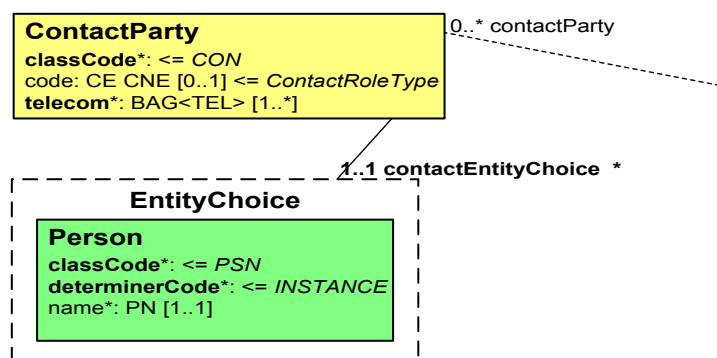
XML-voorbeeld

Een persoon heeft een functie als directeur van een middelgrote onderneming. Dit wordt door de huisarts gekwalificeerd als een 'hogere beroep', met de code '06' in NHG tabel 11.

```
<occupationCode
  code="06" codeSystem="2.16.840.1.113883.2.4.4.30.11"
  displayName="hogere beroepen" />
```

Noot: het attribuut *displayName* is optioneel en mag niet gebruikt worden bij verwerking.

7.4.5 Klasse ContactParty (Contactperso[o]n[en])

De associatie *ContactParty* is **optioneel en herhalend** aanwezig in de CMET *E_Person*.

Het kan voorkomen dat bij een persoon (meestal in diens rol als patiënt) één of meer contactpersonen moeten worden doorgegeven. In sommige gevallen fungeren dergelijke contactpersonen als primair aanspreekpunt voor de patiënt (bijv. bij een kind of mentaal gehandicapte die niet in staat zijn om zelf met de zorgverleners te communiceren). In andere gevallen betreft het personen die in geval van nood gealarmeerd kunnen worden.

XML-voorbeeld

```

<person>
  ...
  <contactParty>
    ...
    <person>
      ...
    </person>
  </contactParty>
  ...
</person>

```

De klasse *ContactParty* heeft de volgende kenmerken:

classCode	CON (Contact) Een persoon in diens rol als contactpersoon voor een ander.
code	Contactpersoontype
telecom	Telecommunicatie-aanduiding(en)

De klasse *Person* heeft de volgende kenmerken:

classCode	PSN (Persoon) Een persoon.
determinerCode	INSTANCE Een individu.
name	Naam

ContactParty.code ..... *Contactpersoontype*
CE CNE [0..1] <= ContactRoleType

Het element *code* is **optioneel aanwezig** in de klasse *ContactParty*. Het geeft een gecodeerde aanduiding voor het type contactpersoon (internationaal kan het ook een contactorganisatie zijn, maar deze mogelijkheid wordt in Nederland nog uitgesloten).

Hierbij wordt gebruik gemaakt van de HL7 value set *ContactRoleType* (uit het domein *RoleCode*):

RoleCode (value set ContactRoleType) OID: 2.16.840.1.113883.5.111
--

code	displayName HL7	Nederlandse omschrijving
ECON	emergency contact	Een contactpersoon voor noodsituaties
NOK	next of kin	Familieid (of andere naaste)

Aangezien slechts één *ContactParty.code* kan worden meegegeven, moet de *ContactParty* rol herhaalt worden als een persoon meerdere contactpersoontypes vervult.

Er ontbreekt in feite nog een code voor een contactpersoon die als 'aanspreekpunt' fungeert voor een 'niet-communicatiebekwaam' persoon, zoals een kind of een mentaal gehandicapte. Nu wordt er meestal automatisch van uitgegaan dat dit een naast familieid is, maar dit is zeker niet per definitie zo. Advies is om in situaties waarbij geen van bovenstaande codes relevant is, het element simpelweg niet mee te geven.

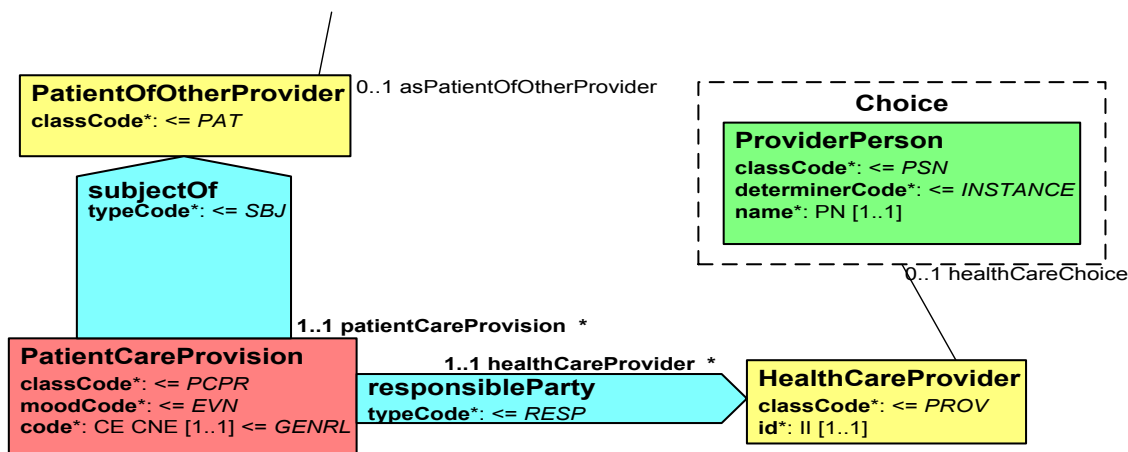
XML-voorbeeld

Een dochter fungeert als contactpersoon voor noodsituaties bij haar opgenomen moeder.

```
<code code="ECON" codeSystem="2.16.840.1.113883.5.111"
  displayName="emergency contact" />
```

Noot: het attribuut *displayName* is optioneel en mag niet gebruikt worden bij verwerking.

7.4.6 Klasse PatientOfOtherProvider (Relatie met huisarts/andere zorgverlener)

De relatie tussen een persoon (meestal in de rol van patiënt) en diens huisarts wordt binnen HL7 versie 3 aangeduid op een manier die misschien op het eerste gezicht nogal omslachtig lijkt. De achterliggende gedachte is dat de relatie tussen een persoon en diens huisarts niet principieel anders is dan die tussen een persoon en diens chirurg, afgezien van het feit dat er sprake is van een langdurigere relatie. Het feit dat iemand in Nederland a) verplicht is om een huisarts te hebben en b) maximaal één huisarts tegelijk mag hebben, is internationaal redelijk bijzonder. Zo ontstaat bovenstaand model.

De klasse *PatientOfOtherProvider* heeft de volgende kenmerken:

classCode	PAT (Patient) Patiënt (van een zorgverlener).
------------------	---

De klasse *subjectOf* heeft de volgende kenmerken:

typeCode	SBJ (Subject) De patiënt is het onderwerp van de zorgrelatie met de zorgverlener.
-----------------	---

De klasse *PatientCareProvision* heeft de volgende kenmerken:

classCode	PCPR (Patient Care Provision) Een zorgrelatie tussen een patiënt en een zorgverlener (ook wel een 'verantwoordelijkheidsperiode').
moodCode	EVN (Event) Een feitelijke zorgrelatie.
code	GENRL (ook andere codes zijn toegestaan, zie opmerking later in dit document)

De klasse *responsibleParty* heeft de volgende kenmerken:

typeCode	RESP (Responsible Party) De zorgverlener is de verantwoordelijke voor de zorgrelatie met de patiënt.
-----------------	--

De klasse *HealthCareProvider* heeft de volgende kenmerken:

classCode	PROV (Healthcare Provider) Zorgverlener (persoon of organisatie die gemachtigd is om zorg te verlenen).
id	Huisartsnummer (of id van andere zorgverleners, zie opmerking beneden)

De klasse *ProviderPerson* heeft de volgende kenmerken:

classCode	PSN (Person) De zorgverlener is een persoon.
determinerCode	INSTANCE Het betreft een specifieke zorgverlener (individu).
name	Huisartsnaam (of naam van andere zorgverleners, zie opmerking beneden)

XML-voorbeeld

Een persoon heeft als huisarts de heer R. Jansen, met als AGB-Z code '01043251'.

```
<person>
...
  <asPatientOfOtherProvider>
    <subjectOf>
      <patientCareProvision>
        <code code='GENRL' codeSystem='2.16.840.1.113883.5.4' />
        <responsibleParty>
          <healthCareProvider>
            <id extension='01043251'
              root='2.16.840.1.113883.2.4.6.1' />
            <providerPerson>
              <name>
                <prefix qualifier="TITLE">De Heer </prefix>
                <given qualifier="IN">R. </given>
                <family>Jansen</family>
              </name>
            </providerPerson>
          </healthCareProvider>
        </responsibleParty>
      </patientCareProvision>
    </subjectOf>
  </asPatientOfOtherProvider>
...
</person>
```

PatientCareProvision.code..... Typering zorgrelatie
CE [1..1] <= ActMedicalServiceCode

Het element *PatientCareProvision.code* is een typering van de aard van de zorgrelatie tussen patiënt en zorgverlener. Binnen de HL7 value set *ActMedicalServiceCode* (onderdeel van het domein *ActCode*) bestaat de waarde 'GENRL', die van toepassing is op de aard van de huisarts in Nederland (en bijvoorbeeld de *general practioner* in Engeland).

RoleCode (value set ActMedicalServiceCode) OID: 2.16.840.1.113883.5.4		
code	displayName HL7	Internatonale omschrijving
GENRL	General	General care performed by a general practitioner or family doctor as a responsible provider for a patient.

Er kan misschien de vraag gesteld worden waarom de waarde "GENRL" (inclusief de bijbehorende OID) moet worden doorgegeven als deze toch vastligt. De reden is dat in de toekomst waarschijnlijk de **tandarts** en eventueel ook de (vaste) **apothek** van een persoon op dezelfde manier zullen worden doorgegeven. De waarde van *PatientCareProvision.code* is dan nodig om het onderscheid te kunnen maken tussen deze zorgrelaties.

XML-voorbeeld

```
<code code="GENRL" codeSystem="2.16.840.1.113883.5.4" />
```

HealthCareProvider.id ..... Nummer van de zorgverlener (bijv. huisartsnummer)

II [1..1]

Het element *HealthCareProvider.id* bevat de identificatie van de betreffende huisarts.

Voor Nederland wordt binnen HL7 versie 3 berichten op dit moment vooral gebruik gemaakt van de zogenaamde AGB-Z nummers voor zorgverleners, beheerd door VEKTIS. Voor communicatie op de landelijke infrastructuur (AORTA) moet straks echter de Unieke Zorgverleners Identificatie (UZI) gebruikt worden, die elke huisarts zal ontvangen.

De OID voor de AGB zorgverlenernummers is **2.16.840.1.113883.2.4.6.1**.
De OID voor UZI nummers van natuurlijke personen is **2.16.528.1.1007.3.1**.

XML-voorbeeld

Een huisarts wordt geïdentificeerd d.m.v. diens AGB-Z nummer 01043251.

```
<id extension="01043251" root="2.16.840.1.113883.2.4.6.1" />
```

Een huisarts wordt geïdentificeerd d.m.v. haar UZI nummer 1234567.

```
<id extension="001234567" root="2.16.528.1.1007.3.1" />
```

ProviderPerson.name ..... Naam van de zorgverlener (bijv. Huisartsnaam)

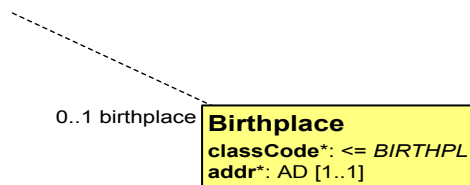
PN [1..1]

Het element *ProviderPerson.name* bevat de naam van de betreffende huisarts. De klasse *ProviderPerson* is op zich **optioneel aanwezig**, maar als deze klasse gebruikt wordt, dan is het element *name* **verplicht gevuld** (omdat anders de klasse geen functie heeft).

Zie verder de algemene beschrijving bij datatype PN (Person Name) elders in deze gids.

7.4.7 Klasse Birthplace (Geboorteplaats)

De klasse *Birthplace* is **optioneel** aanwezig in de CMET *E_Person [universal]* en geeft de geboorteplaats (meestal in de vorm van een land of een stad) van de persoon weer.

De klasse *Birthplace* heeft de volgende kenmerken:

classCode	BIRTHPL (Birthplace) Geboorteplaats (van een persoon).
addr	Adresaanduiding

XML-voorbeeld

```
<person>
...
  <birthplace>
    ...
  </birthplace>
...
</person>
```

Birthplace.addr..... Adresaanduiding
AD [1..1]

Het element *Birthplace.addr* is **verplicht gevuld** als de klasse *Birthplace* aanwezig is en geeft een adresaanduiding van de geboorteplaats van de betreffende persoon. Zie hiervoor de gedetailleerde beschrijving van datatype AD (Address) elders in dit document.

Merk op dat bij het vastleggen en doorgeven van geboorteplaats meestal alleen het geboorteland (bij buitenlandse personen) of de geboortestad binnen Nederland. Meer gedetailleerde adresaanduidingen zijn ook mogelijk, maar meestal niet relevant als gegeven bij de persoon.

XML-voorbeeld

Een persoon is geboren in Marokko.

```
<addr>  
  <country>Marokko</country>  
</addr>
```

Dezelfde aanduiding, maar nu met landcode.

```
<addr>  
  <country codeSystem="1.0.3166.1.2.2" code="MA">Marokko</country>  
</addr>
```

Een persoon is geboren in Markelo.

```
<addr>  
  <city>Markelo</city>  
</addr>
```

7.5 R_AssignedPerson (zorgmedewerker)

De CMET R_AssignedPerson is bedoeld voor het beschrijven van een persoon in zijn rol als zorgmedewerker, in de breedste zin van het woord. De term 'assigned' slaat op het feit dat een zorgverlener of andere medewerker in de zorg altijd gesanctioneerd is door een zorginstelling waar hij of zij voor werkt. De term uit de HL7v3 standaard komt wat gezocht over, maar komt dus neer op een **persoon met een toegewezen verantwoordelijkheid**. In de praktijk wordt de CMET gebruikt voor directe zorgverleners (artsen, verpleegkundigen) en eventueel voor andere medewerkers met toegang tot zorginformatie (dat komt overeen met iedereen met een persoonsgebonden UZI pas).

Van de CMET R_AssignedPerson bestaat een aantal varianten:

- R_AssignedPerson [identified] (COCT_RM0910101)

Niets anders dan een unieke identificatie van de zorgmedewerker.

- R_AssignedPerson [identified-confirmable] (COCT_RM090102)

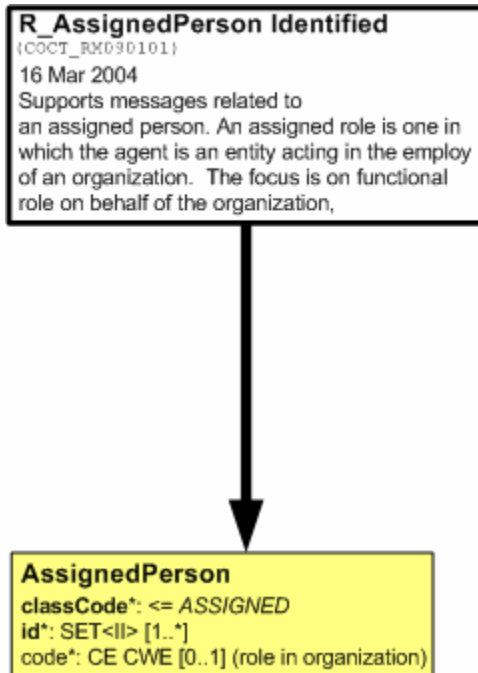
Een unieke identificatie van de zorgmedewerker, aangevuld met de meest essentiële gegevens ter controle (naam/adres/zorgverlenerrol).

- R_AssignedPersonNL [universal] (COCT_RM090100NL)

Volledige zorgmedewerkergegevens, geschikt om stamtabellen te synchroniseren.

7.5.1 Identified

Dit is de meest eenvoudige variant om personen, die betrokken zijn bij het zorgproces, te identificeren. Van deze CMET wordt in Nederland alleen het *id* element gebruikt.

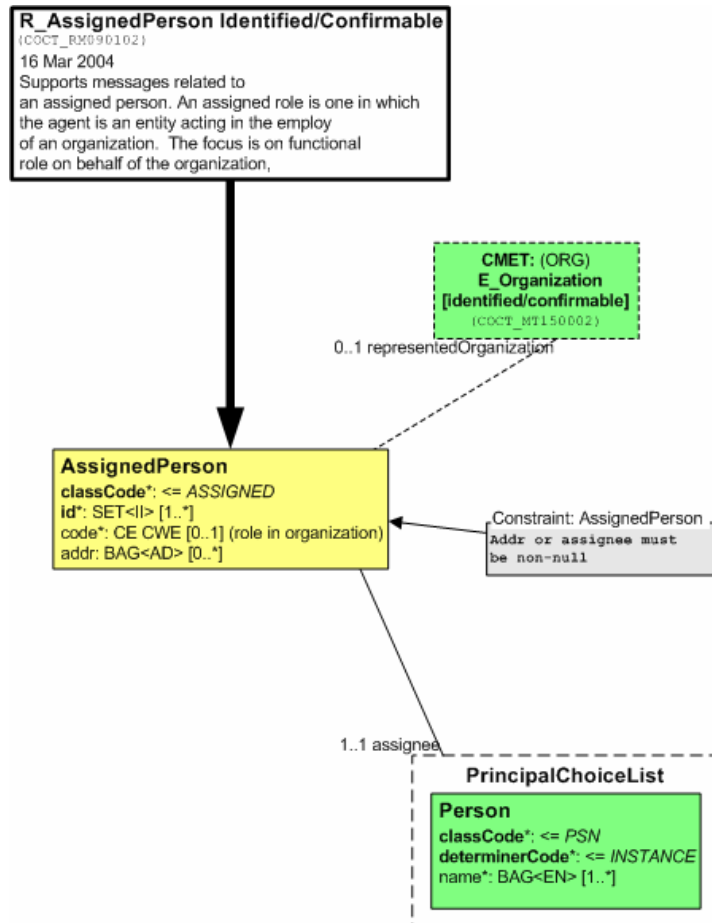

XML-voorbeeld

```
<AssignedPerson>
  <id extension="03004256" root="2.16.840.1.113883.2.4.6.1"/>
</AssignedPerson>
```

7.5.2 Identified/Confirmable

Indien een id alleen niet voldoende is wordt de *Identified/Confirmable* variant gebruikt. Naam, adres en organisatie kunnen met deze CMET worden doorgegeven.

XML-voorbeeld

```

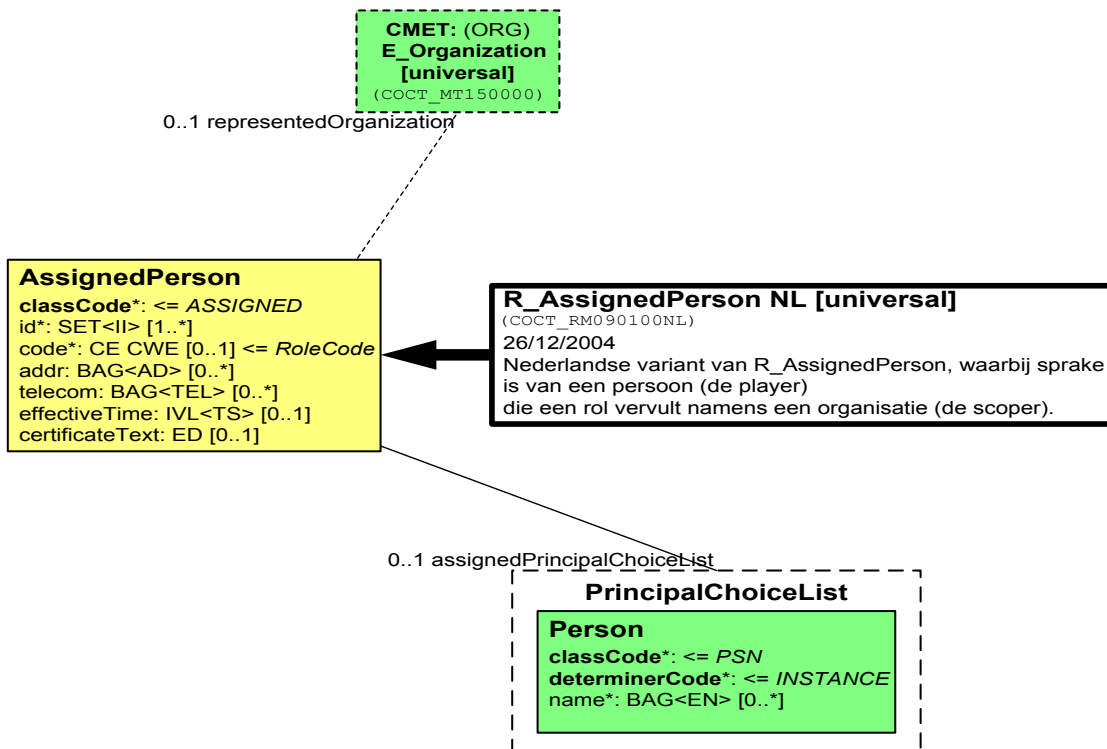
<AssignedPerson>
  <id extension="03004256" root="2.16.840.1.113883.2.4.6.1"/>
  <code codeSystem="2.16.840.1.113883.2.4.15.111" code="01.014" displayName="Chirurg"/>
  <addr use="WP">
    <streetName>Valkendael</streetName>
    <houseNumber>45</houseNumber>
    <postalCode>6245 HK</postalCode>
    <city>Maastricht</city>
  </addr>

```

```
<assignee>
  <assigneePerson>
    <name>
      <prefix qualifier="AC">Dr. </prefix>
      <given>Peter</given>
      <prefix qualifier="VV">van </prefix>
      <family qualifier="BR">Pulver</family>
    </name>
  </assigneePerson>
</assignee>
</AssignedPerson>
```

7.5.3 Universal (NL variant)

Van de universele variant is een Nederlandse restrictie gemaakt. Het verschil met de *Identified/Confirmable* variant is dat de universele CMET het mogelijk maakt om gegevens over telecommunicatie, certificaten en duur van de rol vast te leggen.

Het telecom element bevat de bereikbaarheidsgegevens van de persoon, zoals telefoonnummers en e-mail adressen. Naast telefoon- en faxnummers, kan dit element voor zorgverleners tevens de Applicatie Identificatie bevatten van de applicatie die de zorgverlener gebruikt.

XML-voorbeeld

```

<AssignedPerson>
  <id root="2.16.528.1.1007.3.1" extension="01012345"/>
  <addr use="WP">
    <streetName>Valkendael</streetName>
    <houseNumber>45</houseNumber>
    <postalCode>6245 HK</postalCode>
    <city>Maastricht</city>
  </addr>
  <telecom use="WP" value="tel:+31434073576"/>

```

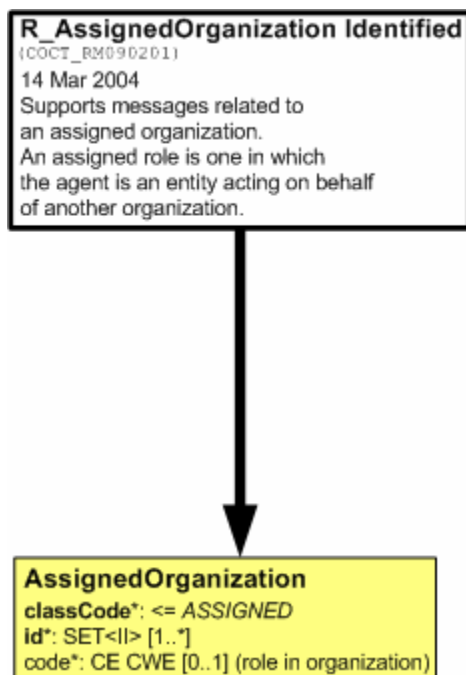
```
<telecom use="WP" value="mailto:info@amphora.nl"/>
<telecom use="WP" value="x-hl7- applica-
tie:2.16.840.1.113883.2.4.6.1.75023.2"/>
<assignedPerson>
  <name>
    <prefix qualifier="AC">Dr. </prefix>
    <given>Peter</given>
    <prefix qualifier="VV">van </prefix>
    <family qualifier="BR">Pulver</family>
  </name>
</assignedPerson>
</AssignedPerson>
```


7.6 R_AssignedOrganization (zorginstelling)

7.6.1 Identified

Voor het identificeren van een organisatie middels één of meerdere id's volstaat deze CMET. Het *code* element wordt in Nederland niet gebruikt.

XML-voorbeeld

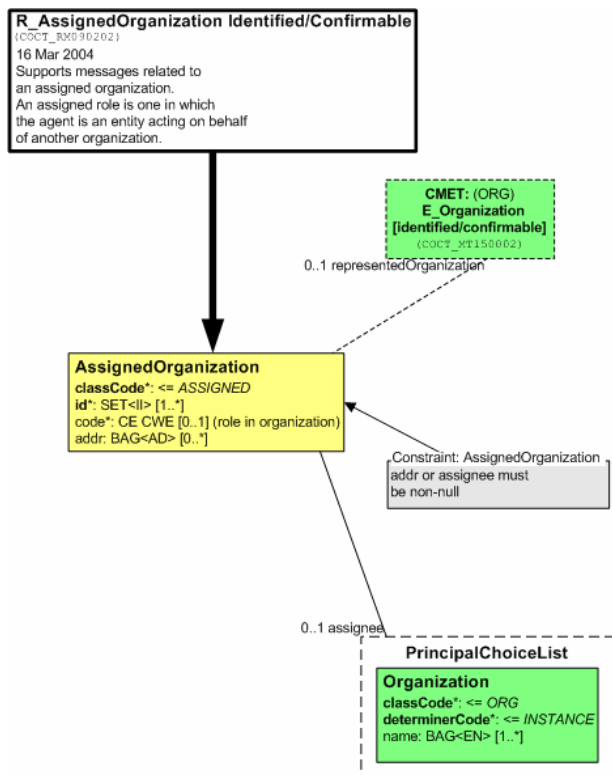
```
<AssignedOrganization>
  <id extension="1" root="2.16.840.1.113883.2.4.6.5"/>
</AssignedOrganization>
```

7.6.2 Identified/confirmable

Van deze CMET worden in Nederland de volgende onderdelen gebruikt:

id	identificatie van de organisatie
addr	adres van de organisatie
name	naam van de organisatie (in Organization)

Er dient minimaal één id plus adres of naam te worden vastgelegd.

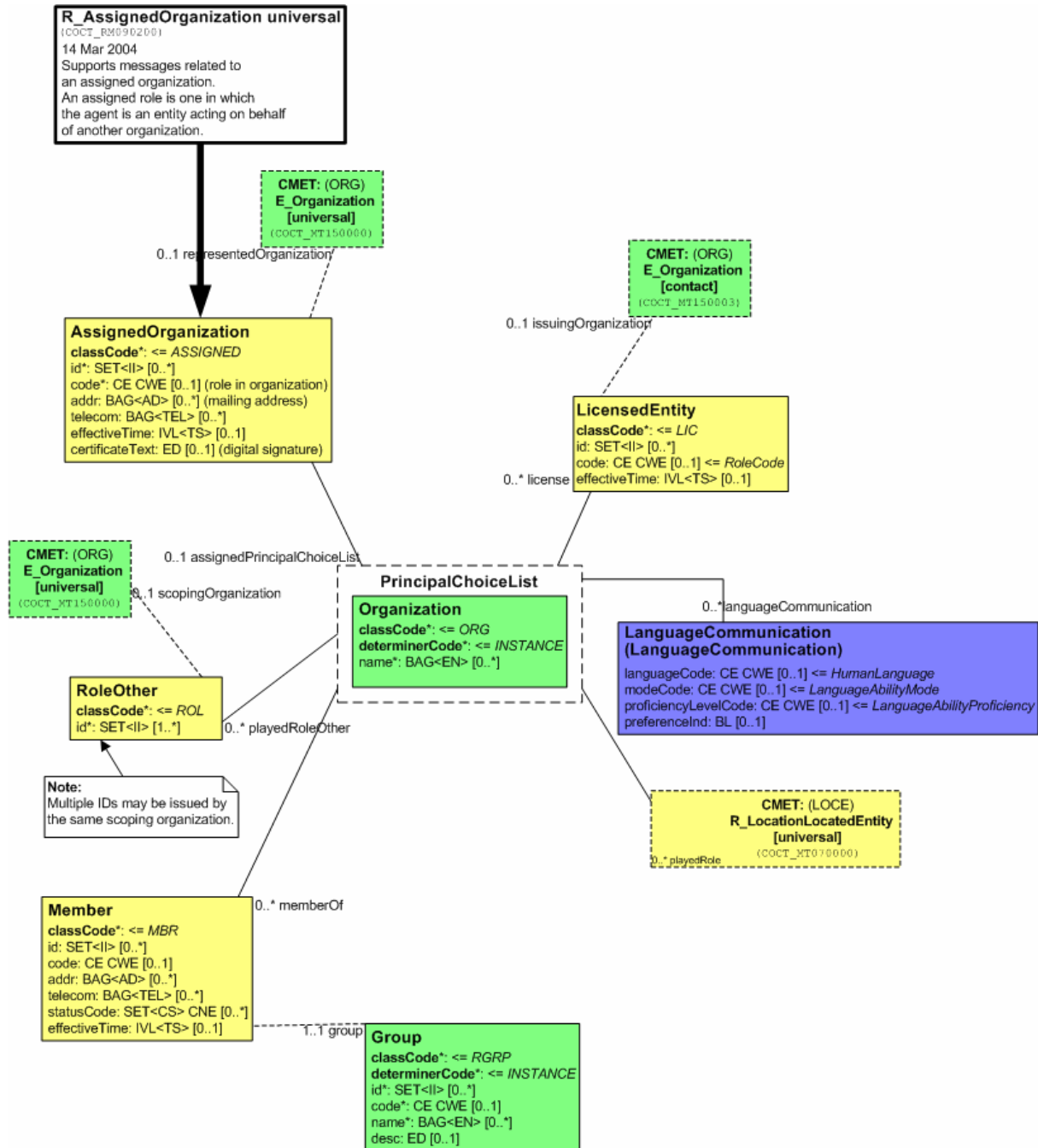

XML-voorbeeld

```

<AssignedOrganization>
  <id extension="1" root="2.16.840.1.113883.2.4.6.5"/>
</AssignedOrganization>
  
```

7.6.3 Universal

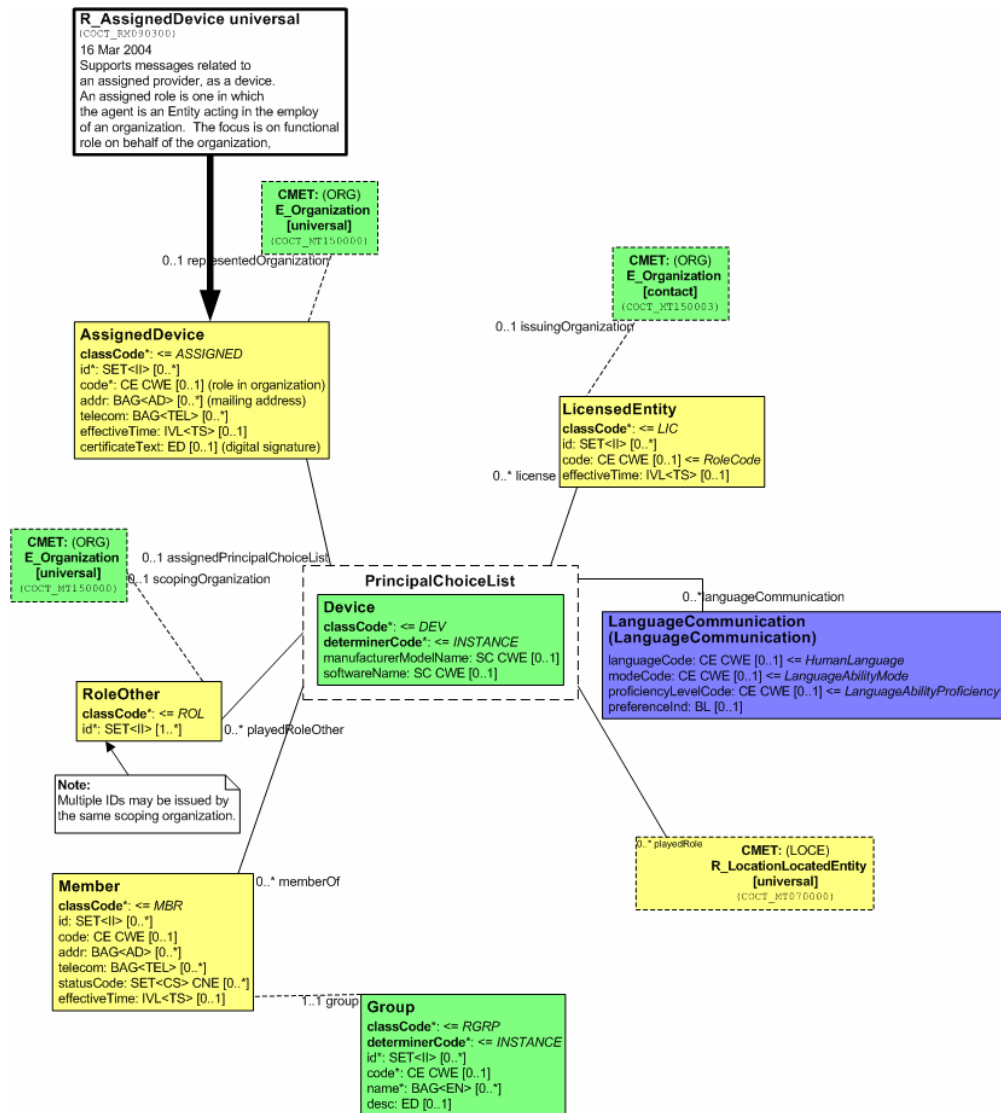
XML-voorbeeld

```
<AssignedOrganization>
  <id root="2.16.840.1.113883.2.4.6.1" extension="06003652"/>
  <addr use="WP">
    <streetName>Valkendael</streetName>
  </addr>
</AssignedOrganization>
```

```
    <houseNumber>45</houseNumber>
    <postalCode>6245 HK</postalCode>
    <city>Maastricht</city>
  </addr>
  <telecom use="WP" value="tel:+31434073576"/>
  <assignedPrincipalChoiceList>
    <assignedOrganization>
      <name>Gezondheidscentrum Aesculaap</name>
    </assignedOrganization>
  </assignedPrincipalChoiceList>
</AssignedOrganization>
```

7.7 R_AssignedDevice (apparaat)

Deze CMET wordt gebruikt om gegevens rond apparatuur vast te leggen.

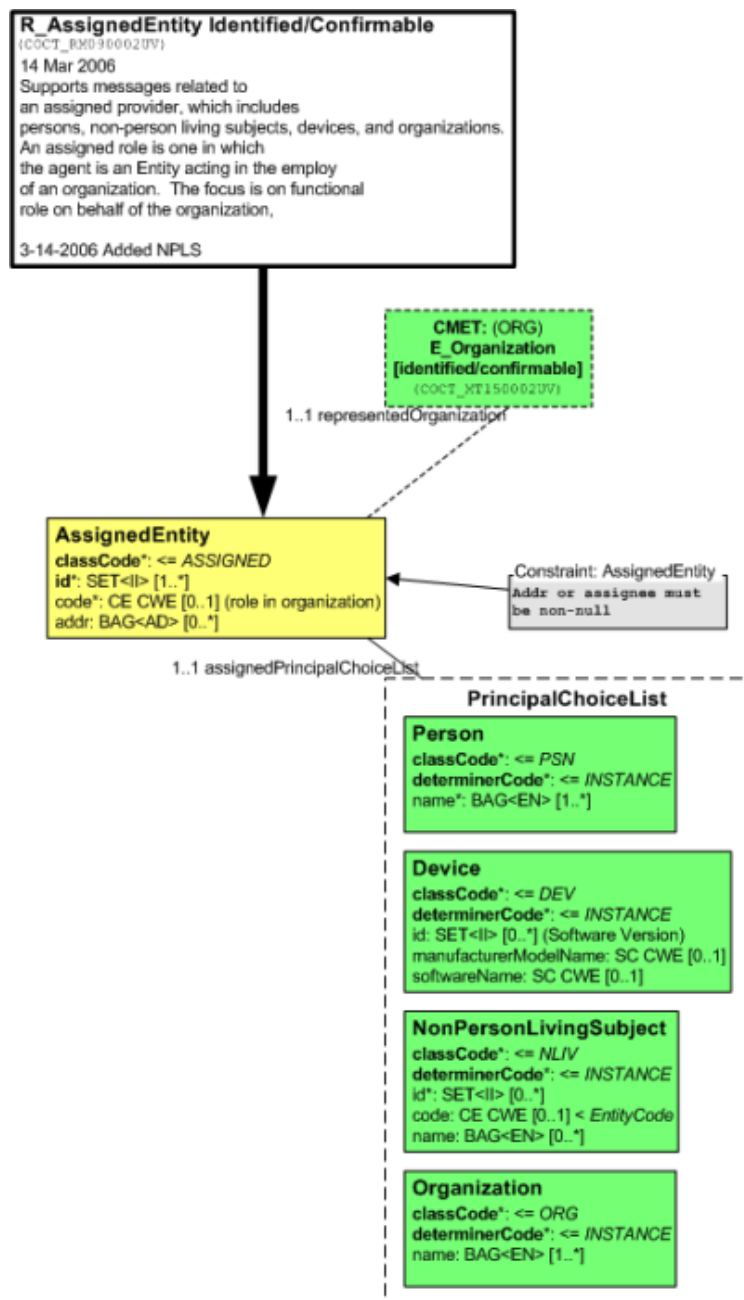
XML-voorbeeld

```
<AssignedDevice>
  <id root="2.16.528.1.1007.3.3.12345.1" extension="006456"/>
  <telecom value="http://www.Aesculaap.nl"/>
  <assignedPrincipalChoiceList>
    <assignedDevice>
      <softwareName>Apache web server</softwareName>
    </assignedDevice>
  </assignedPrincipalChoiceList>
</AssignedDevice>
```

```
    </assignedDevice>
  </assignedPrincipalChoiceList>
  <Organization>
    <id root="2.16.528.1.1007.3.3" extension="00012345"/>
    <name>Gezondheidscentrum Aesculaap</name>
  </Organization>
</AssignedDevice>
```

7.8 R_AssignedEntity ("verantwoordelijke")

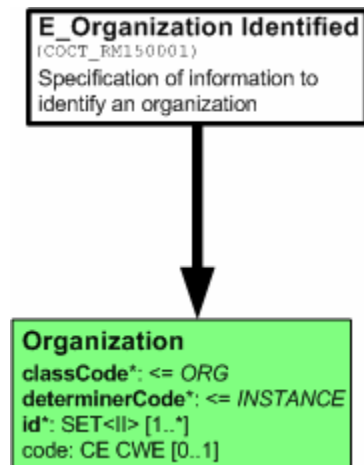
De R_AssignedEntity CMET bestaat uit een algemene rol die de "verantwoordelijke" aan-geeft. De verantwoordelijke wordt gespeeld door of een Person, of een Organization, of een Device klasse. In feite is deze CMET een algemene versie van of de R_AssignedOrganization CMET, de R_AssignedDevice CMET en de R_AssignedPerson CMET. Zie de beschrijving van die CMET's voor details rondom gebruik van de Rol klasse en de entiteit die die rol speelt.

7.9 E_Organization (organisatie)

Deze CMET wordt zelden los gebruikt, maar meestal als onderdeel van andere CMET's.

7.9.1 Identified

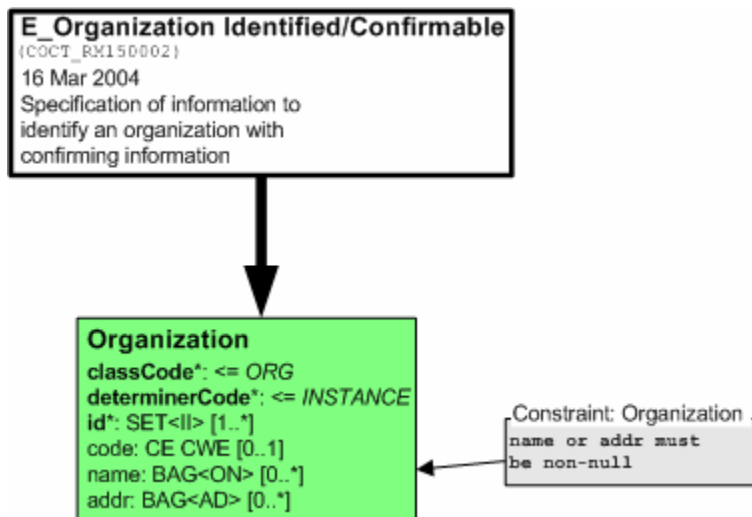
XML-voorbeeld

```
<Organization>
  <id extension="1" root="2.16.840.1.113883.2.4.6.5"/>
</Organization>
```


7.9.2 Identified/Confirmable

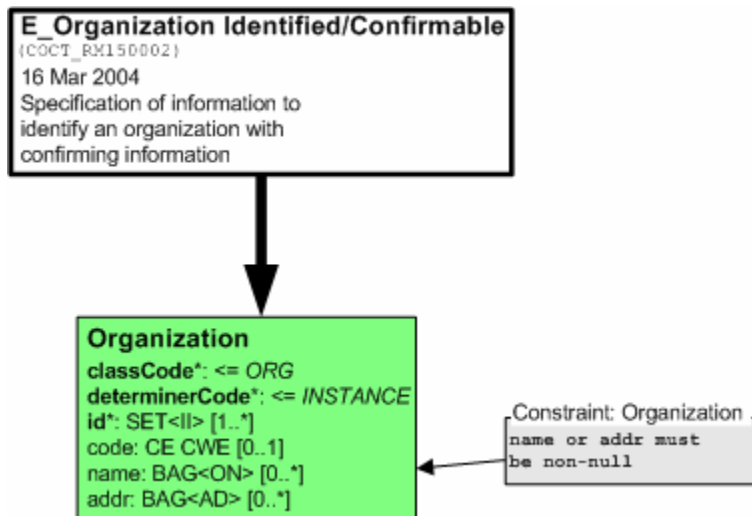
Naast id's kan deze CMET ook adresgegevens en de naam van de organisatie bevatten. Het code element wordt wederom niet gebruikt. Deze CMET zal vooral gebruikt worden om de naam van een organisatie door te geven.

XML-voorbeeld

```
<Organization>
  <id root="2.16.840.1.113883.2.4.6.1" extension="06004213"/>
  <name>Gezondheidscentrum Aesculaap</name>
  <addr>
    <streetName>Valkendael</streetName>
    <houseNumber>45</houseNumber>
    <postalCode>6245 HK</postalCode>
    <city>Maastricht</city>
  </addr>
</Organization>
```

7.9.3 Universal

XML-voorbeeld

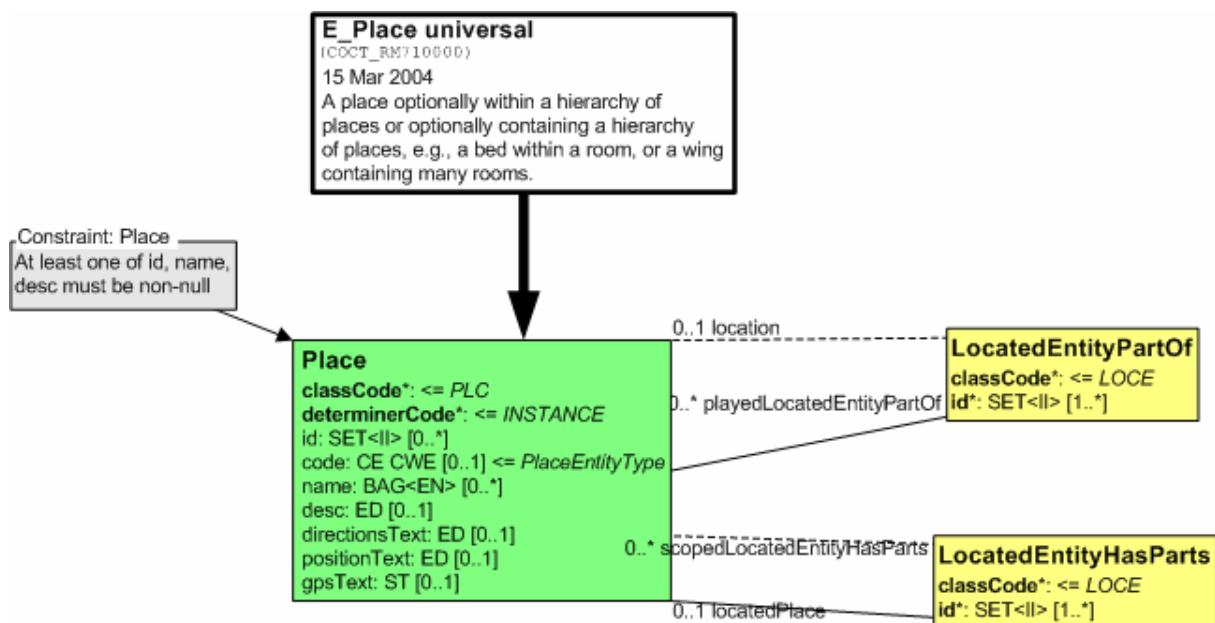
```
<Organization>  
  <id root="2.16.840.1.113883.2.4.6.1" extension="06004213"/>  
  <name>Gezondheidscentrum Aesculaap</name>  
  <telecom use="WP" value="tel:+31434073576"/>  
  <addr use="WP">  
    <streetName>Valkendael</streetName>  
    <houseNumber>45</houseNumber>  
    <postalCode>6245 HK</postalCode>  
    <city>Maastricht</city>  
  </addr>  
</Organization>
```

7.10 E_Place (plaats)

Deze CMET wordt gebruikt om gegevens over een plaats vast te leggen. In Nederland zal slechts een aantal van de onderdelen gebruikt worden:

id	identificatie van de plaats
name	naam van de plaats
desc	omschrijving van de plaats

De relaties worden in Nederland nog niet gebruikt.

XML-voorbeeld

```
<Place>
  <name>Naam van een plaats, afdeling, kast of anders</name>
  <desc>Omschrijving van de plaats, dit is een ED type en
    kan ook een foto bevatten.</desc>
  <directionsText>Beschrijving van hoe de plaats te bereiken.
    ED type, kan dus ook een routekaart zijn.</directionsText>
</Place>
```

7.11 R_LocationLocatedEntity (locatie)

Deze CMET wordt gebruikt om een bepaalde locatie aan te duiden, bijvoorbeeld een bed of een afdeling in een ziekenhuis, een verdieping of een gebouw in een zorginstelling. Dit wordt meestal gezien in een associatie met andere klassen en kan ook hiërarchisch worden gebruikt, om een locatie binnen en locatie aan te geven.

7.11.1 Universal

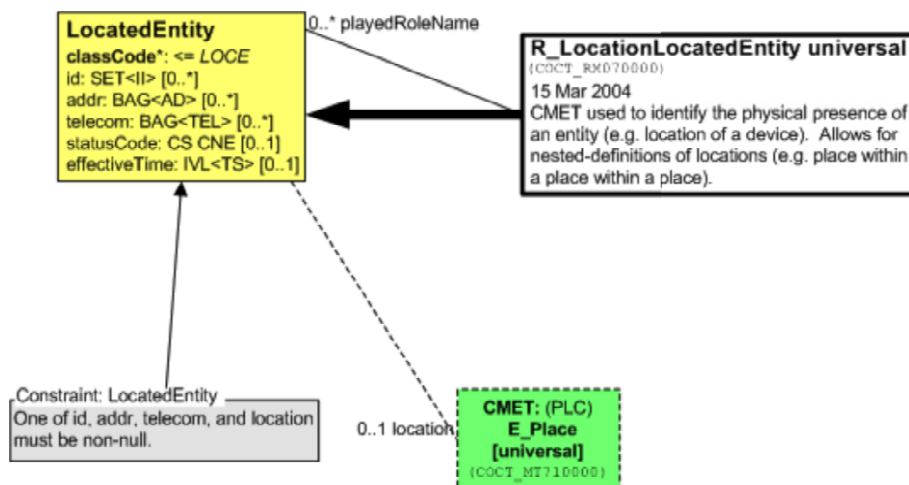
Van deze CMET worden in Nederland de volgende onderdelen gebruikt:

id	identificatie van de locatie
addr	adres van de locatie
telecom	bijhorende telecommunicatiecontacten
statusCode	status van de locatie
effectiveTime	geldigheidsstermijn van de locatie

Van deze CMET wordt in Nederland de volgende relatie gebruikt:

Location	Naam enz van de locatie (in E_Place)
-----------------	--------------------------------------

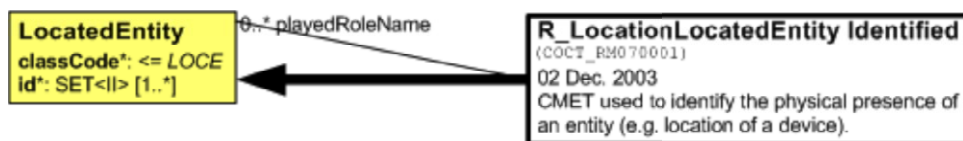
Er dient minimaal één id, adres, telecom of de associatie location te worden vastgelegd.

7.11.2 Identified

Als een id van een locatie bekend is kan de identified variant van de CMET gebruikt worden.

id	Verplichte identificatie van de locatie
-----------	---

XML-voorbeeld

```
<LocatedEntity>
  <id extension="012" root="2.16.528.1.1007.3.3.12345.23.1"/>
</LocatedEntity>
```